

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones dominicales super evangelia et epistolas

Hugo <de Prato Florido>

[Nürnberg], 6. Mai 1483

[Sermones I (prima adventus) - X]

[urn:nbn:de:bsz:31-311765](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311765)

Incipiunt sermones dominicales sup euāgelia 7 epistolas per totum annum: editi a fratre hugo d' prato ordiis p'dicatorū, plogus.

dicare incūbit diuersis vicibus poterunt mēbra singula p'dicare varijs cibus 7 plurib' reſicientes animas diuerſorū inde vitaz eternā et fructum allaturi zc.

Dominica prima aduentus dōmini de euāgelio. Sermo primus.

Oscite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi māſuetus. math. xxi. Istud t'pus vocat' aduentus domini. quia s'm quatuor dominicas quas p'tinet: quatuor saluatoris n'ri aduentus sancta mater ecclia recolit. s. aduentū xpi in mūdum siue in carnem. 7 hoc in prima dominica. ppter qd dicit. **A** Ecce rex tuus venit tibi māſuetus. Aduentum xpi ad iudicādum. et hoc fit i secūda dominica ppter qd dicit. **T**ūc videbitis filiū hominis veniētem. Aduentum filij dei quē facit ad homines in morte. et hoc fit i tertia dominica. in qua agitur de aduentu filij dei ad limbū p quem aduentus eius in morte hominis designat. ppter qd dicit. **T**u es qui vēturus es an alium expectamus. Aduentus xpi ad mētes nostras. 7 hoc fit in quarta dominica. ppter quod dicit. **D**ominus ppe ē. **T**unc em maxime filius dei expectatur venturus in mētes omnium fidelium p gratiam spiritus sancti sicut corp'aliter tūc venit. 7 natus in mūdo fuit quia qui p humana salute pfecte ipm credunt fuisse natum. et tante solennitati digne se pparant 7 disponūt. nō ē dubium quin filius dei p gratiam in mētibus eorum habitet 7 quiescat. **J**ohā. xiiij. **A**d eū veniemus 7 mansiones apud eū faciemus. **I**n presenti aut dominica aduentum xpi in mūdum siue in carnē. quādo. s. carnē sūmere 7 nasci dignatus est ex virgine glorioſa: sancta mater ecclia recolit hūmilit' 7 deuote. **Q**ui quidē aduentus desiderabat' ab omnib' creaturis. **N**ā desiderabatur ab omnibus creaturis superioribus. s. ab angelis vt restaurarentur. quia p incarnationem filij dei sedes demonū cadentium sunt implete. **D**esiderabat' etiaz ab inferioribus. s. sanctis in limbo vt inde extraherentur qui ibi detinebant' captiui. qui p aduentum filij dei liberati sunt. **Z**ach. ix. **T**u aut in sanguine testamēti eduxisti vincos d' lacu in q non erat aqua. **D**esiderabatur ab anterioribus. s. z

nō e' aduentus

desiderat' ab omnib' creaturis

ab angelis.

ab inferioribus.

ab anterioribus.

b

**Ecce dabit voci sue
vocem virtutis. ps.**

lxvij. Quis a multis multipliciter sunt cōflati sermones ac 7 hominum gratiā meruerūt tā q's fideles agricole i vinea domini fidelit' laborantes tandem diurnum tenariū fideliter percepturi. nihilominus ego nouissimus vigi laui. 7 visum est mihi bonum in vinea domini pariter reludare. vt gratiā 7 meritum consequar cū eisdē: dante deo felicitatis eterne denātiū similiter recepturus. **D**e illius ergo virtute p'sus qui sermonis 7 sciētie habz clauē qui claudit 7 nemo apit. apit 7 nemo claudit qui apit os mutoz 7 linguas infantium facit disertas. qui p'dicatori voci sue vocē virtutis donat. sermones dominicales de euāgelij 7 eplis p totum annū ad dei honorē. primorū salutē et p'dicantiūz cōmodum cōpilauī. put mihi diuina gratia ē largita de prato scripturē: ego oriundus de prato de florido ordinis p'dicatorū minimus. flores colligēs 7 inferens locis aptis. vt dicti sermones amplius redolerent. **S**ed totum euāgelium 7 eplam diuidentis 7 exponēs p mēbra singula moralia immiscui 7 dicta sanctorum que pertinet ad salutē anime. put materia fuit passa. **N**ullus ergo ppter plurimam sermones dictos abhorreat vel deatet. quia si ipse multū habet p'dicare inde accipiet vnum mēbrū vel duo v' solius litere expositiōem enarret. put melius iudicauerit dignū fieri. **Q**uibus aut plures p-

patribus veteris testamenti. qui propter vehementes desideria affligebantur. et ideo ab ipsis patribus veteris testamenti. ut proficerent non amplius in umbra legalium ambulantes. neque in spe veteri anima affligeret. quia spes que differt affligit animam. Prover. xij. Utinam dirueres celos et descenderes. Isaie. lxxij. Desiderabam a posterioribus et modernis ut in eius fide et merito saluarentur. non descenderes amplius in infernum. quia post eius aduentum ad celos ascenderunt omnes qui credunt in ipsum. in vita glorie permanserunt. Io. ij. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. ut omnes qui credunt in eum non pereant: sed habeant vitam eternam. Hic quidem aduentus tamquam res magna valde: et etiam res admiratio plena per multa tempora fuit ante pronuntiationem per multorum oracula prophetarum. Inter quos propheta quidam nomine zacharias de numero prophetarum. xij. predictum aduentum a spiritu sancto doctus mirabiliter pronuntiavit et bene et de presenti tamquam de certa locutus est. 2. c. d. Exulta satis filia syon: iubila filia hierusalem. Ecce rex tuus venit tibi iustus et salvator: ipse pauper et ascendens super asinam et super pullum filium asine. Matheus autem recitat hanc prophetiam licet verba aliquantulum differant. Et quia evangelium hodiernum solum propter prophetiam hanc hodie recitat. que christi aduentum veraciter exprimit et devote. ideo solum hanc prophetiam per matheum sumit. persequar in sermone. hoc enim evangelium in dominica palmarum cantatur in qua ea que in evangelio continentur ad litteram pertingerunt et ideo ibi hoc evangelium sumat iuxta litteram et persequat. In hac ergo prophetia per matheum sumit tria principaliter continentur. Primo enim annuntiatio bona predicantibus impartitur. ibi dicite. Secundo cui bona annuntiatio annuncietur subiungitur. ibi filie syon. Tercio ipse adventus salvatoris mirabilis nuntiatur. ibi. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Primo ergo bona annuntiatio predicantibus impartitur. cum dicitur. Dicite. scilicet vos predicatores. qui estis os dei per quos deus ipse loquitur ad salutem. Hiere. ij. Si sepaveris preciosum a vili quasi os meum eris. Mathe. xij. Non est vos estis loquentes sed spiritus sanctus. Et ideo consuetudo ecclesie ut hodie omnes prelati predicent. Et omnes fideles debent hodie ad predicandam ire. ut audiatur bona annuntiatio: quam deus homini permissit et veraciter adimplevit. et dicere hoc bonum nuntium de incarnatione filii dei. nec predicatores debent silere. nec fideles alij propter negligentiam non audire. j. Cor. ix. Ue mibi si non evangelizaverero. i. si non bona annuntiationem dixerem

Evangelium enim idem est quod bona annuntiatio ab eo quod est bonum: et angelus quod est nuntius. iij. Regum. vij. Hec dies boni nuntij est. si tacuerimus et noluerimus nuntiare sceleris arguemur. Dic historiam breviter vere: sicut tunc erat obsessa samaria. et in fortissima angustia constituta. Nam caput asini octoginta argenteis vendebatur et tabi stercoreis colube. a vesica propter grana ibi letitia quibus argenteis vendebatur: et mulieres filios suos comederunt. ut. iij. Regum. vij. pt. 3. Sic ante aduentum dei totus mundus multis et magnis angustiis premebatur: et tibi animarum. s. dona spiritus sancti et virtutes et verbum veritatis. nimis erat cari. et homines filios occidentes ydolis imolabant: quod erat iniquius quam ipsos comedere. Erant etiam homines infirmi virtute non valentes malo resistere. nec in bono proficere sub servitute viciorum detenti. Erant etiam ignorantes et turpiter errantes: creaturas creatoris credentes: et eis honores divinos stultissime impeditentes. et ideo sub potestate dyaboli tenebantur. propter que omnia in morte ad infernum descenderent ibi eternaliter cruciandi. Et sic abissus humane miserie de aduentu filii dei indigebat abissum divine misericordie petens ut ab his omnibus liberaretur ad vitam gratie transferenda. Adventus ergo filii dei dies boni nuntij fuit: quem nullo modo celare debemus sed ipsius reverenter et devote populo nuntiare. Et hoc est quod deus habet mandatum dei. Dicite. i. annuntiate et predicite die leticie et gratie et misericordie plenam: quia salvator non iam venit. ysaie. lxx. Spiritus domini super me eo quod unxit me. evangelizare pauperibus: misit me ut mederer contritos corde et predicare captivis indulgentiam: et clavis apertorem. et predicarem annum domino placabilem et die ultionis. deo nono ut consolaretur omnes lugentes et poneret consolatio lugentibus syon: et daret eis coronam per cinerem oleum gaudij per luctum. pallium laudis per spiritum meroris. Nobis quippe leticia geminat. Antiquus dicebat salvator non adveniet: sed nobis dicitur. Salvator non iam venit. Spes autem que differt animam affligit. Prover. xij. Et ideo antiqui preses summe desiderabant quod nos iam habemus. Bern. Ardorem desiderij patrum suspirantium christi in carne presentiam frequenter cogitans profundior et pungentior in me ipso et nunc vix pertineo lacrimas ita pudet te poris torporisque miserabilium temporum horum cui namque nostrorum ingerit gaudium habet minus gratie exhibite quantum accenderat veteribus sanctis desiderium sola promissio. Et

Annuntiatio

Deus omnis Ewig

quod faciant. timete eum quod postquam occidit. habet partem. mit. in geb. **¶** Quarto in perfectione quod in omnibus simpliciter perfectus et in scientia et in virtute et breuiter in omni re. Sed alij domini in nullo perfecti sunt. Et ita est perfectus iste rex quod in nullo deficere vel errare potest. **¶** Quinto in primio largitate. quod innumerabilia et inaudita stipendia suis militibus elargitur. quod cuiuslibet militi totum regnum suum donat. **Luc. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. Quod regnum est ipse deus omne bonum continentis. Omnes autem alij reges dant primia misera et caduca. At etiam alexander qui omnes alios in largitate excelsit: qui diuisit regnum suum duodecim pueris suis dum adhuc viueret: ut patz. j. Macha. j. et per consequens potestate et regna sua donauit: et quod hec si nihil omnia cum vita perdunt: ideo modicum dedit. Episcopus autem perpetua largitur ex quibus omnibus regis magnificentia demonstrat. **¶** Secundo debemus eum reuerenter suscipere: propter proprietatem: quia tuus. Est enim noster: non est enim rex saracenorum vel thartarorum: quod in ipsum non credunt: neque iudeorum: quod ipsum negauerunt dicentes. Regem non habemus nisi cesarem. iob. xix. Non emittat nos potentia: caro enim et frater et pater noster est. Ita accidit de christo et nobis. sicut de ioseph erga fratres suos qui amplexatus est eos dixit. Nolite timere pro salute enim vestra misit me deus ante vos Gen. xlv. Ber. Puto quod christus non potest me despiciere: os ex ossibus meis et caro de carne mea. Sed quidam maledicti christiani dicunt sicut iudei. Non habemus regem nisi cesarem. quia eligunt sibi regem. scilicet dyabolum qui cedit eos in fortitudine in anima et corpore. Cesar enim deus a cedendo **Job. xiiij. Ipse est rex super omnes filios superbie christi autem qui omnium pinguedine virtutum et spiritus sancti gratia vincit nos: noluit super se regnare. christus enim idem est quod unctus. Luce. xix. Nolumus hunc regnare super nos. **¶** Nota ergo quod iste rex caro et frater noster est nobis missus a deo quantum ad tria. **¶** Primo ad exemplar. et in exemplum nostre actionis ut ipsum sequamur in operibus virtuosus. **¶** Ero. xxv. c. Omnia facite mihi exemplar quod tibi in morte monstratum est. in christo. **¶** Iob. xiiij. Exemplum ei dedit vobis ut quemadmodum ego feci ita et vos faciatis. In cuius figura in altum eleuatus est. ut ab omnibus possit videri tantum signum directum. **¶** Isa. v. Leuabit signum in nationes. **¶** Secundo in precium iuste redemptionis. Eramus enim debito insolubili obligati. sed pro suo sanguine nos redemit. **¶** Apoc. v. Redemisti nos****

rex noster quod ad tria

deus in sanguine. Caros ergo nos habet quod care nos emittit. **¶** Tercio in primio beate remuneratio. quod ipse est tota merces. **¶** Iob. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscant te solum deum verum. et quem nisi sciam christum. **¶** Ubi nota de ioseph. quod dedit beniamin fratri suo vterino duplicem partem. Episcopus autem est frater noster ex utroque parte quod non puenit angelis. **¶** Heb. ij. Nusquam ei angelos apprehendit sed semetipsum abraham apprehendit. Et ideo duplicem partem nobis prefert. angelis autem solum unam. quod in anima et in corpore nos glorificauit. **¶** Io. x. Ego veni ut vitam habeat et abundantiam habeat. scilicet quod angelus. quod in anima et in corpore beati erim. **¶** Isa. vi. In terra sua duplicem partem possididebunt. Tercio debemus eum reuerenter suscipere propter utilitatem. quod venit nobis ad nostram utilitatem: tantus enim et talis rex dignatus est venire in carne et tot labores sustinere et tantam mortem: solum propter nostrum commodum. **¶** Ubi nota quod rex iste venit nobis. xij. modis. **¶** Primo venit ut vita ad nos viuificandum. quod omnes in peccatis mortui eramus. **¶** Io. x. Ego veni ut vitam habeat. Item ego sum panis viuus quod de celo descendi. si quis manducet de panis. et in se. **¶** Iob. vij. Secundo venit ut lux ad nos illuminandum. quod omnes in tenebris habitabamus. **¶** Isa. ix. Habitabit in regione umbre mortis lux orta est eis. puillus enim natus est nobis et filius datus est nobis. **¶** Tercio venit ut medicus ad sanandum. quod magnus ubique iacebat egrotus. unde medicinas salutares. scilicet sacramenta ecclesie instituit omnem morbum expellere. **¶** Quarto venit tanquam gigas ad nos de potestate dyaboli eripiendum. quod omnes ab eo detinebamur. **¶** Col. j. c. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum. id est demonum. et transfudit in regnum dilectionis filij sui. **¶** Luce. xj. Cum fortis armatus custodiat atrium suum in pace se omnia que possidet. **¶** Quinto venit tanquam iustus ad opera dyaboli destruenda: et nos per gratiam iustificationis. quod omnes peccatores eramus diuina misericordia indigentes. ut dicitur **¶** Ro. xxxj. c. **¶** Iob. ij. In se apparuit filius dei ut dissoluat opera dyaboli. **¶** Ro. vj. Uterque homo noster. id est concupiscentia mali sicut crucifixus est cum christo. ut destruat corpus peccati. id est genes peccatorum. unde in premissa zacharia propheta dicitur. Ecce rex tuus venit tibi sanctus et saluator. **¶** Sexto venit tanquam ignis ad corda nostra igne spiritus sancti inflammandum. quod omnes propter inabundantem malitiam in frigiditate eramus. **¶** Mat. xxij. Quoniam abundabit malicia refrigeret caritas multorum. sed frigus christus venit expellere. **¶** Lu. xij. Ignem veni mittere in terram. Et ideo in spiritu ignis spiritus sanctus super apostolos misit. **¶** Septimo venit tanquam redemptor ad pre-

2nd
m
m

cū p nobis soluedum z nos libertati restitue
 diū. quia omnes vt obsides p debito primoz
 parentum in carcere inferni detinebamur. ps.
 lxxij. Que nō rapui. s. in cruce tūc exolvebas
 Quia qui peccatū nō fecit: penā peccatorū
 sustinuit z exolvit: z p psequēs nos liberavit
 Iohā. xviij. Si filius vos liberavit veri libe-
 ri eritis. Gall. iij. Itaq; iā nō sumus filij an-
 cille sed libere. sup. matris ecclie qua libertate
 xpc nos liberavit. ¶ Octavo venit tāq; me-
 diator ad nos patri recōciliādum z pacificā-
 dum. qz omnes inimici dei eram. Ro. v. Cō-
 mēdat deus caritatē suā in nobis. quoniā cuz
 inimici eēmus recōciliati sumus deo p mortē
 filij sui. Iohā. x. Medius aut vestrū stetit. scz
 corā deo ad nos recōciliādum. Ipe tāq; me-
 diator recepit vulnera que deus humano ge-
 neri inferebat. Isaie. liij. Vulneratus ē ppter
 iniquitates nras. attritus est ppter scelera no-
 stra. An in eius natiuitate angeli cecinerunt
 pacē sanctā dicētes. et in terra par ho. Lu. ij.
 ¶ Nono venit tāq; thesaurus ad nos venis
 diuitijs pditādum z replēdum: qz omnes mē-
 dici eramus. Coll. ij. Ipe ē in quo sunt omnes
 thesauri sapiētē z sciētē dei absconditi. Ro.
 viij. Quō nō etiāz cū illo. s. xpc omnia nobis
 donauit. Profecto qui nō habet deum: nihil
 omīno habet: z qui habet deū p diues ē. aug.
 Habens auz in archa diues nō ē. habēs de-
 us: s. sua psciētia diues ē. Io. iij. Qui biberit
 ex hac aqua sitiet iterū. qui aut biberit ex hac
 aqua quam ego dabo ei: nō sitiet in eternum.
 ¶ Decimo venit tāq; clauus ad nos: in vna
 fide et cultura vniū dei. et vna lege et vna ec-
 clesia insimul vniēdum. quia diuisi eramus in
 oibus supradictis: z alius sic et alius sic ibat.
 Io. x. Alias oues habeo que nō sunt ex hoc
 ouili: z illas oportet me adducere z vocē me.
 au. z fiet vniū ouile z vnus pastor. ¶ Unde-
 cimo venit tāq; deus ad humanā naturā exal-
 tādū: qz valde depressi eramus. Qui em dñi
 omniū cōstituti fueramus: sub elemētis mūdi
 eramus seruiētes. vt dic apłs ad Gal. iij. Et
 vide quātū exaltauit eā. qz deus factus ē hō.
 z hō veraciter ē deus: z iō extūc angelus recu-
 sauit ab hoīe adorari. vt patz Apoc. xxiij. quā-
 do angelus dixit Iohāni volenti se adorare.
 Vide inquit ne feceris. pseruus em tuus suz
 z pfratrū tuoz. ¶ Duodecimo venit tāq; do-
 minus ad nos in ciuitatē nrām celestē reducē-
 dum: a qua oēs exulabamus. Ioh. xij. Ego si

exaltatus fuero a terra omnia trabaz ad me
 ipm. i. hominē qui cū oib; cōmunicat. Ephe.
 iij. Ascēdens xpc in altū captiuā duxit capti-
 uitatē. dedit dona hoīb;. ¶ Quarto debem⁴
 eū suscipere reuerēter. ppter māluetudinē. quia
 cū sit rex celi z terre venit tñ humilis z mā-
 suctus similis nobis cū lege māfuetudis z amo-
 ris. ¶ Et hoc quides satis pgrue. ppter
 quatuor. ¶ Primo ppter salutem quā vene-
 rat dādā. nō em tūc venit ad mūdum iudi-
 cādum sed saluādum. Io. iij. Nō em misit de-
 us filiū suū in mūdū vt mūdum iudicaret s
 vt mūdus saluaret p ipm. Quādo em ad iu-
 dicādum venit tūc cū maiestate magna ve-
 niet z virtute. Salus aut in humilitate p̄sistit
 Io. xxiij. c. Qui humiliatus fuerit erit in glia.
 Et q̄ oñderet salutē aie in humilitate p̄siste-
 re. ideo humiliter venit. Math. iij. Sic decet
 nos implere omnē iusticiā. i. omnē humilitatē
 ¶ Secūdo ppter exemplū quo nos venerat
 informandū z docēdū. Ipe ei venit nos doce-
 re ptemnere mūdum z mūdāna: q̄ vt nos ve-
 raciter doceret z informaret debuit ipse p̄spe-
 ra mūdi despiciere z hūiliter ambulare. Phi.
 ij. Humiliavit semetiipm formā serui accipi-
 ens: Et iō postq̄ lauerat pedes discipuloz:
 dixit. Exemplū em dedi vobis vt quēadmo-
 dū ego feci: ita z vos faciatis. Io. xiiij. ¶ Ter-
 cio ppter diuinā virtutē mōstrādā. qz si cum
 potētia (vt reges mūdi) venisset: p̄uersio fide-
 liū attribueret potētie armoz z nō virtuti di-
 uine. sicut patet de cultura deoz quā romani
 p̄cipēs violēter p potētiā armoz in totū
 mūdū induxerūt. Propter hoc etiā elegit cō-
 temptibiles psonas ad sui comitatū vt totū
 dei virtuti ascribat. j. Coz. j. Videte vocatō-
 nē vestrā fratres quia nō mltos sapiētes s̄m
 carnē sed que stulta sunt mūdi elegit de. In
 quo apparet qz xpc vere fuit deus qui sic abie-
 cte venit. z tñ totū mūdū p̄uertit a ritu noci-
 uo z vsitato ad fidem arduā intelligēdā z for-
 tem opandā. Ex quo soluit q̄stio de macho-
 meto qui multos ad suā fidē p̄uertit. qz ritus
 ille facilis ē ad intelligēdum z opandū. z ideo
 multos attraxit. ¶ Quarto ppter p̄gruū at-
 tractatiū oñdendū. Si em cū potētia venis-
 set fuisset a nobis timore habit⁹ pot⁹ q̄ ama-
 t⁹. timor aut nō ē cōueniēs attractiū ad deo
 seruēdum: sed amor. Nā qui ex timore fuit:
 nō meret. s. qui ex amore. imo p̄fecta caritas
 foras mittit timorē. Ioh. iij. Et iō māfuet⁹

2 humilis venit vt a nobis potius amet q̄z ti
meatur. 7 nos ad se p̄ amorē attrahat. **He-**
re. xxxj. In caritate p̄petua dilexi te. iō at̄xi
te miserans. **Joh. vj.** Remo pōt ad me veni-
re nisi pa. qui mi. m. tra. eū p̄ amorē: sic attra-
bitur ouis dū ramus viridis ei oñdit. vt dicit
Augustinus zc.

¶ Sequitur tractatus

H Circa aduētum filij dei siue incarnatō-
nē sex vidēda sunt. **¶** Primo an filius dei fu-
isset incarnatus si hō nō peccass̄. Et dicēdū
q̄ sic. p̄habilit̄. Nā si hō nō peccasset fuisset
incarnatus ad p̄plemētū beatitudinis hūane
vt hō eēt bēs in aīa et in corp̄e. Nā beatitu-
do hoīs in cognitōe hūanitat̄is et diuinitat̄
xpi p̄sistit. iux̄ illō **Joh. xvij.** Hec ē vita eter-
na vt cognoscant te solū verū deū 7 quē nisi
isti ihm xpm. Nō aut̄ fuisset incarnat⁹ ad pa-
tiēdū. p̄ hoīe sicut postea principalit̄ fuit. **¶**
Secūdo vidēdū ē quō de⁹ d̄r venisse in mun-
dū cū ip̄e sit v̄bilibet. cuius rō ē q̄ ip̄e ē bonū
infinitū oīa bona in se p̄tinēs 7 ip̄e in oīb̄ cō-
sistēs: 7 iō oportet q̄ v̄biq̄ sit. **Aug.** Deus ē
v̄biq̄. ē em̄ intra oīa nō inclusus. ex omnia nō
exclusus. supra oīa nō eleuatus. Et dōm. q̄
filius dei d̄r venisse in mundū inq̄z̄tum nouo
nō cepit eē in mūdo quo aī nō fuerat. s. p̄ car-
nis assumptōem. Et p̄pterea vocat̄ aduētus
filij dei i carnē. **¶** Tercio vidēdū ē cū fm̄ ang.
indim̄sa sunt opa trinitatis. c⁹ rō ē q̄ cū opa-
tio. p̄cedit ab eētia vt dicit p̄bs. 7 vna sit es-
sentia i trinitate diuīa. oportet q̄ i ea sit vna
opatio. Quare ḡ filius d̄r incarnat⁹ 7 nō pat̄
nec sp̄s̄sanct⁹. Et dōm vt di. aug. q̄ tota tri-
nitas opata ē incarnatōem 7 oīa hūana opa
xpi d̄r fecisse. Sed q̄ in trinitate ē relatio rea-
lis p̄stitūēs siue distinguēs realiter p̄sonas di-
uinas. iō p̄sone diuīe sunt distincte adinuicem
et vna nō ē alia. q̄ p̄r nō ē fili⁹ nec sp̄s̄sanct⁹
7 aliquid p̄petit vni qd̄ nō p̄petit alteri. Sic
generatio p̄petit p̄ri 7 nō filio nec sp̄s̄sancto
7 p̄cessio p̄petit sp̄s̄sancto 7 nō p̄ri v̄l filio 7
gigni eternaliter 7 incarnari t̄paliter filio 7 n̄
patri v̄l sp̄s̄sancto. Et ad h̄ vidēdum pono
duo exēpla. **¶** Vnū p̄ laicis in p̄dicatōe. 7 aliō
p̄ clericis in s̄mone. **¶** Exemplū p̄ laicis ē scri-
ptura alicui⁹ carte. **¶** Scripturā ei alicui⁹ carte
opantia sunt: cor. imaginatio 7 manus. q̄ cū
oīs mot⁹ sit a corde man⁹ nō pōt scribere nisi
moueatur a corde. **¶** Silit̄er si imaginatio. n̄ ima-
ginaret̄ differētias corpum l̄rarum nūq̄z ma-

nus scribēt. **¶** De manu manifestū ē. Et tñ q̄z-
nis bec tria opantia sūt scripturā: tñ sola ma-
nus d̄r scribere h̄ nō cor vel imaginatio. Sic
ē i p̄posito q̄ q̄uis tota trinitas sit incarnati-
onē opata 7 alia opa humana xpi. tñ sol⁹ fili⁹
dei fuit incarnat⁹. mortu⁹ 7 sepult⁹. surrexit et
ascēdit in celū. **¶** Exemplū q̄z̄tum ad clericos ē
in silogismo: dicat̄ sic. Omis hō h̄z aīaz. pe-
trus ē hō. ḡ petr⁹ h̄z aīam. **¶** Manifestū ē q̄ h̄c
p̄clusionōe. s. petr⁹ habet aīaz fecit volūtas me-
morā 7 intellect⁹ siue rō. q̄ si volūtas noluit
set silogizare. p̄dicta p̄clusio nō eēt habita. et
si memoria nō retinisset p̄missas nō assensisset
p̄clusio. 7 si rō nō silogizasset nō habere-
tur p̄clusio. 7 tñ q̄z̄us bec tria opent̄ p̄clusio-
nē. tñ sola rō d̄r silogizare. **¶** Sile ē in trinitate
circa incarnatōem filij dei. q̄ incarnatio solo
filio dei p̄petit. **¶** Quarto vidēdū est
quō filius dei fact⁹ ē homo. Et dicēdum q̄ p̄
assumptōem anime 7 corp̄is factus ē hō ex q̄
bus hō p̄stat. **¶** S̄z canēdū ē hic q̄ ex vnione
aīe 7 corp̄is p̄stituit̄ p̄sona hūana. q̄ d̄r hō h̄
in xpo nō fuit sic: sed solū fuit ibi p̄sona diuīa
7 nō hūana. q̄ vnio duarū naturarū facta ē in
vna diuīna p̄sona 7 nō duarū p̄sonarū in vna
natura. **¶** Sic ḡ p̄sona verbi dei ex eo q̄ assum-
psit aīaz 7 carnē ex quib̄ p̄stat hō facta ē hō
natura hūana q̄ sp̄ ē verus de⁹ i natura diuī-
na: 7 iō qd̄ erat p̄māsit. 7 qd̄ nō erat assumpsit.
¶ Vnū fili⁹ dei fm̄ naturā hūanā opatus ē om-
nia hūana 7 natiuitatē 7 mortē. 7 fm̄ diuīnā
opatus ē oīa opa q̄ solus poterat facē. Non
aut̄ p̄ p̄trariū accidit̄ in morte. q̄ nō d̄r filius
dei mortu⁹ fuisse ex eo q̄ dimiserit aīaz 7 car-
nē q̄s nūq̄z dimisit. sic d̄r fact⁹ hō eo q̄ corp⁹
7 animā assumpsit. **¶** S̄z d̄r mortu⁹ fuisse ex eo
q̄ sepata ē aīa a carne sic alij hoīes ex eo q̄ se-
patur aīa a carne mori dicunt̄. **¶** Quī-
to vidēdū ē q̄re solus filius dei d̄r incarnatus
7 nō p̄r nec sp̄s̄sanctus. Et dōm q̄ incarna-
tio p̄petit filio 7 nō p̄ri nec sp̄s̄sancto. **¶** Per
incarnatōem em̄ fili⁹ dei factus ē fili⁹ virginis
h̄ de rōe filij ē q̄ generet̄ 7 nascatur 7 habeat
p̄rem 7 m̄rem. qd̄ nō p̄petit p̄ri nec sp̄s̄san-
cto: h̄ solū filio. Et iō fili⁹ dei eternalit̄ genit⁹ a
p̄re. cepit in t̄pe h̄re m̄rem: 7 ex ea nasci. 7 q̄a
oīa q̄ ad rōem filiatōis p̄tinēt: ei p̄petūt 7 nō
p̄ri vel sp̄s̄sancto. iō solus ip̄e debuit incar-
nari. **¶** Vt̄ filius dei ē dei virt⁹ 7 dei sapia. omnia
ordinās. 7 oīa p̄ficiēs. vt d̄r. **¶** **Coz. j.** Si ḡer-
go p̄r venisset in mūdū ad docēdum homīes

Sermo

7 patiedum. p eis 7 filius remāsisset in celo ad gaudēdū: fuisset valde vituposum filio. 7 idō decēs fuit vt filius veniret in mūdū ad pficiēdū oīa 7 ad ordinādū tāq; dei virtus 7 dei sapiētia. vt sicut de p̄p̄ ipm fecerat hoīem ita p ipm reficeret. Spūs sancto aut nullo mō in carnari p̄tebat. q; ip̄e habet a carnalib; ad celestia eleuare. Ezechie. viij. Et eleuauit me spūs inter celū 7 terrā. An si ip̄e fuisset immixtus carni 7 carnalib; fecisset p̄tra naturā spiritus 7 iō nō decebat ipm incarnari. **¶** Sexto vidēdū ē quare fuit necessariū filiū dei incarnari. q; sicut solo verbo fecit mūdū 7 hoīem ita solo verbo potuit eū reficere. Et dōm fm aug. Deus nō respicit qd possit facere s̄ quid deceat ipm facē et sit pueniēs rōi 7 nature rei. Et fm s̄ pueniēs fuit filiū dei incarnari multiplici rōne. **¶** Primo rōe manifestatōis misericōdie diuine. Nā qn̄ aduētum filij dei deus manifestauerat valde iusticiā suā 7 nō misericōdiā. nā vsq; tūc in toto mundo iusticia regnabat. qd patz q̄stum ad omnē locū. ad omnē pplm 7 ad omnē psonā. Qm̄ ad omnē locū patz q; iusticia regnabat. q; in celo vñ eieci sunt angeli. In aere vbi p̄cti sūt demones. In padilo vñ eiectus ē hō. In mūdū vbi factū ē diluuiū. In limbo vbi detinebant p̄ies. p peccato p̄mi pentis. In purgatorij vbi purgabatur iusti. In inferno vbi tormentabant dānati. Et sic misericōdia alicui nō regnabat. nisi in celo respectu remanētū angelorum ps. xxxv. Domine in celo misericōdia tua. **¶** Idē patz q̄stum ad oēm pplm. nā in pplō gentili magnas iusticias exercuit deus. 7 mltis peccatis ipm tradidit vt patz in pharaone 7 exercitu eius. q; oēs submersi sunt in mari. vt ps. Exo. xxiiij. Itē patet in exercitu sennacherib. de quo angel⁹ dñi. Mille octoginta qnq; simul interfecit. vt ps. Ysaie. xxxvij. Et q; maior pestilētia q̄ eē sub potestate demonum et ydolis imolare qd ppl̄s gentilis an̄ aduētum filij dei faciebat. In pplō etiā di. f. iudaico magnas iusticias inter multa beneficia exercuit deus. nā sexcēta milia que egressa sunt de egipto. pstrata sunt i deserto 7 a serpētib; 7 igne p̄sumpta. 7 solū duo terrā p̄missiōis intrauerūt. Proinde tradite sunt p̄les pene vsq; ad p̄sumatōem in manus inimicōz. Ideo patet q̄stum ad oēm psonā. nā nō valebat fides. q; abrahā fidelis 7 omēs patnarche ad inferos descēderūt. Nō lex vel p̄phetia. q; moyses et

Primus

oēs p̄phete illuc ibāt. Nō dignitas sacerdotalis vel regalis. q; aaron 7 dauid 7 oēs sacerdotes illuc descēderunt. Nō sapia vel fortuna do. q; salomō 7 sampson 7 omnes sapiētes et fortes ad inferos sunt detracti. Nō sanctitas vel iusticia. q; Job Iobias 7 etiā Johan. bap. 7 oēs insti illuc ibāt. Job. iij. Ubi p̄sutura ē domus omni viuētī. At vbi venit plenitudo t̄pis. f. incarnatōis filij dei. misit deus filiū suū in similitudinē carnis peccati. cū sacco gr̄e et misericōdie pleno. quib; totā terrā r̄pleuit. ps. xxxj. Misericōdia dñi plena ē terra. Que maxie in incarnatōe filij dei demonstrata ē q; apparet in celo qd ab hoib; possideatur in terra q; illuminata et sanctificata ē p̄ntia saluatoris. In inferno qui fuit euacuatus in omni pplō 7 in oī psona. q; quicūq; volūt possūt saluari 7 celū intrare. j. Ibi. j. Qui vult om̄s hoīes saluos fieri. Misericōdia ergo regnat sup oīa opa dei. ps. cxliij. Misericōdies eius sup omnia opa eius. **¶** Secūdo rōe iuste satisfactōis. nā peccatū hūane nature qd i oēs trāsit fuit quadrupliciter infinitū. Primo q; p̄tra infinitū bonū cōmissum. Secūdo q; infinitis bonis nos p̄mauit. f. iusticiis originali 7 statu innocētie. 7 gr̄a et gl̄ia dei. Tercio quia infinitos infecit 7 inficit p̄pter qd oēs nascimur filij ire. Ephe. ij. Erasmus natura filij ire Quarto q; infinitis malis nos addixit. Job. xij. Homo natus de muliere zc. replet mltis miserijs. Cū ḡ deus sit iustissim⁹ 7 nihil impunitū relinquat. 7 nō possit ad ordinē reduci iusticie nisi p̄ satisfactōz p̄dignā. oportuit q; aliqs satisfacēt cui⁹ meritū eēt infinitū. 7 q; eēt supra totā naturā sic peccatū totā naturā corrumptat. Nullus aut pur⁹ hō p̄t eē meriti infiniti nec supra totā naturā imo oēs sunt meriti finiti 7 infra naturā. 7 iō oportuit q; talis esset de⁹. De⁹ aut nō peccauit s̄ hō. Et iō vt iusta fiet satisfactio oportuit q; eēt de⁹ 7 hō fil. de⁹ qui posset 7 hō qui debēt. Et iō oportuit filiū dei incarnari. vt in natura hūana iuste p̄ hoīe satisfacēt in q; apparuit maxia caritas di q; cū in tota natura nullus inueniret q; possz satisfacere voluit filiū suū assumē carnē. vt p̄ hoīe satisfaceret. Ro. p̄pter nimā caritatem q; dilexit nos de⁹ filiū suū misit i mūdū. **¶** Tercio rōe sūme coicatiois. Bonū ei vt dicit Dio. ē sūp̄ius coicatiū. 7 q̄nto meli⁹ ē. tātomagis se coicat. vt ps in luce que oīa corpalia i bonitate excedit 7 ideo magis se coicat. Cum ergo

*Commemet fuit filius in
carnari mltis rōe*

deus sit summū bonū. summe se nobis debuit
comunicare. Summe autē comunicatōis mo-
dus fuit p̄ incarnatōis misterii. ¶ Quarto
rōe desiderij naturalis. Naturale em̄ deside-
riū hominis ē eē beatum. nec aliquid natura
patit eē frustra. quia demōstraret impfectōz
autoris nature qd̄ ē impossibile. Hō autē na-
turaliter desiderat eē beatus. Beatitudo autē
hoīs p̄sistit in deitatis p̄gnitōe ⁊ humanita-
tis xp̄i. Job. xvij. Hec est vita eterna ꝛc. Er-
go ad p̄pletum ⁊ p̄fectōem beatitudinis ī
qua sola naturale desiderij hominis p̄ficiunt ⁊
quiescit. deus debuit incarnari etiā si hō non
peccasset vt dictū ē supra. ⁊ iō sancti naturali-
ter aduētum xp̄i desiderabāt dicētes. Utinā
disrumperes celos et descēderes. Isaie. lxvij.
¶ Quinto rōe p̄passionis. vt. s. possit his q̄
temptant ⁊ affligunt p̄pati. vt di. ap̄ls ad he-
bre. ij. Nobis autē cōpati in natura diuina nō
poterat: ⁊ iō naturā humanā tecuit ip̄m assu-
mere in qua his qui temptant cōpateretur ⁊
misericos fieret. Nō autē pena ⁊ afflictio be-
ne cognoscit nisi p̄ experiētiaz: ⁊ iō assumpsit
carne vt penas nostras exp̄iret: et p̄ p̄sequēs
nobis compateretur et misericors fieret. ⁊ ab
ip̄is penis tādē nos liberaret. Debuit enī
p̄ omnia fratribz assimilari vt misericors fie-
ret. ad Hebre. ij. c. ¶ Sexto rōe repletōis. si-
cut em̄ nec frustra aliquid ita nec vacuū pōt
p̄sistere in natura. Manifestū ē autē qd̄ demo-
nes d̄ celo cadēdo mānsiones eoz vacue remā-
serunt. que p̄ solum meritū filij dei fuerūt ho-
minibz p̄parate. Job. xiiij. In domo pa. mei
man. mal. sunt. s. vacue. si quo minus dixissem
vobis quia vado p̄are vobis locū. Opportuit
ḡ filiū dei incarnari. vt in carne assumpta me-
reret nobis illaz mansionū adeptōez. ⁊ sic re-
plerent. Et iō dicūt theologi qd̄ tātū dura-
bit mūdus ad minus donec ille mansiones ab
hominibz repleant. q̄uis grego. aliter dicat.
scz qd̄ tātū durabit mūdus donec ibi sint hoīes
in equali numero angeloz. Septimo rōe cō-
pletōis. vt. s. oīs modus p̄ductōis hoīs p̄ple-
ret. Rā primus hō p̄ductus fuit sine p̄re ⁊ ma-
tre. s. adā. secundus. s. eua p̄ducta fuit ex p̄re ⁊
sine m̄re. oēs alij ex p̄re et m̄re. Restabat autē
quartus modus vt q̄s p̄duceret. ex m̄re sine
p̄re. quo p̄dit xp̄s in esse. ⁊ in hac quarta ge-
neratōe filij dei in terrā suam. s. in hierl̄m cele-
stem per xp̄i meritum redirent. Sicut in figu-
ra deus dixit abrahe Gen. ij. Generatōe au-

tem quarta reuertetur populus meus huc.

Sermo secundus de epla.

Sciētes quia ho-
ra ē iā nos de somno surgere Ro.
xiiij. Cōsuetudo ē qn̄ aliq̄s magnus
dñs venit ad aliquā terrā alienā. qd̄ hoīes illi-
us terre dirigūt nūcios ad exquirendum quā-
do dñs iste fuerit. p̄pe terrā. ⁊ tūc milites ⁊ pe-
dites ornati p̄gant ei obuiāz ip̄m honorifice
recepturi. Quia ḡ h̄m rep̄ntatōem eccl̄ie. rex
n̄ xp̄s filius dei rex celi et terre in p̄ximo ē: vt
descēdat ad nos nobis maxia donaria largiturus.
iō ap̄ls in p̄nti epla tāq̄ nūcius ⁊ specu-
lator eccl̄ie affirmat di. Sciētes qd̄ hora ē iāz
vt surgam ⁊ nos p̄paremus ⁊ occurramus ī
occursum obuiā saluatori n̄ro. Amos. iij. ca.
P̄pare in occursum dei tui isrl̄. Quia et si
h̄m carnē nō sit mō vēturus ad nos: tñ veni-
et in mētē si erim⁹ p̄parati. Job. xiiij. Ad eum
veniem⁹ ⁊ mā. apud eū faciem⁹. ¶ Circa hāc
p̄paratōz ap̄ls in p̄nti epla quatuor fac. Pri-
mo ḡ nos hortat vt surgam⁹ et p̄parem⁹ nos
ad occurrēdū regi n̄ro in principio eple. Se-
cūdo duas cās assignat quare ē surgēdū ⁊ re-
gi n̄ro obuiādū ibi. Rūc em̄. p̄pior ē n̄ra salus
q̄s cū credidim⁹. Rūc p̄cessit. dies autē appo-
pinquabit. Tercio inducit volentes occurre-
re vt indigna nō induāt ad digne occurrēdū
tāto regi ibi. Abijciam⁹ ḡ opa tenebrāz ⁊ in-
dnamur arma lucis. Quarto ondit que sint
indigna ornāmēta in quibz ei occurrere non
debemus. ⁊ q̄ digna ī quibz ei occurrere non
niādū ibi. Nō in comesatōibz et ebrietatibus
ꝛc. s. induimini dñm ibm xp̄m. ¶ Primo er-
go ap̄ls hortat nos vt surgam⁹ ⁊ p̄paremus
nos ad occurrēdū obuiā regi n̄ro. di. Scien-
tes qd̄ tps ⁊ hora ē vt de sōno torporis et ne-
gligētie surgam⁹ vt occurrā obuiā saluato-
ri n̄ro. Prou. xiiij. Usq̄ q̄ piger dormis. Vt
sic ostium vertit in cardine suo. sic piger in le-
ctulo suo. In eodē. xvj. Maxie autē surgēdū
ē a somno culpe ⁊ p̄cti. Ephe. v. Surge qui
dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuīnabit te xp̄s
¶ Designat autē p̄ctm p̄ somnū p̄p̄ qn̄
q̄. Primo qd̄ sicut somnus reddit hoīem in-
sensibile sic peccatū. puer. xxiiij. Traxerūt me
⁊ ego nō sensi. verberauerunt ⁊ ego nō dolui.
Trahit hō a demōe cui⁹ seruus factus ē als
nō auderet eū trahere. et ne dū trahit. s. et h̄
nō sentit. Hoc figuratū fuit in. iij. Regū. vj.

¶ Bermo

¶ Secundus

¶ Militibus regis sirie q̄s heliseus duxit ī sama
nā pcutiēs cecitate. quos rex isrl̄ volēs occi-
dere s̄ heliseus nō pmittit. Ita demon post-
q̄s traxerit boiem ad p̄c̄m statim vellet occi-
dere 7 ducē in infernū: s̄ t̄us non pmittit ex
magna misericordia. **Tren. iij.** **Discedie dñi mlte.**
q̄ nō sum⁹ p̄sumpti. 7 nō solū trahit s̄ etiā x̄
berat 7 vulnerat letaliter 7 tot⁹ expoliat. **Lu-**
cc. x. c. Qui etiā despoliauerūt cū 7 plagis im-
positis abierūt semiuino relicto. Et tñ nō do-
let. imo letat qd̄ peius ē. **Prover. iij. c.** Letan-
tur cū malefecerint 7 exultāt in rebo pessimis.
¶ **Secūdo.** q̄ sic somn⁹ ē quedā imago mor-
tis 7 aīa ī peccato manēs mortua ē. q̄ sepata
ē a vita vera. s̄. deo q̄ ē beata vita aīaz. **Joh.**
xj. c. Ego sum resurrectio 7 vita. Vera mors
quā nō timet ē sepatio aīe a deo q̄ ē b̄ra vita
aīaz. Et iō d̄r in ps̄. Mors peccatorū pessī-
ma. ¶ **Tercio** q̄ sic somnus reddit boiem si-
milē bestijs. p̄ tpe illo. q̄ di. p̄hs ī dimidio tē-
poris. s̄ in q̄ dormim⁹ n̄ differim⁹ a bestijs. ita
peccatū. ps̄. xlvij. hō cū in honore eēt nō in-
tellerit. p̄patus ē iumētis insipiētib⁹ 7 silis fa-
ctus ē illis. **Boe.** Hōis ista p̄ditio est vt si se-
nosse desierit infra bestias redigat. Sic q̄ liga-
tur bestia 7 ducit ad macellū ita ligat⁹ pecca-
tor 7 ducit ad infernū. **Proū. v.** Funib⁹ pec-
catorū suorū quisq̄ p̄stringit. **Mat. xxij.** Li-
gatis manib⁹ 7 pedib⁹ mittite eū in tenebras
exteriores. ¶ **Quarto** q̄ sic somn⁹ facit ea ap-
parere que nō sunt. 7 vidit dormiētī q̄ sit ep̄s
7 q̄ habeat vestes p̄ciosas 7 silia fantasmata
generat. sic peccatū facit apparere ea q̄ nō sūt
Isa. xix. Sic somniat esurēs 7 p̄medit cū aut
fuerit exp̄gefact⁹ vacua ē aīa illi. sic erit mul-
tudo omnīū gētīū. Facit ei peccatū appare-
re vmbra ac si apparerēt vera bona. q̄n̄ autē
peccator fuerit excitat⁹ p̄ penā. tūc cognoscat
q̄ bona mūdi sunt vmbra. **Un̄ impij q̄ sunt**
ī inferno dicūt illud Sap. iij. c. Trāsierūt oīa
illa tāq̄ vmbra. Facit ei peccatū malū appa-
rere bonū 7 eod̄uerso. 7 hoc sic. q̄ corrumpit
palatū rōis anie. **Aug.** Palato nō sano pena
ē panis q̄ ē suavis. ex oculis egris odibilē lux
q̄ pur⁹ ē amabilē. **Isa. v.** **Ue q̄ dicitis malum**
bonū 7 bonū malū. ponētes tenebras lucē. et
lucē tenebras. ponētes amarū in dulce. 7 dul-
ce ī amarū. ¶ **Quinto** sic sōn⁹ facit vidi dormiētī
illa eē x̄a picla q̄ n̄ s̄ 7 x̄a picla facit eū n̄ timē
vt si latro eēt s̄ eū volēs eū strāgulare. sic pec-
catū facit peccatorē supra modū timē picula

mūdi 7 dispēdia rex t̄paliū q̄ picula nō sunt
et vera pericula. sc̄z p̄dere virtutes 7 separi a
deo 7 mori in aīa nō timet. **Pauptatē** eī mū-
di 7 abiectōez nimis timet. 7 pauptatē 7 p̄su-
sionē eternā nō timet. ps̄. xxij. **Illic** trepida-
uerūt timore vbi nō erat timor. **Talis** eī somn⁹
n̄ q̄ peccatores dormiūt ē somn⁹ p̄fusionis et
mortis. **Hiere. iij. c.** Dormiemus in p̄fusione
n̄ra. **Sic** dormiuit sampson in gremio valide
7 surrexit p̄fusus 7 vinctus ab inimicis. **Judi**
cū. xvj. Et iō talis somn⁹ ē penit⁹ deserēdus. **J**
Abel. v. **Nō** dormiam⁹ sicut 7 ceteri: s̄ vigi-
lemus et sobrii simus. **Surgam⁹** q̄ carissimi 7
obuiā eam⁹ saluatori n̄ro. **Proverbiū** ē. qui
mane nō surgit dietā postponit. Et sic p̄z p̄-
mū. ¶ **¶ Secūdo** ap̄ls duas causas assi-
gnat quare surgēdū ē 7 regi n̄ro obuiādum.
Prima sumit a p̄pinq̄tate gl̄ie. sc̄da a p̄p̄n-
quitate gr̄e. ibi. **Nox** p̄cessit: dies autē app̄o-
pinquabit. **Dic̄** q̄ sic. **Dixi** q̄ hora ē a som-
no surgēdi peccati 7 pigritie vt obuiemus re-
gi n̄ro. q̄ nūc n̄ra salus. s̄. de⁹ qui ē sal⁹ eterna et
gl̄ia b̄roz p̄pior nobis ē q̄z eēt sup̄. p̄mo cuz
credidim⁹. q̄n̄. s̄. fidē recepim⁹. **Quāto** eī p̄-
vium⁹ rāto. p̄ximiores morti sum⁹ i q̄ x̄pc̄ no-
bis bene opantib⁹ aduenit mercedē et̄nā red-
ditur⁹. **Apoē. xxij.** Ecce venio cito et merces
mea mecū ē reddē vniciq̄s iux̄ opa sua. **Jaē.**
Confirmate corda v̄ra qm̄ aduēt⁹ dñi app̄o-
pinquabit. Et ē opportuna rō. si nō eēm⁹ val-
de corrupti q̄ oīs mor⁹ v̄l natural⁹ v̄l volūta-
ri⁹ mouet feruētī dū app̄opin̄t finī. **Unde**
p̄hs dic̄ q̄ nat̄ al mot⁹ ī fine augmētat: s̄ vio-
let⁹ remittit. Et gre. dic̄ sup̄ illd̄ ioh. iij. **Hau-**
dētq̄z vebemēt q̄ effodiētēs thesaurū. **Qui**
thesaurū fodit rāto āxi⁹ effodiēdo laborat q̄n̄
to se thesauro app̄opin̄q̄re eritiat. **¶ Sal⁹**
et̄na p̄pior d̄r n̄ a p̄matōe loci s̄ debiti. quā-
to eī p̄ susceptā fidē p̄la bona opamur. tāto
magis sal⁹ et̄na app̄opinquat nob 7 nos ip̄i.
Mat. iij. c. **Pn̄iaz** agite. app̄opin̄t ei regnū
celoz. **Jaē. iij.** app̄opin̄te deo 7 app̄opin̄q̄-
bit vobis. **Sc̄dam** rōez ponit di. **Nox** p̄ces-
sit. **Sic** eīm nox 7 dies sūt p̄tinua et vniū n̄ p̄-
app̄opin̄q̄re nisi alterū discedat sic culpa et
gra. **In** infusōe eī gr̄e culpa expellit. 7 s̄ qd̄
d̄r. **Nox** p̄cessit. **Surgēdū** ē eī q̄ nox p̄cessit.
dies at̄ app̄opin̄q̄bit. **Nox** in quā culpe 7 in-
fidelitatē 7 i gr̄atē q̄b⁹ dormiebam⁹ p̄cessit et
p̄ dei gr̄as recessit. **Dies** at̄. i. illūciatio gr̄e ap-
propinquit sole iusticie mundum irradiante.

¶ Sic surgēdū deo
obuiādum.

¶ 1

¶ 20

Malach. iij. Timētibz deum orietur sol iusticie. Sic ḡ p̄ q̄ surgere debemus 7 ire obuiam. q̄ et glia eius 7 gr̄a appropinquauit. gr̄a facit nos surgere 7 ambulare et gloria trahit. **Quid ḡ moriamur** q̄ nō imus obuiā regi nostro. **Dich. ij.** Surgite abite. q̄ nō ha. hic requiē. **R.** **Abi nota.** q̄ q̄tuor nos inducūt ad surgēdum et eundū obuiā xp̄o. **Prīmū** ē gallicātus diuine p̄dicatōnis. dū em dies appropinquat galli cātare frequētāt. 7 tūc viatores surgūt et in viam suā vadūt. **Karissimi** mi ecce nūc dies in quo omnes plati 7 p̄dicatores predicāt. quia in hodierno euāgelio eis mādat̄ dū dī. dicit̄ vos. s. p̄dicatores filie syon. i. ecclie fidelīū vt surgāt et p̄parēt se ad obuiādum regi suo qui venit ei mansuetus et benignus. **Dicit̄** q̄ leo timet vocem galli. **Ferocior ḡ ē leone** q̄ vocē p̄dicatores nō timet q̄ ē p̄co dei minās penā 7 p̄mittēs gliaz. **Secūdum** ē tactus diuine correctōis. **Viator** ei qui nō surgit ad vocē galli. debet excitari per tactū. **Sic** deus hoībuz qui ad verbū p̄dicatōnis surgere a peccatis 7 ad se redire nolunt aduersa euenire p̄mittit vt ad deū ire cogantur. **Brego.** **Vala** que nos hic p̄mittit ad deum ire cōpellūt. **Actu. xij.** **Percussosq̄** latere **Petri** exci. e. dicit̄. **Surge** veni. 7 cōti. ce. ca. de manu ei. **Petrus** in vinculis herodis peccator in vinculis dyaboli. qui dūz ex latere per aduersa p̄cutitur. quasi equus calcantibus excitatus: surgit et ad deū vadit: 7 tunc vincula peccatorū solūntur. **Sic** fuit tactus saulus 7 surrexit **Paulus** 7 ad deū redijt. **Actū. ix.** **Et bene** di. ex latere. q̄ aduersa nō p̄ncipaliē 7 directe deus irrogat peccatorū: s̄ p̄pter peccata. et iō multū debem⁹ timere peccare. et si nō p̄pter penas eternas saltē t̄pales quas deus p̄pter peccata irrogat. 7 quas p̄pter merita auertit. **Exemplū** de achab de quo dī. iij. **Regū. xxj.** **Rōne** vidisti achab humiliatū corā me p̄pter qd nō inducā malū in diebus? **Hiere. xvij.** q̄ si gēs illa egerit penitētiā a peccato suo agā et ego penitētiā. **Tercius** ē dies diuine illustratōis quia satis ē piger viator qui et si nō surgit ad cātum galloz neq̄z dū excitat. nō surgit saltē orto iam sole. **Cū ḡ** dies gr̄e appropinquauerit vt dictū ē. omnino surgere 7 ire xp̄o obuiā debemus. **Isaie. v.** **Ego** sto ad ostium 7 pulso si quis aperuerit mihi introibo ad illū. ij. **Coz. vj.** **Ecce** nūc tēpus acceptabile. ecce nūc dies salutis. **Din⁹**

Loz Induunt ad surgēd

Dies salutis.

ē acceptabile illud t̄ps qn̄ deus querit ad nos intrare qui ē omne bonū. **Quartū** ē strepitus ambulantiū p̄ viam recte opatōis. **Consuenerūt** em̄ viatores ad strepitū ambulantiū surgere et ambulare. **Reducamus ḡ** ad memoriā exēpla seruoꝝ dei quos deus d̄ mortuis viuos fecit. tāq̄z carbonēs succēdit. sicut **augustino** fecit 7 tūc velotus surgemus 7 se cure ad deum accedem⁹. **Hoc** fuit figurat⁹ in turbis. de qb̄ dī in euāgelio hodierno q̄ p̄scindēbant ramos de arboribz 7 p̄sternēbāt in via. p̄scindere ramos de arboribz ē accipere exēpla sanctorū. p̄scindam⁹ ḡ ramos obediētie ab abrahā. ramū penitētie a dauid. ramū fidei a petro. ramū dilectōis a iohāne. ramū humilitatis a beata virgine. 7 sic de alijs. **Et nota** hic q̄ turbe p̄scindēbant ramos arborū fructiferaz. s. oliuaz et palmarū. **Quidā** p̄scidunt ramos arborū infructiferaz 7 siluestriū dū exēplū accipiunt in peccato dauid 7 nō a penitētiā. qui dicit̄ sicut dauid peccauit 7 penituit. sic 7 ego possum peccare 7 penitere. **Magdalena** peccauit. **petrus** peccauit. **paulus** peccauit. **similiter ḡ** 7 ego possum peccare 7 penitere. **Et sic** patet secūdū. **Tercio** inducit aplus volentes xp̄o occurrere vt indigna ornamenta abijciāt. 7 digna assumāt dicens. **Abijciamus ḡ** opa tenebrarū 7 c. **Si ḡ** tenebre recesserūt ḡ opa illaz debēt recedē. **Op̄a ḡ** mala dicunt̄ opa tenebrarū p̄pter q̄tuor. **Primo** q̄ ex tenebris ignozit̄e 7 erroris oriuntur. **Phus.** **Errāt** omēs qui peccāt scz in assumptōe minoris. **Quia** peccator dicit̄ fornicari ē malum: sed fornicari cū ista nō videt̄ sibi malū: sed delectabile bonū. **puer. ij.** **Omnis** emptor dicit̄. malū ē malū ē. cū recesserit gloriatur. **Sap. v. c.** **Errauimus** a veritate 7 sol iusticie nō luxit nobis. **Secūdo** q̄a tenebras querūt et in tenebris fiunt. **Job. ij.** **Omnis** qui male agit odit lucem. **Job. xxiij. ca.** **Si** subito videant auroꝝ arbitrant̄ vimbram mortis. **Tercio** q̄ in aīam tenebras sp̄iales inducūt. **ps. lxxxj.** **Rescuerūt** neq̄z intellexerūt i tenebris ambulāt. **Job. j. c.** **Qui** odit frat̄e suū in tenebris est. **Quarto** q̄a ad eternas tenebras ducūt. **Mat. xxij.** **Ligatis** manibz 7 pedibus. mittite eum i tenebras exteriores. **Sed** quia vt dicit̄ be. **Aug.** nō sufficit abstinere a malo nisi homo faciat qd bonum ē. ideo postq̄z abiecerimus opa tenebrarū debemus induere arma lucis. s. virtutes q̄

¶ Bermo

aias omēt 7 defendāt. i pugna spūali. **Ephe. vj.** Induite arma dei vt possi stare aduersus insi. dyaboli. **ij. Cor. x.** Arma militie nre non sunt carnalia: s̄ spūalia. Induamus ḡ virtutes vt honeste ambulem⁹ sicut i die. s̄ in apto ad edificatōem. **primoz. Math. v.** Sic luceat lux v̄ra corā hoibus. vt videāt opa v̄ra bona. **Ephe. v.** Ut filij lucis ambulate. **¶** Rota q̄ virtutes 7 opa virtutū q̄tuor bona efficiūt in hoie. put hic innuit. **¶** Primum ē q̄ tāq̄ vestes operiūt multitudinē peccatorū. **¶** Petri. iij. Caritas opit multitudinē peccatorū. Et hoc sic innuit euz d̄r. Induamur. Vestes em̄ induunt. **¶** Secūdu ē q̄ defendunt hoiem tā in vita q̄ in morte. tā in p̄nti q̄ in futuro ab om̄ibus aiām impugnātibus. **¶** **Ecccl. xix.** Sup scutū potētis 7 sup lanceam aduersus iūmicū tuū pugnabit. **¶** **Ab. iij.** Elemosina ab omni peccato et a morte liberat et nō patit aiām ire in tenebras. Hoc innuitur cū d̄r. **¶** **Arma.** Arma em̄ defendūt. **¶** Tercius ē q̄ ornāt 7 decorāt hoies. **¶** **ps. xliij.** Altitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Vestitus deaurat⁹ sunt opa in caritate facta. Vestit⁹ d̄o luto circūditus sunt opa extra caritatē facta. Varietate d̄o circūditus ē ornatus ille q̄ abūdat diuersis generibus bonoz opum. **¶** **Prover. iij.** stragularā vestē fecerūt sibi. i. variay 7 multay vtutū. Et hoc sic innuit cū d̄r. **Lucis. Lux** ei ornāt. Est ei s̄m p̄hm ypostasis color. Unde q̄n mlieres volūt pulcre apparē: tunc ornant se seu colorāt. Quartū ē q̄ fidelē exhibēt nobis societate. Ipe em̄ nō deserūt nos q̄n alia oīa nos deserunt. s̄ in morte. Diuitie delitie 7 honores. 7 om̄ia nos deserūt. **¶** **Apoē. xiiij.** opa em̄ illoz sequunt illos. Peccatores faciūt sicut colūba nidificās in fenestra vbi p̄les pullos amisit. thesaurizat em̄ in mundo isto vbi oēs antecessores sui tātum thesaurū amisert. **¶** **Osee. vij.** Effraim facta ē quasi colūba seducta nō h̄ns cor. i. sensum. Nūdus iste ē sacc⁹ ptus⁹ de quo d̄r aggei. i. Qui merces p̄regavit misit eas in saccuz pertusum. Foramen mūdi ē mors p̄ quā oīa r̄cedūt. 7 iō nullo mō thesaurizādum ē in mūdo. **¶** **Math. vj.** Nolite vobis thesaurizare thesauros in mūdo siue in terra vbi erugo 7 tinea demollit⁹ 7 vbi fures effodiūt et furant. Thesaurizādū est ḡ opibus bonis que in celo p̄seruant⁹ 7 nunq̄ nos deserūt. **¶** **Math. eo. c.** Theaurisate vo-

¶ Secundus

bis thesauros in celo. vbi nec erugo nec tinea demollit⁹: et fures nō effodiūt nec furant. Et hoc innuit cū d̄r sic. Ut i die honeste ambulemus. In die. s̄. d̄ni q̄n veniet ad iudiciū p̄ticularē i morte vniuscuiusq̄. 7 ad iudiciū vniuersale in fine mūdi. Tūc ei honeste ambulat bō q̄n bonā societate habet. Si ḡ habuim⁹ opa virtutū que sola nos comitant. tūc i die d̄ni honeste ambulemus. Et sic patet terciū. **¶** Quarto oñdit que sunt indigna ornamēta que abicere debemus ad eūdum obuiā regi nro. **¶** Indigna d̄o ornamēta sunt opa mala que nascuntur ex duplici radice. s̄. ex carnis p̄cupiscentia. Et hoc sic primo tangitur cū dicit. Non in comesatōibus. Et ex spūali malicia. 7 hoc sic tangit secundo cū d̄r Non in p̄tentōe. Ad hāc duplicem radicem omnia mala reducuntur. Dicit ḡ sic. abijciamus opa tenebray et induamus arma lucis. vt honeste ambulemus et p̄cedamus digne obuiam regi nostro venienti: nō ambulantes in comesatōibus. Comesatōes sunt mutue inuitatōes 7 p̄iunia facta per symbola. que p̄hibet salomon **Prover. xxij.** Poli eē in cōniuijs potatozum nec in comesationibus eorum qui carnes ad vescendum conferūt. quia vacantes potibus et dantes simbola consumunt. Et ebrietatibus. **¶** **Luce. xxj.** Videte ne grauentur corda vestra crapula et ebrietate. **¶** **Ebrietas** est nimia potatio. a qua propter tria cauere debemus. Primo q̄ ad luxuriam prouocat. **¶** **Prover. iij.** Luxuriosa res est vinum et tumultuosa ebrietas. **¶** Hieronim. Venter mero estuans facile spumat in libidinem. id est in luxuriam. Secūdo quia spiritum suffocat. **¶** **Osee. iij.** Fornicatio et vinus et ebrietas auferunt cor. Ideo enim ebrius ē quasi bestia: et non discernit. Propter quod **¶** **Roe** iacuit denudatus in tabernaculo **¶** **Genesis. ix.** Et **Loth.** cum filiabus dormiuit. vt patet in eodem. Tercio quia substantiam minuit 7 annihilat. **¶** **Eccl. xix.** Operarius ebrius non locupletabitur. Sic annihilauit substantiam suam. ille filius prodigus viuendo luxuriose. vt dicitur **¶** **Luce. ij.** Neq̄ ambulemus in cubilibus. hoc est scdm̄ morem pigritantium in lectis suis. vigilantibus enim prouenit regnum celorum et non dormientibus quibus dicitur **¶** **Amos. vj.** Ne vobis qui dormitis in lectis eburneis et lasciuitis i lectis v̄ris. Cogitare em̄ deberent tales quod **¶** **Christus**

Ebrietas

uis angeli conscij sibi non sunt. videntes tamē
 infinitas multitudines damnari non intrepidi
 illic stabunt. **Tunc** videbunt filius hoīs
 zc. **In** hac secūda pte ponit filij hominis. xpi
 ad iudiciū venientis aspectus. z hoc ē. **Et** tūc
 videbūt filiū hominis venientē. s. ad iudiciū in
 nube materiali. **Act. j.** **Et** nubes suscepit eum
 ab oculis eoz. **Et** sequit. **Quemadmodū** vi-
 distis eum ascendentē i celū sic veniet. **ysaie.**
 .xix. **Ascendet** deus sup nubem leuem. **Item**
 in nube. i. cum multitudine sanctorū et angelo-
 rum. **ysa. ij.** **Dominus** ad iudiciū veniet cū se-
 natoribz populi sui. **Cum** pteate magna. q̄ ad
 hūanitatē hm quā pater dedit ei omē iudiciū
 facere. z maiestate quo ad diuinitatē. **Prim⁹**
 aduentus fuit in hūilitate magna z infirmita-
 te. **secūdus** ho erit i pteate magna z maiestate
De Circa h iudiciū nō q̄ ad oē iudiciū q̄tu-
 or requirūt scz. **Judex.** reus. accusator z testis.
Judex autē erit xpc. **Judex** autē dz iudiciū facē
 vbi scel⁹ ē cōmissū. **Et** iō descēdet ad trā. **Itē**
 debet facere in loco cōmuni. **Et** ideo iudiciū
 fiet in valle iosaphat. **Itē** debet sedere. **Et** iō
 descēdet in sede maiestatis in nubibz cādidis
 sedens. **Ip̄e** em̄ fuit iudicatus stans. et ip̄e iu-
 dicabit sedens. **Item** debet esse potens vt pos-
 sit sententiam executioni mandare. **Eccel. vij.**
Noli velle fieri iudex nisi valeas virtute irru-
 pere iniquitates. **Et** ideo descēdet cum pote-
 state et omēs sancti et angeli eius cum eo. nō si-
 cut alia vice. quando venit humilis ad salnan-
 dum et nō ad iudicandum. **Iohā. iij.** **Nō** mi-
 sit deus filium suūz in mundū vt iudicaret mū-
 dum sed vt saluaret mūdus p ip̄m. **Item** de-
 bet videre et videri. **Ideo** venit in forma hūa-
 na **Apoc. j.** **Videbit** em̄ omīs oculus z genz
 pupugerūt. **Item** debet esse iustus. **Et** iō ostē-
 det vulnera lanceā z clauos et crucem. in q̄bz
 maxima eius iusticia demonstrat. **Nam** vt ita
 fieret satisfactio voluit in cruce mori. **Que**
 omnia et vsq̄modo celauit clamans misicor-
 diam et non iusticiam. **Propter** quod dicit
 apo. **Hebre. xij.** q̄ sanguis christi melius loq̄-
 tur q̄s abel. qz ille clamat vidictā **Matth. xxij.**
Tunc apparebit signum filij hominis in celo
 scilicet crux et clani. **Unde** cantamus. **Hoc** si-
 gnum crucis erit in celo cum dominus ad iu-
 dicandum veniet. **Reus** in hoc iudicio erit
 peccator. **Et** quia reus debet conueniri. ideo
 quatuor angeli tanq̄ dei nunciij ibunt ad qua-
 tuor partes mundi dicentes. **Surgite** mortui

venite ad iudicium. **j. Coz. iij.** **Canet** enim an-
 gelus. et mortui resur. qui in chri. sunt primi.
Matth. xxij. **Mittet** angelos suos cum tuba
 z congregabunt electos. **Et** quia anima z cor-
 pus simul peccauerunt: ideo omnes aīme cor-
 pora sua resument. et ministerio angeloꝝ an-
 te iudicem ducentur. **Et** quia de similibus idē
 est iudicium. ideo vsurarij cum vsurarijs. for-
 nicarij cum fornicarijs. et sic de alijs insimul li-
 gabuntur **Matth. xxij.** **Ligate** eos fasciculos
 ad comburendum. **Quia** pro terrenis iudica-
 buntur. ideo in terra prosternentur. **Iusti** ho
 in aere iuxta christum locabuntur. **j. Ioh. iij.**
Deinde nos qui viuimus qui relinq̄mur. qui
 residui sumus simul rapiemur cum illis obuiā
 christo in aera. et sic semper cum domino eri-
 mus. **Accusatores** i hoc iudicio erūt demo-
 nes. quia referent omnia cogitata. omnia p̄ba
 omnia opera. omnia cōmissa. **Et** ad vltimū sic
 allegabit vt refert aug. **Diciturus** est aduer-
 sarius inquit cōtra nos. **Equissime** iudex iudi-
 ca hunc meū esse ob culpā qui tu⁹ noluit esse p
 gratiam. tuus p naturā. meus p miserā. tuus
 ob passionē. meus p suasionē. tibi inobediens.
 mihi obediens. a te accepit immortalitatis sto-
 lam. a me accepit hanc pannosam qua indu-
 tus est tunicam. tuam vestem dimisit. cum
 mea huc venit. equissime iudex iudica hunc eē
 meum. **Unde** si bene aduertimus dyabolus
 quinqz allegat. **Primum** est culpa lese maie-
 statis per quam a gratia peccator cecidit. **Se-**
cundū ē miseria prave voluntatis per quam
 naturam deaustauit. **Tercium** est obseruātia
 prave z dyabolice iniquitatis. per quam chri-
 sti passionem euacuauit. **Quartum** est serui-
 tus dyabolice potestatis per quā obseruanti-
 am mandatoꝝ dei contempsit. **Quintū** est de-
 honestatō caritatis p quā amisit vestē x̄tuitū
 nuptialis iocūditatis. **Testis** erit angelus
 q̄ custodiuit pctōzē. z pctā scripta i fronte. vt
 in ore duoz stet oē testimoniū. **Daniel. vij.** **Iu-**
diciū sedit z libri apti sunt. i. p̄sciētia z pctā sin-
 guloz. **His** auditis iudex xpc vertet se ad
 sc̄os q̄bz p̄misit secum iudicare. **Matth. xir.**
Vos q̄ secuti estis me i r̄genēatōe cū sederit
 fili⁹ hominis i sede maiestatis sue sedebitis et
 vos zc. **Et** dicit. **Quid** vobis de pctōribus
 videt̄ fiendū fore. **Et** p̄no x̄tet se ad h̄ginez
 matrē q̄ dicit. **Satis** stetit apta ianua miseri-
 cordie. amō t̄pus iusticie ē et nō misericordie.
Eccel. iij. **Dia** h̄nt t̄pus suū. **Secdo** x̄tet se ad

Accusatores

Augustinus

Testis

aplos qui dicent. Nos extraximus eos de po-
testate dyaboli et de cultura deorum et dedimus
eis sacramenta ecclesie. per que mundati sunt a
peccatis et filij dei effecti et ipsi per viam bonam
ambulare noluerunt. sed a deo recesserunt. ¶ Er-
go qui noluerit benedictionem elongabitur ab
eo. Ipsi noluerunt tuam benedictionem. et ideo sunt
imperpetuum maledicti. Apo. xix. Vindica do-
mine sanguinem nostrum. qui effusus est. Job
xxj. Qui dixerunt deo recede a nobis scientias
viarum tuarum nolumus. Tercio vertet se ad
martires qui dicent. Vindica domine sangui-
nem nostrum qui usque modo misericordiam in-
uocauit sed nunc iustitiam petit. Apoc. xix. Vi-
dica domine sanguinem. Quarto ad confesso-
res qui dicent. Qui non vult doctrinam accipe-
re debet acriter verberari. sed isti doctrinam ve-
ritatis noluerunt recipere. et ideo eternaliter
verberentur. Quinto ad virgines que dicent.
Foris canes et venefici et qui in carnalibus vo-
luptatibus sunt inuoluti ut porci quia in nos
nisi mundi habitare debent. Apoc. xxj. Nihil
comquinatum et faciens abominatorem intrabit
ad illam. Et breuiter nullam misericordiam sed iu-
sticiam allegabit. Postea fit una vox omnium
sanctorum dicentium. Moriantur. moriantur. Sicut
xpo fuit dictum. Crucifigat. crucifigat. Tunc
iudex irata facie versus peccatores formabit
sententiam. d. Ne occidistis gladio et huos me-
os pauperes fame et siti. quod totum mihi repu-
to factum. Unde dicit. Esurui et non dedi-
stis mihi manducare etc. ut patet. Mat. xxv.
Et ideo discedite a me maligni in ignem eter-
num qui paratus est dyabolo et angelis eius.
In qua sententia quinque dicit. Primo punitio-
nem omnium bonorum. ibi discedite a me. quia sum
omne bonum. in quo consistit principaliter pena damnatorum.
Secundo abordinatio corporis et anime. et rixam omnium vi-
rium inferiorum et superiorum. quod erit magna pe-
na. ibi. maledicti. quia corpus maledicet anime. quia
sibi consensit. et anima corpori. quia malum persuasit.
Tercio penam intolerabilem corporis et anime. ibi
in ignem. Quarto pene eternitatem nunquam fini-
ende. ibi. eternum. Quinto societatem damnatorum lam-
tabilem ibi. paratus est dyabolo et angelis suis.
Cogitemus ergo carissimi quo ibit peccator
sic sententiatus et maledictus. Non sursum quia
ibi erit facies iudicis irati. propter quam dicunt mor-
tibus cadite super nos. et collibus operite nos a fa-
cie ire agni. ut patet. Apoc. vi. Non ante. quia
ibi peccata in fronte scripta. per absentiam ad in-

fernum. Non retro quia ibi mundus expelles
Non ad dexteram vel sinistram. quia ibi de-
mones demergentes. Non restat igitur nisi ut
terra os suum aperiat et descendant in infer-
num viventes. et sic fiet. ¶ Et nota quod iudex sic
ordinabit. ut in infimo inferni stent ydolatre et
heretici. super eos superbi et obstinati. tercio
loco homicide et raptores. quarto luxuriosi et
delicati quorum deus venter est: qui cooperien-
tur vermibus et tinea in recompensationem de-
liciarum. ysa. xliij. Subtus te sternetur tinea et
operimentum tuum erunt vermes. Tercio po-
nitur ad iustos diuine consolationis affatus.
quod est magne consolationis et remunerati-
onis. quia pro modica penitentia habebunt
perpetuam gloriam. pro terrenis celestia. pro
transitorio eterna. Et hoc ibi est. His autem
fieri incipientibus. scilicet que dicta sunt de li-
gnis et reprobis. respicite per fidem et lenate per
spem capita vestra. id est desideria mentis ve-
stre. spes enim habet eleuare sicut desperatio de-
primere. quoniam appropinquat redemptio
vestra. id est cum iudicium horribile reprobis
inferendum fiet. tunc vos electi et dilecti non
timeatis. quia vos non tanget. immo sicut ipsi
damnabuntur. ita e contra vos saluabimini. et
redemptio vestra tunc apparebit. quia per gratiam
redemptionis christi in anima et corpore eritis
gloriosi. et ideo vos non timeatis. quia contem-
sistis omnia propter me. qui mala presentia non
timeuistis. sed patienter tolerastis quorum mens
spiritus in celo habitauit. et quod in me non est in mundo nec in vobis
estis christi. His enim quatuor modis dicit iustus lenare
capita sua. id est spem suam. Primo omnia mundana continent
eo. Mat. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus
te. Secundo mala presentia non formidando. Ro. v. Super
et gloriam in tribulationibus scientes quod tribulatio patientiam
operatur. patientia probatur: probatio vero spes. Tercio
in celo habitando. Phil. iij. Pax iustitiam in celis est
Quarto in deo et non in mundo nec in se confidendo. Ps.
lxx. In te domine speraui non confundar in eternum. sic leuauit
caput suum deus et christus est in deo et vicit goliath. ut patet
per Reg. xvij. Sic apostoli et martires in deo spera-
tes omnia vicerunt. Phil. iij. Omnia possum in
eo qui me confortat. Et ideo vos qui hec obseruastis
nolite timere sed gaudeatis. quia mundus inimicus de-
struit et dyabolus cum ministris suis qui vos multo
tempore molestauerunt in carcere reducunt ibi imppe-
tuum cruciandi. et quia laboriosa vita vestra finit in re-
quie transitura et quia vestra redemptio et gloria appro-
pinquat. Et ideo dicit eis. Venite benedicti patris

judex damnatoria

mei possidete paratū vobis regnum ab origine mundi. Esuriui enim et dedistis mihi manducare etc. **Matth. xxv.** Carissimi his quatuor modis leuemus capita nostra modo et nos et appropinquabit redemptio nostra: nobis enim loquitur xps sicut et illis **Apoc. iij.** Qui habet aures au. audiat quid spiritus dicat ecclesijs. Et sic patet tertium. **Quarto** quandā similitudine ad antedicta cernenda annectit dicens. **Uitete ficulneā et omnes arbores.** que cum producūt ex se fructū scitis quoniam prope est estas **Greg.** Bene autē regnū dei estati cōperatur quia nunc meroris nubila transeūt: et vite dies eterne solis claritate fulgeant. Sicut ergo fructus arborū signa estatis: sic signa que predixit sunt signa finalis iudicij. Et ideo ut dicit **Greg.** in omel. quoniam multa eorū que dixit iam facta cernamus. nam guerre et fames et pestilentie sunt in vniuerso mūdo. pauca restant que nō ē dubiū quin in primo siēda sunt. Propter quod solitari in operibus bonis: et fide vera fūditiū raditari debemus: ut si hec terribilia que restāt. nostris tēporibus contigerūt euenire non euella mur: propter ariditatem a fidei firmitate. **Dom.** enim supra petrā edificata nec a vento flāte nec a pluuia descēdente: nec a flumio iuxta corrente potest a sua stabilitate mouēi. sed manet penitus inconcussa. ut dicit **Matth. vj.** Arbor autē que bene radicata nō est: que modicum habet solis. defacili a vento pfermit. turbine pquasatur. et modico euellit trozente. **Unde** hoies illi illo in tpe arefcere pēbibēt. qui bonis operibus nō fulciunt ac etiā vna fide. Et quid refert carissimi quod illud generale iudicij nos in carne mortali tegere inuenerit. an pciare in dicitur quo quilibet iudicatur in nocte. Quid enim refert quod mūdo mihi finiat. quod in generali iudicio fiet. vel ego finiar mūdo quod in particulari iudicio agitur omni die. **Certe** nihil. Et ideo ac si in primo generale iudicij fiendū esset sp parati esse debemus: cum particulari: quod quantum ad vniūquēque equipollere cernit: in primo sit venturū. et citius quā credamus **Matth. xiiij.** Et vos estote parati quia qua hora nō putatis filius hominis veniet. Et sic patet quartū. **Quinto** ponit omnium pdictorū certissime adimpletionis tps. et hoc ibi. Amen dico vobis nō preteribit scz de mortalitate ad immortalitate generatio hec. i. genus humanū vel generatio iudeorū. donec omnia supradicta fiant. **Celū** nō sidereū. sed aereū. De quo dicit **Matth.**

xiiij. **Volucres celi comedebant illud.** Et terra transibunt. id est mouebuntur de posita priori figura permanente autem substātia. ut dicit **Beda.** Verba autem mea non transibunt. id est intellectus verborum meorum non manebit incompletus. **Grego.** Vanentes sententias exprimit sermo dei qui transit et sic patet certitudo iudicij generalis: quia in generatione ista fiet. Sed sicut certum est iudicium in generatione ista fieri: sic est incertum tempus et hora quādo fieri debeat. quia nullus vnqz sciuit: nec scit nec scitur est **Matth. xij.** De die autē illo et hora nemo scit neqz angeli in celo neqz filius nisi pater. **Filius.** scz xpc pro tanto dicitur nescire quia ad modum nescientis se habuit cum nulli vnqz reuelauerit. neqz reuelaturus sit. **Item** pro tanto dicitur nescire quia in quantum homo hoc nescit. in quantum xpo deus et iudicium et horam et diem iudicij et omnia alia veraciter scit. et ideo dicit **Aug.** Quotqz de hac materia sunt locuti. quia iam multi fuerit scilz de certitudine et tēpe finalis iudicij et de antichristi ortu locuti mēdaces se inuēti. et quicquid de h loquūt a seipis loquūt. Si em xpc hoc reuelare noluit ap̄lis qui fuerūt sup omes secretarij dei. in x̄ illō iohānis. iij. omnia quecumqz audiu a patre meo nō. se. vo. multominus vlli aliū reuelabit qui tamē de hoc quesierunt **Act. j.** Domine si in tempore hoc restitues regnum israhel. Et ait illis. Non est vestz nosse tempora vel momenta: que pater posuit in potestate sua. Similiter si spiritus sanctus quod prophetis omnia reuelauit et aduentum xpi et tēpus aduentus. hoc eis noluit reuelare multominus alijs reuelabit. Et sic patet quintum et vltimum principale de euangelio etc. **Tra**ctatus. **Ut** autē de aduentu ad iudicij aliquam noticiam habeamus fm quod ex scripturis colligi p̄t. distinguēda sunt nobis tria scz precedētia: cōcomitātia: et subsequētia ad iudicij. **Precedētia** distinguūt fm triplicem statum. **Primo** fm statū pdicatiois quod fiet p enoch et helyā **Malach. iij.** Ecce mittaz vobis helyam p̄betā: anteqz veniet dies domini magnus et horribilis. **Secūdo** fm psecutionis statum que fiet p antixpm et pseudo prophetas. **Tercio** fm statū purgatiois quod fiet per ignē. **Ps. cxvj.** Ignis an̄ ipm pcedet. **De. ij.** elemēta xpo calore soluent. Quilibz autē istoz statū distinguūt multipl̄. **Circa** statū enoch et helye nota quod an̄ ipm pcedet qua-

De Antichristo
lib. 1. c. 1.

ignis et sulphuris ubi est bestia et pseudo propheta cruciabunt in secula seculorum. **C**irca obitum antichristi notanda sunt quatuor: scilicet tempus persona interficiens locus et modus. **P**rimo nota tempus quia postquam predicauerit tribus annis et dimidio sex diebus post mortem helye et enoch interficietur. **A**poc. xj. Cimitate sanctarum calcabunt mensibus xlii. **D**an. xij. Usque finis horum mirabilium quantum tempore durabit persecutio antichristi. **E**t respondit angelus et iuravit per viventem in secula seculorum. **Q**uia tempus tempora et dimidium tempus. id est usque ad tres annos et medium. **S**ecundo nota personam interficientem quia ipse christus interficiet vel michael ministerio interficiet christus homo auctoritate. **I**thessa. ij. **Q**uem dominus interficiet spiritu oris sui. **I**n historiis scolasticis dicitur quod quedam audierit vox in aere dicens. **N**ocere. **E**t statim fulminabitur antichristus. **T**ercio nota locum quia in illo loco morietur unde christus ascendit scilicet in monte oliueti. **C**ongregabit enim multitudinem exercitus sui et cum fuerit in supremo glorie sue pre multitudine exercitus sui interficietur in validudie sua. **D**an. xj. **V**eniet in validudie ut conterat et figat tabernaculum suum in monte maria super montem inclitum. **M**aria appellat mare mortuum et circumdiaceta maria montem inclitum appellat montem oliueti. **E**t sequitur. **V**eniet usque ad summitatem eius scilicet montis oliueti et nemo auxilietur ei scilicet qui interficietur a christo. **Q**uarto nota modum quia interficietur subito et absque manu hominum et cunctis videtur. **J**ob. xxxij. **S**ubito morietur et auferetur violenta id est antichristus sine manu. **I**n eodem iii. c. **V**idetur cunctis precipitabitur. **C**irca tertium scilicet statum purgationis que fiet per ignem nota preambula que sequentur statum antichristi et procedent ignem purgationis. **P**rimo ergo procedet spacium penitendi post mortem antichristi ergo dabit spacium xlv. dierum ad penitentiam illis que in persecutione antichristi negaverunt fidem. **D**an. xij. **I**n tempore illo cum posita fuerit abominatio in desolationem id est antichristus que abominabile se erigebat ad adorandum dies mille. ccc. i. tres annos cum dimidio quia tanto tempore durabit. **E**t postea sequitur. **B**eatus qui expectat et pervenit ad dies. **M**.ccc. xxxv. **I**n hoc enim numero inveniuntur spacium xlv. dierum datum ad penitentiam. **N**am si diebus mille. ccc. addantur dies. xlv. sunt. **M**.ccc. xxxv. **E**st ergo sensus. **B**es qui post hos dies persecutionis vixerit qui sunt dies mille. ccc. et pervenit ad dies. xlv. supadditos ad penitentiam qui simul omnes sunt. **M**.ccc. xx-

rv. sicut dicit magister in hystoria. in ultima visionem danielis. **E**t in isto tempore omnes iudei convertentur. **P**s. lvi. **C**onvertentur ad vesperam et facta. pa. ut ca. scilicet mundi. **V**idetes enim se receptos ab antichristo convertentur ad christum. **E**t istud tempus vocatur status securitatis. **V**idetur enim tunc ministri antichristi. **L**icet enim princeps noster est mortuus tamen pacem et securitatem habemus et ducentur uxores et conivina celebrabunt. **E**t cum dixerint pax et securitas tunc repentinus superveniet eis interitus ut dicitur. **A**poc. j. **I**thessa. v. **Q**uia ut dicitur. **M**at. xxij. sicut in diebus noe erant homines edentes et bibentes et nuptui se tradentes sic erit in adventu antichristi. **P**ost hunc statum erit signorum status quem ponit Hieronymus que supradicta sunt si tamen sunt vera nam de eis apud theologos doctores dubitatio est. **Q**uidam enim dicunt quod possibilia sunt et possibile videtur ea sic evenire. **Q**uibusdam autem videtur oino absurdum et dicunt quod statim post prehabitus tempus mundus comburetur. **Q**uicquid autem sit predicatois arbitrio relinquatur. **P**ost predicta ergo preambula sequetur status purgationis que fiet per ignem nam virtute dei ignis maximus generabitur in terra et ex concursu omnium causarum superiorum et inferiorum que ex sua natura habent virtutem igniendi que omnia divina virtus faciet simul concurrere. **S**icut factum est diluivium ex concursu omnium causarum que habent pluviam generare ut dicitur. **A**ug. qui ignis faciem huius mundi purgabit et tantum ascendet quantum aqua diluivium qui purgabit bonos quos iuciet si aliquid in eis purgandum fuerit. **B**oni vero et perfecti qui nihil purgabile habebunt resolutionem in corporibus patientur sine aliqua lesione et pena ut dicitur. **A**ug. malos autem cremabit. **I**nno uabit etiam elementa. **J**. **D**e. ij. **E**lementa calores resoluunt. **G**lo. **C**onsumpti per ignem meliores speciem resument. **E**t quia postquam iste ignis combusserit mundum descendet ad infernum cum reprobis diuisa ab eo luce. **P**s. xvij. **V**ox domini intercedentis flamam ignis. **U**bi basilius dicit. **D**ominus ita recidet flamam ignis ut electis luceat et reprobos exurat et in tali exustione omnia maria et omnes aque preter oceanum comburentur et terra equabitur et remanebit lucida ut cristallus et sic patet primum. **S**equitur secundum scilicet concomitantia ipsum iudicium que erunt multa scilicet resurrectio corporum virtute diuina et congregatio

Resurrectio corporum

*De Yngre
curti ois / Palmis*

eorundem ad vallem iosaphat virtute angeli
 ca. Et tunc xpc veniet ad iudiciu ad dicta val
 lem et cum iniustis et peccatoribz disceptabit.
 Omnia hec quecunqz in iudicio cōcurrent in p̄
 cedenti sermone satis diffuse dicta sunt: 7 ido
 hec ibi require: et hic ampli nō dicat. et sic p̄z
 secundū. **S**equitur terciū scz sequentia p̄
 iudicium: scz status innotatōnis mūdi q̄ erit
 post iudicium ascendenti electis cuz xpo ad
 celam. et descendenti impijs ad infernum
 quia sicut homo innotabit in corpore 7 i oī
 bus sensibus corporis cuius innotationi hic
 non insisto: quia ad resurrectōem corporis p̄
 tinet ita mundus innotabit post iudicium
 et superiora et inferiora. In superioribz innotat
 bitur firmamentum: qz quadam luce resurre
 ctionis clarebit et quiescet mobile vltierus nō
 mouendus. **U**nde glo. super illud ysa. celi sic
 sum? liquefcent. di. Celi noui 7 terra noua q̄
 quadam resurrectionis virtute glorificata cla
 rebunt. **I**tem innotabitur. quia lucebit septu
 pliciter sicut lux septem dierū. i. lux ante pecca
 tum: qz p̄ peccatuz omnia sunt deteriorata in
 odiū hominis. ysa. iij. **E**rit lux solis sicut septem
 dierum. **U**bi dicit glo. qz in septuplū plus lu
 cebit q̄ fecit ante peccatū. **S**tabit etiā immo
 bilis in oriente vbi creatus est nunq̄ ad occa
 sum tendens nec eclipsim paties. **A**bacuc. iij.
Sol 7 luna steterunt in habitaculo suo. **P**ro
 pter hoc totū tps futurū dī vna dies quia ei
 nox non succedit. **Z**ach. xiiij. **E**rit dies q̄ nota
 est domino et nō dies neqz nox. **E**t qz vt dicit
 phus. **T**epus ē numer? motus p̄ prius et po
 lteri? 7 cū motus nec in firmamēto: nec in sole
 et astris erit: seq̄t qz vlti? tpus nō erit. **A**po.
 x. **T**epus iā nō erit. **I**te innotabit luna qz ha
 bebbit lumen a se 7 nō a sole: sicut mō hz. **P**s.
 lxxxviij. **L**una p̄fecta inernū. **I**te habebbit tā
 tam lucē quātā habuit sol ante peccatuz. ysa.
 iij. **E**rat lux lune sic lux solis. **I**te nō diminuet
 nec deficiet nec patietur vltra eclipsim. ysa.
 vi. **Q**ō occidet vltra sol tu? 7 luna tua nō mi
 nuet. **I**n inferioribz xō innotabit q̄tuor ele
 menta. et p̄io ignis qz clarior erit. **S**ecundo
 aer qz erit sine turbine pluuia 7 tonitruo. **I**tez
 ex aere 7 luce infusa erit vnū corp? sic cristall?
 hz lucē innotatā mō lux accedit aeri 7 cedit
Un in illa alteratōne que fiet p̄ ignē illa com
 municabit. aer. ignis. celū. 7 aqua. 7 oīa ista di
 cent celū vnū. vnde in **A**po. xxj. vidi celuz no
 uum et terrā nouam. sumit celum p̄ tribz ele

mentis sicut dicit glo. **I**tem carebit qualitati
 bus corruptilibus. sicut caliditate. frigidita
 te. humiditate et siccitate. remanebūt tñ quali
 tatum radices in aere. **T**ercio aqua qz in aere
 nō erit fluxibilis. et qz ista est propuetas prin
 cipalis aque. p̄ hoc dicit **A**po. xxj. **E**t ma
 re iam nō est. **I**tem carebit potentia extingūē
 di. **S**ap. xix. **A**qua extingūēdi naturaz oblita
 est. **I**tem carebit corruptōne et potentia cor
 rumpendi qz omnis corruptio ab humiditate
 est q̄ in aqua nō erit. vñ glo. sup illo verbo. ij.
De. iij. elemēta calore soluent. dicit. **E**lemēta
 q̄tuor q̄b hic mūdis p̄stat. ille magnus ignis
 cōburet: neqz oīa cōsumet vt nō sint s̄ duo ex
 toto cōsumet. duo in meliorē restituet faciem.
Quidā exponūt de igne et aqua q̄ ex toto
 dicunt cōsumi q̄ ad vsū illaz q̄litarū scz ca
 liditatis 7 hūiditatis. **A**qua ei nō hēbit pote
 statē extingūēdi vel fluēdi. neqz ignis cōburē
 di. **Q**uarto innotabit t̄ra. qz nō erit obscura
 s̄ lucida sic cristall?. **I**te nō hēbit vsū germi
 nandi. nec in ea erūt vegetabilia. **I**te erit tota
 plana. ysa. xlviij. humiliabit oīs mōs 7 collis.
 hanc innotatōz expectāt oēs creature. **P**ro
 pter qd̄ di. ap̄ls **R**o. viij. qz oīs creatura inge
 misit et pturit vsqz huc. qz ip̄a creatura libe
 rabit a hūitute corruptōis in libertatē filiozū
 dei. **I**bidem zc.
De epistola sermo quartus.
Quecunqz scri
 pta sunt ad nram doctrinā scripta
 sunt **R**o. xv. **I**n hac dñica ecclia
 recitat aduentū xpi ad iudiciū generale in fine
 mūdi. de q̄ iudicio mlra sc̄pta sūt valde: 7 p̄ce
 dentia signa et cōcomitantia et subsequētia vt
 in p̄dictis ostēsū ē: que oīa sūt scripta. et ec
 clesia recitat ad nos erudiendū. vt de ip̄o iudi
 cio et de his que ad illud cōcurrūt eruditi ad
 ip̄m p̄paremur vt decet. **V**acula ei q̄ p̄uidēt
 minus seriūt vt dicit **B**reg. **D**e hac em̄ ma
 teria epla p̄sens loqui videt. ostēdens qz oīa
 que deus p̄ p̄phetas suos scribere māda
 uit: et q̄ eius fili? hō fact? in t̄ra ē opat? oīa
 sūt ad nram doctrinā. 7 aimaz salutē p̄petuo
 cōsequēdā. **I**n q̄ quidē epla ap̄ls q̄tuor facit
Prio em̄ totā diuinā paginā ad nraz dicit eē
 scriptam eruditōem ibi. que cūqz scripta. **S**e
 cundo vt omnes idem sentiam? exēplo xpi et
 fm̄ xpm. et hoc ad dei honorē. ad ip̄m deum
 suam fundit oratōnē. ibi. deus at̄ patiētē 7 so

lacij det idipm vobis sape zc. Tercio vt in obsequijs cantatis et infirmitatum toleratia inuicem suppoite m^o: sic et xpc nos suscepit et sup portauit: piam ponit exhortatōem. ibi. ppter qd suscipite inuicem sicut et xpc suscepit vos. Quarto vt omi gaudio spūali et pace repleamur iterato subiungit deprecatoem. ibi. De^o autem spei repleat vos omi gaudio z pace zc. **P**rimo ergo dic totam scripturā ad nrāz esse scriptam eruditōem. et hoc ē. quecūq; scripta sunt: siue in ve. te. siue in no. te. siue de deo siue de celo vel de mūdo vel inferno. vel de angelis vel de aiab: vel de aduentu xpi in mūdo vel de aduentu eiusdē ad iudiciū. omnia ad eruditōem nrām scribi fecit p seruos suos vt in ipis de credendis. sperādis et agendis erudiamur: et vt p patientiam in aduersis. et per cōsolatōem in pspers scripturārū. i. quas scripture docent et mandant: habere veraz spem de boīs etnis meream. vt nec ppter adūsa nec ppter pspers ab istoz spe decidam. Hoc ē scripture mandāt. vt non frangamur aduersū nec pspers dissoluamur. sed firmā spem tāq; anchorā in aduersis et prosperis retinētes ad brauium supne vocatōnis curramus. Circa h^o verbum ad nrām instructōem notandū q mltā scripta sunt tam in veteri q; in nouo testamēto. a quibus tam magnā doctrinā accipere possū^o z dē^o. Hoc est em magis latū verbū ad pdicandū et exponendū q; sit. in tota scriptura. **U**bi nota q ē qdruplex liber scz liber creature. liber scripture. liber gratie. z liber glorie. In quolibet istoz mltā scripta sunt ad nostram doctrinā. **P**rim^o liber est liber creaturarum. de quo dicit **Gen. j.** In pncipio creauit deus celum et terrā scz cōtinēs et cōtentū. Ex quo instrumur ad fidē de deo habendā. q; in rerū creatōe relucet dei omipotētia q; pī appropiat. In rerū ho ordinatōe dei sapientia que filio attribuit. In rerū aut cōseruatōe dei bonitas. q; spūsancto attribuit. Ex quo pz q vn^o est deus in tribz psonis cōsistens: qui creauit ordinauit et regit omia. **Ro. j.** Inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta conspiciunt: sempiterna q; xtus ei^o et dīnitas **Sap. xij.** A magnitudine em spēi z creature pgnoscebilitate poterit hoz creator videri. **I**ste vocat liber creaturarū in q mirabilia possumus speculari. **Proū. vj.** Uade ad formicā o piger et confidera vitā eius. z disce sapiam. **E**t dicas hic de obediētia celi et de fructuositate terre: de ele-

mentis et de natura multoz aialū. **S**ecūdo liber ē liber scripture q; cōtinet totū vet^o testamētū in quo multa sunt scripta. **P**rimo scriptū inuenim^o i **Genesi** pmo. q; deus boiez magna excellētia dotauit. **F**aciam^o inqt boiez ad imaginē nrām. vt p̄sit piscib; maris et volatilib; celi z bestijs terre vniuersq; creature. **D**e cui^o excellentia miratur ppheta in ps. d. **Q**uid ē hō q; memor es eius. **D**ia subiecisti subpedib; eius zc. **E**x quo instrumur q; maximā dilectōem ad deū habere debem^o q; tales nos fecit et omnia ppter nos. **I**nstrumur etiā q; aiām et naturā nrām sic excellentē i magna reuerētia et puritate cōseruare debemus et nō in luto vicioz labefactare **Eccle. ix.** **F**ili in māsuētudine serua aiām tuam et da illi honorem hm meritū et sanctitatē. i. dignitatē. **S**ecūdo inuenimus etiā scriptum in **Gen.** q; deus ppter peccatum et mandati transgressiōnem expulit hominem de paradiso z quasi tota illa excellētia spoliāuit ac infinitis bonis priuāuit. ac infinitis miserijs cum tota sua posteritate adiudicauit. **E**x quo instrumur q; supza omia z valde peccatū detestari debem^o qd nobis tot bona abstulit. et tot malis addidit. **Eccle. xxj.** **Q**ui in vno offendit multa bona perdet. **T**ercio inuenim^o in scripturis itez in **Genesi. vj. c.** q; ppter peccatū carnis. et cetera. omnis em caro corruerat viam suam: de^o totū genus hūanum pter octo in diluuiū deleuit et dixit. **P**enitet me fecisse homines. **E**x quo instrumur q; carnalis concupiscentia est illa vorago in qua genus hūanum suffocatur et est ignis ipm cōsumens. **A**d quod significādum: ignis sup sodomitas descendit turpiori carnis pctō sedatos. **Iob. xxj.** **I**gnis ē vsq; ad psumatōem deuorās z oīa eradicās. s. germina vtutū. **E**t iō qntū possumus corp^o nrām macerare debē^o ne talitē suffocemur z talitē cōburamur. **A**ug. **C**arnē vrām domate ieiunijs z abstinentia esce vel pot^o qntū valitudo pmittit. **U**n de istis dī **Heb. xj.** **C**ircūierūt in melot. i. pe. ca. egē. an. affli. **Q**uarto inuenim^o scriptū itez i **Gen. xj.** q; i edificatōe turris babi. diuisit labiū vniū l. lxx. linguas. quā filij hoīm ex magna supbia edificabāt cōqntes lateres pro saxis et bitumē p cēmēto. c^o cacumen vsq; ad celū volebāt erigē. vt ex altitudine nō timerent ampli^o a diluuiō aq. et ex laterib; q; nō ledunt ab igne nō timerēt futurū iudiciū p ignē fiēdū et sic cogitabāt dei potētia subterfugē. **E**x q

instruimur q̄ omnis diuisio 7 discordia est ex
supbia. ab ipa em̄ om̄is perditio initium sum-
psit. vt dicit **1. Cor. iij.** Quicūq̄ em̄ peccat
supbit 7 cōtra deū erigit dum ei⁹ mādata con-
temnit et contra ip̄a facit et eius gr̄am 7 dona
projicit tanq̄ lutū. Propter qd̄ homo sepat̄
a sanctis ab ecclesia iustoz et a merito passio-
nis xpi et oim̄ electoz. a virtutib⁹ et donis spi-
rituall̄i et pace et p̄mi unitate. q̄ inter sup-
bos semp iurgia sunt. vt dicit **Proverb. xij.**
Et breuiter ab om̄i bono sepat̄. ysa. lix. In-
iquitates v̄re diuiserūt inter vos et deū vestru
Ex quo p̄z q̄ sup om̄ia debem⁹ supbiā dete-
stari et humilitatē sectari p̄ quam hō mutipl̄r
exaltat. **j. Pe. ij.** Humiliamī sub po. maū dei
vt vos exaltet in tempe zc. **Luc. xij.** Om̄is q̄
se exaltat humiliabit zc. **Quito inuenim⁹ scri-
ptum Exo. xij.** quomō deus eduxit populum
suū p̄ manū validā de egipto 7 seruitute pha-
raonis: ip̄o cum exercitu suo suffocato in ma-
ri: et quō mirabilib⁹ beneficijs est ip̄m p̄ deser-
tum p̄secutus. Nam colūna nubis p̄ diem. et
columna ignis p̄ noctē nūq̄ eis defuit: et man-
na angeloz panis cibi optim⁹ p̄ q̄tuor annos
de celo exhibitus fuit eis. Ex quo instruimur
q̄ deus pplm̄ suū de manu hostiū eripit 7 ip̄m
innūerabilib⁹ beneficijs p̄ desertū mūdi p̄seq̄-
tur. Nam ignem sp̄s sancti mittit qui eos accē-
dit et purificat et illuminat: 7 nubem refrigerij
eis tribuit in aduersis. **Dan. iij.** Fecit medium
fornacis q̄s ventū rois flātē. **j. Cor. j.** Fidelis
de⁹ q̄ nō patiet̄ vos tēptari sup id qd̄ poterit
s̄ faciet cū tēptatōe. p̄uētū vt possitis sustinē
Et ideo si bñ agim⁹ m̄ltū i deo p̄fidere dēm⁹
Ps. xxxvj. Spera i dñm 7 fac bo. **Sexto**
inuenim⁹ i **Leui. vij. q̄** de sacerdotēs 7 leni-
tas de p̄lo seq̄strauit ad cultū deo exhibēdū
et instituit sacrificia ad pctoz oñsionē: illd̄ sa-
crificiū verū aq̄ immaculate significātia. p̄ qd̄
peccatū nō est offensum s̄ ablatū a q̄ fluxerūt
om̄ia sac̄ra eccleie q̄ hñt in ei⁹ sanguie efficacā
oia pct̄a delere. Ex q̄ instruim⁹ q̄ ad cultū di-
uinū sp̄ sūt aliq̄ ordinādi. 7 q̄ sac̄ra eccleie p̄ ista
sacrificia figurata deuote et pure dēm⁹ susci-
pere vt a pct̄is mūdē 7 salutē aīe cōseq̄uunt̄
Dat. xvj. Qui crediderit et baptizat⁹ fuerit
salu⁹ erit. Ip̄a ei sūt medicie leuissime 7 effica-
cissime. 7 sine rerū dispēdio oēm lāguorē aīme
sanāt. sine q̄b⁹ sal⁹ hoīs haberi n̄ p̄t. **Septio**
inuenim⁹ i libro **Rume. xxij. ca.** om̄es māsiōes
quas fecerūt israhel in deserto numeratas et

inscriptas fuisse. Ex quo instruimur q̄ oia tē-
pora nostra et om̄ia opera nostra 7 om̄es mā-
siones quas facimus in mundi deserto scribun-
tur in libro et in iudicio coram deo de om̄ibus
districtā rōem deo reddemus. et p̄pter ip̄a et
de ip̄is iudicabimur siue ad vitaz siue ad mor-
tem. **Dan. vij.** Iudiciū sedit et libri apti sunt.
Bern. Om̄e tempus tibi impen. re. a te. q. sit
expē. **Dat. x.** Sed et capilli capitis vestri nu-
merati sunt. quia minima vestra deus nume-
rat. propter quod valde ambulare debemus
caute cū obseruemur in omni vita n̄ra. **Eph.**
v. Videte quomodo caute ambuletis. **Octa-
uo inuenim⁹ Deut. j. c.** quō moyses hñs dei
et om̄is illa cōgregatō que egressa ē de egipto
vltra sexcēta milia hoīm pugnatoz. p̄ quibus
dam peccatis om̄es p̄ter duos sc̄z iosue et ca-
leph filiū iephone mortui sunt in deserto nec
terrā p̄missiōis potuerūt intrare. Ex q̄ instrui-
mur q̄ deus pplm̄ suū in hoc mundo punit ne
punit in futuro. **Aug.** Ideo diuina bonitas
irascit̄ maxime in hoc seculo ne irascat̄ in futu-
ro. et misericorditer adhibet t̄palem seuerita-
tem ne eternā iuste inferat vltionē. nec terram
lacte et melle manantē in hoc mūdo populo
suo cōfert vt tandē dulcedie et ne satietatis re-
ficiat. Et ideo dei flagella cū gaudio sustinere
debem⁹. q̄ i ip̄is purgamur instruimur 7 emē-
damur 7 vt filij dei 7 nō vt adulteri tractamur
Heb. xj. Quod si extra disciplinā estis. ergo
adulteri 7 nō filij dei estis. Quē em̄ di. de⁹ cor.
fla. aut̄ oēm si. quē re. ij. **Dach. vj.** Item n̄ si-
nere pct̄ores ex sentētia agē. sed statī vltōem
adhibē magni beneficij ē iudiciū. **Nono iue-
nim⁹ in Josue quō dñs p̄ iosue illas septē im-
pias et pessimas natōes deleuit 7 ciuitates eo-
rū succēdit. 7 p̄ls dei totā occupauit.** Ex q̄ in-
struim⁹ q̄ ip̄i et filij eoz. p̄t̄ cos ext̄miant de
t̄ra 7 bona eoz alijs edūr. **Ps.** Filij ei⁹ hñt oz
phani. 7 vxoz ei⁹ vidua. 7 epi. e. ac. al. nutantes
trāsierēt. filij ei⁹ medicēt 7 eijciāt de bitatōib⁹
suis. **Scrutetur fenerator omnem substantiā**
eius et diri. alieni la. eius. Sic mādauit achab
deleri cum tota progenie sua. vt patet. **ij. Re-
gum. xj.** **Exodi. ij.** Ego sum deus zelotes vin-
dicans iniquitatem patrū in filios in terciāz 7
quartā generatōz. Ex q̄ p̄z q̄ dei flagella in-
feruntur bonis ad correptionem et emenda-
tionem et malis ad exterminationē et futuro-
rum tormentoz inceptōem. Unde i vita ista
incipit eis infern⁹ 7 de tormētis transeunt ad

tormenta **Job. xliij.** Ab aquis niuium trans-
cunt ad calores niuium. Sic trāsiuit p̄ barao
cu3 egiptijs de plagis ad plagas. vt p̄ 31. **Ero.**
Decimo inuenimus **Judi. ij. c.** q̄ de mandato
dei indices cōstituti sunt qui populum iudica-
bāt vel cōsolabant. **Ex** quo instrumur q̄ om-
nis potestas minister dei est vindex in nostra
ei qui male agit vt dicit aplus **Ro. xij. puer.**
vij. **Per** me reges regnant et legum cōdito-
res iusta decernunt. **Ex** quo patet q̄ dominis
p̄alibus obedire tenemur. et statuta eoruz in
sta que diuine iusticie nō cōtradiciunt et rite z
p̄ cōmuni vtilitate omniū statuunt etiā q̄tū
ad cōsciām seruare tenemur et cōtrarium faci-
entes penam que taxat tenētur soluere. **Dul-**
ti aut cōtrariū dicūt. male dicētes q̄ hmōi sta-
tuta et lex si trāsgrediant ea homines nō obli-
gant cōsciām sed bursam. **Contra** qd̄ dicit
Ro. xij. **Qui** potestati resistit dei ordinationi
resistit. **Coll. ij.** **Serui** obedite p̄ omnia domi-
nis vestris. scz carnalibz nō ad oculū seruientes:
quasi hominibz placētes. sed in simplicitate
cordis sicut timētes deum. **Undecimo** inue-
nimus in libro **Regū. j.** q̄ dominus in furore
filijs israhel dedit legem et regiam dignitatē.
Unde dicit **Dee. xij.** **Dabo** tibi inquit regē
in furore meo. **Ex** quo instrumur q̄ dignitas
hūana seu mundana non est appetēda. nec de-
us libenter eam hominibus confert. quia ī ea
multe vanitates z iniusticie continentur. **Un-**
de saul r̄ge p̄rio a deo p̄stituto dicit q̄ quādo
est factus rex non erat vir melior in omni israhel
qui postea ī regia dignitate factus est val-
de malus. **Hoc** est signum q̄ tempali dignita-
te fulgentes z tempali iocunditate letantes n̄
sunt mlti amici dei. **Et** ad significandū q̄ tem-
poralis dignitas vana sit z per consequens n̄
appetēda semp̄ quando in libro regum dicit
talis fuit et tantū regnauit. additur. et mortu⁹
est. **Doct̄** em̄ optime ostēdit quoniam huma-
na dignitas vana est. **Q̄m** rex et impator sic
et ceteri sub terra reconduntur: nec potentia:
nec diuitie: nec delitie eos comitant. sed facit
eos omnia predicta relinquere. et melius esset
eis ea nunq̄ hūisse. **Job. xxvij.** **Diues** cū dor-
mierit nihil secuz auferet. **Ecclia. xli.** **Q̄** mors
q̄ amara est memoria tua homini pacem ha-
benti in substantijs suis. **Et** sic patet de duo-
bus libris. scz creature et scripture. **¶ Tercio**
liber qui est liber gratie est totuz nouum testa-
mentū. q̄ nouum testamentum est principali-

ter ip̄a gratia sp̄s sancti que datur fidelibus
a xpo. **Ipse** ergo xpc est liber gratie qui ē scri-
ptus intus et foris. vt dicitur **Ezech. ij.** q̄tuz
ad diuinitatem et humanitatem. qz vtrobiqz
doctrina magna inuenit. qui est forma z exem-
plum totius xp̄iane religionis quem ī tota vi-
ta nostra imitari et speculari debemus. **Job.**
xliij. **Exemplum** em̄ dedit vobis vt quēadmo-
dum ego feci ita et vos faciatis. **De** quo libro
grandis restat nobis hmo. sed quia imbecilles
sumus ad audiendum sic dimittatur ad pre-
sens. **¶ Quartus** liber est liber glorie in quo
beati legunt et ipsum legendo omnia sciunt.
quem semel legere est omnia scire. vt dicit aug.
Et sic patet q̄ in quatuor libris scilicet creatu-
rarum. scripturarum gratie et glorie mltā scri-
pta sunt ad eruditōem nostram. et sic p̄ 31. p̄-
mum. **¶ Secundo** aplus vt exemplo xpi idē
omnes sentiamus z vnanimis deum honore-
mus suam fundit orationem. **Di.** **Deus** patien-
tie et solacij. i. consolationis sup. dator. det vo-
bis idipsum sapere in alterutru. i. sapienter fa-
cere vt vnus alterum supportare sciat z ei pla-
ceret vt omnes credatis et idē dicatis. **j. Cor.**
j. **Idipm** dicatis omnes. et non sint in vobis
scismata. et hoc sic h̄m biesum chustum. z h̄m
exemplum hiesu xpi qui omnes homines ad
vnitatē reduxit. et hoc idem peto p̄ vobis vt
vos vnanimis in corde et vno ore in locutōne
glorificetis deum qui vos creauit. et patrē do-
mini nostri ihu xpi qui vos cu3 filio hiesu xpo
naturali in filios adōptauit. et sic p̄ 31. secundū.
¶ Tercio aplus vt inuicēz supportemus ī ob-
sequijs caritatis z infirmitatū tolerantia. sicut
et xpus suscepit nos p̄iam ponit exhortatio-
nem: dicens. **Propter** qd̄ scz vt deum hono-
retis suscipite inuicē si estis in aliq̄ infirmi. et si
in aliq̄ indigetis vnus seruiat alteri. et hoc sic
et xpc suscepit vos ducēs et eleuās in honore
dei. glo. i. vt vos faceret immortales. imo qua-
si deos et dei filios. **Ps. lxxxj.** **Ego** dixi dij es-
tis et filij excelsi omnes. **Suscipit** em̄ nos xpc
sicut nutricius ad informandum. **Item** no-
stras miserias tolerando: et nobis sua benefi-
cia exhibendo. **Sic** et nos inuicem suscipere
debemus. **¶ Consequenter** ponit modū quo
modo xpc suscepit nos. quia iudeos suscepit
h̄m veritatem. et gentiles h̄m misericordiam. z
ostendit q̄ hic debemus nos suscipere inui-
cem: et ratione veritatis iusticie et ratione mi-
sericordie. **Et** hoc est quod dicit. **Dico** enim

xpm fuisse mstru. scz predicatorz 7 aplm cir-
 cumcisionis. et ppter circusione. scz iudeorum
 qz illis spaliter missus est 7 in ppria psona eis
 predicauit. **Mat. xv.** **Qd** sum missus nisi ad
 oues que penerunt domo israhel. **Et** hoc ppter
 veritate dei scz ostendeda. **Et** expoit se dicens
Ad cofirmandas id e implendas pmissiones
 patru. i. patribz veteris testameti factas. **Sen.**
xxij. **In** semine tuo benedicent omnes gentes.
Et sic gentes xpc suscepit ex sola sua miseri-
 cordia. et hoc sic. **Gentes** aut dico debere ho-
 norare deu sup misericordia. i. de misericordia
 sibi facta. qz non ex opibz iusticie que fecimus
 nos. sed fm sua misericordia nos saluos fecit.
ad thitu. iij. **Et** hoc scz qz gentes debet hono-
 rare deu sup misericordia sibi facta. pbat per
 quatuor autoritates. **Et** prima respicit miseri-
 cordia sibi impesam sup infusione fidei qua
 deus gentilibz infudit ibi. ppterea pfitiboz ti-
 bi i gentibz dne. **Secunda** vo sup infusione ca-
 ritatis pximi ibi. **Letami** getes cu plebe eius.
Tercia aut sup infusioe caritatis dei. ibi. **Lau-
 date** dnm omes getes. **Quarta** sup infusione
 vere spei. ibi. **Erit** radix yesse. **De** aut scires
 vtutes. scz fides. spes. et caritas. p quas omes
 getes saluate st. **Dicit** g getes laudate debere
 deu de misericordia sibi impesa sup infusioe fi-
 dei quas deus i miscdia eis infudit. **Et** hoc est
 qd dicit. **O** dne. loqt xpc ad prem. cofitebor
 tibi in gentibz. i. facia getes pessione fidei tua
 diuinitate cofiteri: et noi tuo. i. filio tuo incar-
 nato p quem cognoscens scires p nome: facia
 gentes carare. i. apte cofiteri ei? huanitate af-
 firmado. **In** his af duobz pfecta pstitit fides
Itē getes ont deu honorare ppter infusione
 caritatis et vnitatis pximi: qz cōiunxit eas cu
 plebe sua vinculo dilectois fidei et vnitate ec-
 clesie ita qz e vnum ouile et vnus pastor. **Et** er-
 go dicit. **Letami** getes cu plebe ei? cui ex dei
 misericordia vnite estis. **Item** getes debet de-
 um honorare p infusione caritatis dei. **In** q
 laudent deu ex tota dilectoe vt filij dei. 7 hoc e
Laudate dnm oes getes. scz p dilectoe qua
 vos facit hre ad illu. laudate eu vocibz et ma-
 gnificate muneribz. **Itē** getes debent honora-
 re deu pro infusione firme spei qz fecit et facit
 eas sperare in xpm: qz pcessit de radice yesse. et
 a mortuis resurrexit. **Et** h ibi. **Erit** radix yesse
 et ex hac ille pcedet qui exurget scz a mortuis
 regere. id est ad regendu gentes in fide 7 boīs
 operibz et getes in eu sperabūt habere vitam

eterna. **Sen. xlii.** **Et** ipse erit expectatio getiu
Et nota qz yesse dicit radix: 7 danid arbor. be-
 ata maria ramus: et xpc flos et fructus. **ysa. xj.**
Egrediet virga de radice yesse et flos de radi-
 ce eius ascendet. **Et** sic patet terciu. **¶** **Quar-**
to et vltimo iterato subiungit de peccatoem. ibi.
Deus aut spei. scz infusor. i. in quo sperare de-
 bem?: repleat vos omi gaudio spūali q sitis be-
 ne ordinati ad deu. et pace q sitis bene ordiati
 ad pximu. et hoc e in crededo. scz i his q sunt
 fidei sitis cōcordes et virtute spūsancti. i. in ca-
 ritate que dicit spūsancti virtus. **Et** sic patet
 quartum.

¶ **Dominica** tercia aduet? de euāgelio.
Sermo quintus.

Quoniam audistis io-
 hānes in viculis opa xpi: mittens
 duos de discipulis suis ait illi. **Tu**
 es qui venturus es an aliū expectamus **Mat.**
xj. **In** hac tercia dominica aduentus recolit
 xpi ad limbū. **De** hoc em vt **Yohes** petere. s.
 an xpc per se in mundum venerat etiam per se
 ad inferni claustra descendat. vt dicit **Grego.**
Per quem aduentum intelligitur aduentus
 filij dei in morte hominis. **In** morte nanqz fili-
 us dei et ad mortuos et ad limbū descendit
Qui quidez aduentus filij dei in morte est cu
 pparatione et timore expectandus. **Et** ido
 ecclesia ad hunc nos omnes fideles inuitat. di-
 cens. **Surgite** vigilemus quia nescitis quan-
 do veniet dominus. **Luc. xij.** **Et** vos estote pa-
 rati. quia qua hora non putatis dominus ve-
 niat. **Potest** etiam per aduentum chusti ad
 limbū aduentus xpi in mentem significari.
Quia sicut sancti patres quasi in quoda car-
 cere pro culpa pūmoz parentuz in limbo ma-
 nebant. sic et nos pro eadem culpa in valle b?
 mundi detinemur: et in ea tanqz confinia de-
 moramur. 7 filium dei tanqz in mētes nostras
 spūaliter venire desideramus. q nos consolet
 dicētes **ysa. lxiiij.** **Utinā** dirūpes celos 7 de-
 scēderes. **Sic** ergo i hac dnica aduentus xpi
 ad limbū recolit de quo iohānes in euangelio
 hic qreere videt. **In** quo quidē qtuor sumarie
 cōtinet. **Primū** e iohis viculatio dolorosa ibi
Cum au. io. in vin. opa xpi. **Secūm** est iohan-
 nis interrogatio fructuosa. ibi. **Tu** es q ventu-
 rus es an aliū expectam?. **Terciu** est rñsio xpi
 virtuosa. ibi. **Respondens** aut hiesus ait illis.

*Textus aduentus filij dei
 hic in mundo*

ad hunc locum pertinet

hic in mundo

Re

Quis dicit

Quoniam cum in eu

3

Eun. renū. iohāni que vidistis et audistis. **E**ci vident zc. Quartum est de iohanne a xpo facta recōmēdatio copiosa. ibi. **U**llis autē abeū tibus cepit hiesus dicere ad t urbas de iohanne. **Q**uid existis in desertū vi. zc. **P**rimo ergo ponitur iohannis vinculatio dolorosa. **H**erodes em̄ antipas sine ascalonita filius regis herodis qui innocētes occidi fecit: iohānem vinculauit et i carcerē posuit. **H**erodes autē agrippa filius aristoboli filij regis herodis et fratris illius herodis ascalonite occidit iacobum fratrem iohānis gladio et petrum in carcerem religauit. **Q**ualis ergo pater talis filius et nepos etiā fuit. **I**n carcere ergo p̄dicti hēodis iohānes existēs et audies mirabilia opa q̄ xpc faciebat. misit duos discipulos suos quoz nomina tacent. vt ex pte sua xpm̄ interrogaret dicentes. **T**u es qui ventu. es zc. **C**irca hanc primā ptem scz iohānis vinculatōz tria notāt ad nostrā edificatōem scz vinculatōnis iohānis admiratio. qz iohannes vsqz hodie in vinculis detinetur. et qz p iohānem in vinculis significatur. **P**rimo ergo notat magna admiratō q̄ ex iohānis vinculatione cōsurgit. que quidē admiratio ex q̄tuor causis. scz ex pte iohānis: et ex pte herodis: ex pte herodiadis: et ex pte cause vinculatōnis. **E**x pte quidē iohānis qz vt di. **C**ns. iohānes stola virtutū. magisteriū vite. sc̄itatis norma: forma iusticie & ginitatis speculū: pudicie titulus. castitatis exēplū penitētie via. peccatoz venia: fidei disciplina: iohānes maior homie: par angelis: legis sanctō aploz vox. silentiū pphetaz. lucerna mundi pcursoz iudicis xpi: castrametatoz. i. loci pparator: dñi testis. et totius medi trinitatis. **H**ic talis et tantus tradit herodi incarcerationē et sal tatrici donat. **E**x pte hō hēodis p̄surgit admiratio. qz vt idē **C**ns. d. herodes pphana uuit templū: sacerdotiū sustulit: cōfudit ordies temeravit regnū: corrupit imperiū: quicquid erat religionis et legis: quid vite: quid morū: quid fidei: quid discipline pdidit. et confudit. **H**erodes sicarius in ciues: in nobiles latro: in socios populatoz: in domesticos p̄do: plebis interemptoz: occisoz filioz: in extraneos homicida: in proprios parricida: inebrians terram cruore. sanguinem pium in poculo crudelitatis absorbuit: et hic tam nequā et scelerosus tenuit et alligauit iohānem. **E**x pte autē herodiadis admiratio surgit. qz herodias mētric vxoz philippi. et cōcubina herodis fratris ei?

77 *Quis*

Quis. 2. ad ioh. 2. p̄dic. qz ne quidē iohānis

Ex pte iohannis

Ex pte herodis

Ex pte herodiadis

demonum incantatrix. impostatrix criminum corruptrix castitatis: spectaculum demonum corruptio morum. homicida sancti dei: et filia dyaboli: et mater iniquitatis et ad preces tam nequissime iohannes est incarceratus et morti condēnatus. **E**x parte hō cause vinculationis ammiratio cōsurgit. quia propter iusticiam quam iohannes defendebat. propter veritatem quam predicabat. et propter sanctitatem quā continebat est carceri mancipatus et vinculis alligatus. **C**arissimi quis audiuit vnqz talia. et quis de talibus plenam posset redde rationem **Rōs. xi.** **D**altiludo diuitiarū sapientie et scientie dei qz in con. su. iu. eius. et iuue. vie eius. **U**nde quidam philofophi. q̄si erunt. vt dicit **B**oecius. **S**i deus est vnde tot mala. et si deus non est vnde tot bona. sed de mundo ab scandalis. qz vinculatio hec vsqz hodie manet. **S**i quis em̄ hodie vult similis esse iohanni et defendere iusticiam: et loqui veritatem et sanctitatem seruare: certe multas patietur tribulatōnes et rerum et persone multa incommoda sustinet. ij. ad **I**bio. iij. **O**mnes q̄ volunt viuere in chusto hiesu persecutionem patientur. **S**ed plorandum est fratres qz hodie pauci iohānes inueniuntur qui defendant iusticiam. predicent veritatē et contineant sanctitatem. **P̄sal.** **N**on est intelligens aut requirens deum: omnes declinauerunt simul iustiles facti sunt. non est qui faciat bonum nō est vsqz ad vnum. **E**t nota qz sicut propter predicta tria scz iusticiam et veritatem et sanctitatē iohānes se incarcerari pmisit: ita ppter alia tria sponte ad carcerē deserti perrexit. **E**t primo vt manus quibus dominum tangere debebat ab oibz openibz coingnatis mundi huius mundas seruaret. **S**ecūdo vt visum quo spiritū sanctū in columbe specie vsurus erat immaculatum custodiret. **T**ercio vt auditū quo p̄fem dicentē: hic est filius meus dilectus audiret erat. et linguā qua dicturus erat: ecce agnō dei sanctā et puram seruaret. **Q**uia ergo totus mundus in maligno positus est. vt dicit. j. iohā. v. **E**t inter latrones thesaurus seruari non potest. ideo ad desertū confugit. **Apo. xvij.** **E**xite de ea populus meus: et p̄cipies nō sitis deliciarum eius. **S**ecundo notandū est qz iohānes vsqz hodie i vinculis tenet. **S**i quis em̄ vult similis esse iohāni et defendere iusticiā: et loqui veritatē. et cōtinere sc̄itates. certe multas patiet p̄secutōes. ij. **I**bio. iij. **D**ēs q̄ pie viue

Ex pte herodis

Ex pte herodis

Ex pte herodis

re volunt in xpo persecutionē patientur. **Jo-**
hannes enī interpretat gratia siue in quo est
 gratia. Gratia autē 7 virtutes vsq; hodie in vi
 culis tenentur 7 vicia regnant. Tenetur enim
 in vin culis vera fides: 7 fidelitas 7 fides mor
 tua regnant. ita vt videatur. tēpus iudicij ad
 uenisse in quo fides ppaucā erit. **Luce. xvij.**
Cum venerit filius hominis putasne inueniat
 fidem in terra: Similiter spes de deo spūalitē
 supplantata ē: 7 tota spes ad mundana fluxit
 ysa. xxvij. posuim⁹ mēdaciū spēs nr̄az. 7 mēda
 cō ptecti sum⁹. Spes mūdanoz veraciter est
 mendaciū: quia mentitur 7 nō dat qd. pmittit
 Similiter charitas dei 7 pximi extirpata est.
 et odiū 7 guerra vbiq; regnant. **Matth. xxij.**
Surget gens contra gentem: 7 regnū aduer
 sus regnuz: 7 qm̄ abundabit iniqui. re. ca. mul.
 Similiter liberalitas nō comparet sed auari
 cia regnat vbiq;. **Hiere. vj.** Amāiore vsq; ad
 minorem omnes auaricie studēt. Similiter ca
 stitas nō seruatur sed luxuria omnia penetrat
 et corrupit. **P̄s.** Corrupti et abominabiles
 facti sunt. Similiter humilitas nō habet sed
 honor 7 vana gloria p omnes querit. **Jo. xij.**
Dilexerunt gloriaz hominū magis q̄ deū. Et
 breuiter vicia vbiq; regnant. 7 sua abundan
 tia replent terram. Gratia autē 7 virtutes bre
 uiter vinculantur. **Osee. iij.** Non est veritas 7
 nō est misericordia 7 nō est scientia dei in terra.
Maledictum et mendaciū 7 furtum 7 homici
 dium et adulteriū inundauerūt 7 sanguis san
 guinem tetigit. **E.** Tercio notandum q̄
 per iohannē in vinculis et in carcere detentuz
 significatur homo penitens in ergastulo car
 nis degens. Corp⁹ em̄ qd ante peccatum erat
 palatium glorie. post peccatū factum est car
 cer miserie. **Job. vij.** Quid mare aut cetus
 sum ego. quia circūdedisti me carcere. In quo
 carcere homo penitēs quadruplici vinculo al
 ligat. s. vinculo originalis cōcupiscentie: vin
 culo pntis miserie: vinculo actōis p̄aue: 7 vin
 culo charitatis fraterne. Primo ligat vinco
 originalis cōcupiscentie que ē pntas ad ma
 lū 7 difficultas ad bonū. Propter qd di. ap̄ls.
Ro. vij. Non em̄ qd volo bonū hoc ago: sed
 qd odi malū illud facio. **Ec̄. vij.** Inueni ama
 riorem morte mulierē. i. cōcupiscentiā mali: vi
 cula em̄ illius sūt manus illius. Pronitas ad
 malū 7 difficultas ad bonū sunt manus 7 vin
 cula illius mulieris. Hec cōcupiscentia signata
 est p mulierē: de qua d̄r. luc. xij. q̄ erat inclina

ta nec poterat sursum respicē. q̄ vt dicit. **Be-**
ne. vij. Sensus hoīs et cogitatio eius ab ado
 lescētia sua. pni sunt ad malū. **Secūdo** liga
 tur vinculo pntis miserie. s. penalitatū carnis:
 que sunt: fames. sitis. frigus. 7 calor. labor 7 do
 lor 7 mors. **Osee. xj.** In funiculis adā traham
 eos. Penalitates autē pntes dicunt funiculi
 adam. q̄ ex adāz p̄trahunt. Hec vincula pe
 nitēs humilitē sustinet. **i. Corinth. iij.** vsq; in
 hāc horā esurim⁹ 7 sitimus 7 nudi sum⁹: 7 co
 lapbis cedimur 7 instabiles sum⁹. Scit em̄ q̄
 he penalitates sunt q̄si quedā medicine ama
 re purgatiue a malis 7 p̄seruatiue. **Breg.** Qd
 lima ferro: qd flagella grano: qd fornax auro
 hec tribulatō viro iusto. Peccator atē ab hoc
 vinculo seip̄z festinat soluere. q̄i manū dei pos
 sit effugere dum esuriē 7 sitiz expellit p crapu
 lam 7 ebrietatē: frigus vestiū multitudine: la
 borē aut ociositate. dolorem vero voluptate.
 mortem autē medicinarū sumptione. Sed vt
 dicit **Hiere. xxix.** Catenas ligneas p̄registi. 7
 facies pro eis ferreas. quia in esuriē 7 sitim se
 piternam ibit. 7 calorem et frigus intolerabile
 patietur. **Job. iij.** Ab aquis niuium transibūt
 ad calorem niuiū. Tercio ligatur vinculo ac
 tionis p̄aue. quia vt dicit. **i. Job. iij.** In mul
 tis quidē offendim⁹ omes. **P̄s.** Funes pecca
 toruz circumplexi sunt me a quibus peccator
 penitens dum audit opa xpi qui cecos illumi
 nat: mortuos in peccatis resuscitat: et peccata
 relaxat: instanter procurat absolui 7 mittit du
 os nuncios ad deū. s. orōnē 7 elemosynaz. qui
 coram deo vadunt vt illuminet in mente 7 vir
 tus ei conferat ad hec vincula confringenda.
 Et ideo di. Tu es qui venturus 7c. in men
 tē meā p gratiā tuā vt me illumines de creden
 dis: 7 mibi robur cōferas in agēdis. Sic fecit
 comelius cēturio d̄ quo d̄r **Act. x.** Elemosyne
 et orōes tue ascēderūt in memoriā in p̄spectu
 dei. Et iō ad iēu petr⁹ missus ē qui en illūiauit
 et a viculis peccatorz absoluit. Quarto ligat
 viclo caritatis fr̄ne q̄ ē viculū p̄fectissimū vni
 ens aiaz cū deo 7 oēs xtutes ī aia 7 oēs fide
 les ī vna ec̄cia 7 opa bō oīs fidelīū ī merito gli
 ose b̄e marie x̄gis. Propt̄ qd di. ap̄ls **Koll.**
ij. Sup oīa aut hec caritatē habete qd ē vin
 culū p̄fectōis. et ad **Ephe. ij.** In caritate radi
 cati 7 fūdati vt possitis p̄prehendē. c. oī. s. q̄ sit.
 la. lō. 7c. Et sic patet primum. **Secūdo**
 ponitur iohannis interrogatio fructuosa:
 magnos enim fructus secutus est dū per eam

funiculi adāz
P 6

duobus nuncios

scda ps 137

V. f. H. Huber

*Dimittis me solum
et filios tuos
Hinc: f. Greg.*

Ambrosius

Epistola

ad Romanos

7. Titus p. 8. 8.

Pro p. b. f. h. h.

discipulos suos ad cognitionē christi reduxit. Et hoc est. Tu es qui venturus es an aliū expectamus: Ubi nota q̄ hebrei ob hoc x̄p̄m damnant iohannem: p̄ eo q̄ dicunt ipsum in morte de christo dubitasse. nec verā fidem habuisse de ipso. Mira cecitas. q̄m si Iohannes hac interrogatōe dubitasset vel aliquo modo peccasset dñs post ip̄m tantū n̄ cōmendasset. Nota tñ q̄ d̄ hac interrogatōe diversimode sancti sentire vident. Grego. enī et hiero. sentire vident et dicere q̄ quesunt si christus se ipso descendurus erat ad inferos sicut p̄ seip̄m in mundū venerat quaten⁹ eius descendum deberet inferis nūciare sicut eū iam mūdo nūciaverat venisse vt ait Greg. Querit vt sciat et si is qui p̄ seip̄m venerat per se etiā ad inferni claustra descēdat. Idē di. hiero. Ait enī. An nō ait. Tu es qui venisti. sed tu es qui vētur⁹ es. Et ē sensus. Vāda mibi q̄ ad inferna descendurus sum. vtrū te debēā inferis nūciare: an alium ad hec sacra missurus es: Ambro. vero dicit q̄ nō fide sed pietate dubitauit. sicut vt or dicit viro eunti vltra mare. Dimittis me solum et filios tuos: Hoc nō dicit ex ignoratiā sed ex pietate. Criso. x̄o dicit. q̄ nullo mō dubitauit. Ait enī. Sed nō vtiq̄ habz hoc rōez scz q̄ iohānes aliquo mō dubitauerit: iohannes enī neq̄ hoc ignorauit. Hilari⁹ x̄o dicit. q̄ nō sue sed discipuloz ignoratiē cōsuluit vt enī scirent nō aliū a se p̄dicatū ad opa eius intueda discipulos suos misit. Et ē verior hec snia vt ex x̄pi misio apparet. Quia nō di. ego descendā vel aliqd ad descenduz ptinens: s̄ solum factis et x̄bis discipulos iohānis certificauit: qui indiscrete p̄ magistro suo crebrius emulabant p̄ponentes eū ip̄i. Et iohānes ap̄ propinquās morti noluit eos in hoc errore dimittere: sed misit eos ad christū in quo inuenirent exempla vite. lumē doctrine et miracula glorie: per que oia cognoscere poterāt q̄ ip̄e erat filius dei. Et sic patz secundū. **E**n̄tes renunciare iohāni. In hac tertia parte ponit christi respōsio x̄tuosa. qz per miracula respondet eis. Nam corā eis mltā fecit. vt dicit Luc. vi. Et sic patz q̄ respōsio optima fuit. qz incepit a factis. ibi. Ceci. vi. clau. ambu. et terminata est ad verba ibi. Et beatus est qui nō fuerit scādalizatus in me. Act. j. Cepit hiesus facere et docere. Primo ḡ pbat q̄ ipse erat filius dei. qz opera talia similiter et in tāta quantitate et in tali potestate non orando sed precipiendo fecit. que null⁹ vnq̄ fecit nec facere potuit. Ioh. xv. Si opera nō fecissem in eis que alius nemo fecit peccatū non haberēt. In eodem. v. Opera que ego facio hec sūt que testi. perbi. de me. Secundo idem pbat per rationem. que talis est. Beatitudo p̄sistit in cognitione deitatis et hūanitatis christi. Ioh. xvij. Hec est vita eterna vt cog. te so. deum vey et que misisti hiesum christū. Scandalizari autē in christo nihil aliud est q̄ opa humana q̄ pertulit non credere ipsum esse deū. Nō scandalizari autē in christo nihil aliud est q̄ sub humanitate christi credē diuinitatē esse. humane infirmitatis operibz non obstantibz que pertulit. Unde scandalum ponitur hic pro obice. Obex autē pprie dicit lapillus qui abscondit in puluere. Hamus etiā dicit abscondi in verme et est obex vel scandalū in pisce. Vult ḡ christus hic dicere. Si ille qui quis videat me humane fragilitatis opera exercere. nihilominus tamen credit q̄ sub hūanitate sit absconsa deitas. beatus q̄ tunc non scandalizabit vel scandalum patiet in me. Sic qui ppter opa hūane fragilitatis que pfero nō credit eē me deuz nec sub humanitate diuinitatē latere: scandalum patiet in me. ppter quod capiet et p̄demnabit sicut piscis ab hamo. Et hoc dicens tetigit valde subtiliter istos discipulos iohānis qui tali scandalo laborabāt. dum ppter abstinentiā vite magistrz suū ei p̄ferebant. nō considerantes alia opa que faciebat. hoc autē scandalū maxime apparet in morte christi. vt dicit Grego. Grande enī scandalū mens fidelium pertulit. qm̄ eū qui se filiū dei dicebat videbāt capi et occidi. tanq̄ a deo totaliter derelictū. An dicebant. Si rex israhel est descen. nūc d̄ cru. z cre. ei. vt ptz Math. xxvij. P̄ia Cor. j. Nos autē p̄dicamus christū crucifixuz iudeis q̄dem scandalum. Et sic patet respōsionē christi in nullo pertinere ad iohannē. nisi q̄ remittit ad eum discipulos tanq̄ magister remittit scolares ad repetitionem magis p̄ticulariter instruendos. quia christus alte pbauerat q̄ ip̄e erat filius dei. Quasi diceret christ⁹. Eatis ad iohannē et renunciate ei mirabilia que corā vobis feci. et que facere me audistis. Nam cecos illuminauī. claudos feci ambulare. et leprosos mundauī. surdos feci audire. et mortuos suscitauī. et pauperes euangelizauī. id est de euangelio instruxi. vel instructores alioz d̄ euangelio feci. Et tunc iohannes exponet vobis pro-

Rey

San

in

ca

le

q

ru

no

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

tu

ca

phetiam **Ysaie**. que de messia futuro dicta fu-
it. que cum factis meis recordat. quia cum deus
ipse venerit et saluabit nos. tunc. s. in aduentu
messie qui deus erit apientur oculi ceorum et au-
res surdorum patebunt. tunc saliet sicut cer-
uus claudicans. et apta erit lingua mutorum **Ysa.**
xxxv. Item in eodem. **lxj.** Enangelizare paupibus
misi me. Et ideo pauperes euangelizantur. Di-
uites enim ita sunt intenti diuitijs congregandis
et seruandis et intantum temporalibus inhiant quod
de euangelio instrui nihil curant. Et si aliqui
audiunt verbum dei a solitudinibus mundi
suffocatur in ore eorum et non referunt fructum. vt
dicit **Matth. xij.** Propter quod xpc dixit. diffi-
cile qui pecunias habent. intrabunt in regnum celo-
rum. In eodem. **xix.** **L** Moraliter autem
nota quod filius dei in aduentu suo in animam pec-
catoris omnia supradicta mirabiliter operatur
Et ideo iustificare impium est miraculorum ma-
ximam. Omnia enim miracula in iustificatione
impij concurrunt. Propter quod dicit sanctus
Aug. quod magis est de impio facere pius quam cre-
are celum et terram. Homo enim pro peccatum se-
ptem damna patitur que hic insinuant. Pri-
mo excecatur in mente. **Sapientia. ij.** Excecavit
enim e. ma. eorum. Vere peccator est cecus. **Ras**
ducitur a dyabolo ad furcas inferni et non vi-
det. Peccator est sicut noctua que in lumine
solis videre non potest. sed in tenebris melius ho-
mine videt. sic peccator lucem veritatis et bo-
nitatis diuine non videt. Tenebras autem et astu-
cias et lucra mundi optime videt. **Luce. xvj.** Fi-
lij huius mundi vel seculi prudentiores filijs
lucis in generatione sua sunt. Hanc cecitatem
dominus sanat cum fidei lumen peccatori in-
fundit. in quo omnia videt et agnoscit necessa-
ria ad salutem. **Actuum. xv.** Fide purificas cor-
da eorum. Et sine quo misteria fidei non agno-
scit. **vn. dicit Ysaie.** Nisi credideritis non intelli-
getis. Et hoc est quod dicitur. **Leci** vident idem pecca-
tores ceci in mente tenebris peccatorum illumi-
nantur. Secundo peccator pro impotentia clau-
dicat. Claudicare ab impotentia procedit. Pec-
cator enim deuictus a vicij non potest procedere re-
cta via. quia vt dicit **Boetius** posse peccare
ab impotentia procedit. quia ex hoc potest ho-
mo malum agere: quia in efficacia et stabilitate
boni stare non potuit. Exemplo claudi vel ca-
dentis. Ex hoc enim quis claudicat vel cadit. quod
recte ire vel stare non potest. Sic peccator ob hoc
cadit in malum. quia in bono stare non potest pro-

pter quod dicit **Aug.** Peccatum nihil est. et pos-
se peccare non est posse: sed deficere. Item sicut
claudus in omni passu versus terram flectitur
Sic peccator omni tempore querit temporalem merce-
dem et terrenam modum. Propterea enim vadit ad
ecclesiam. facit elemosinam vt seruetur et ange-
atur in bonis partibus. Propterea xpc dicit.
Amē dico vo. rece. me. s. Matth. v. Et dicit **iob**
xij. ca. Abundant tabernacula predonum. Hanc
impotentiam xpc depellit dum ipse que est vera for-
titudine anime peccatoris illabit in quo omnia potest
homo. **Philipens. iij.** Omnia possum in eo
qui me confortat. Et propter que omnia facit. et hoc est
quod hic dicitur. **Claudi** ambulat. s. erecti versus ce-
lum celestia querentes. Tercio peccator lepra
anime incurrit que lepra corporis in centuplum pe-
ior est que a solo deo sanari potest. propter quam red-
ditur abominabilis deo et sanctis et eicitur ex-
tra castra. i. extra ecclesiam sanctorum a dyabolo
deuorandus. In cuius figura mandatum est in le-
ge quod leprosus debet mitti extra castra et caput
discooptum portare. quia peccator non potest dy-
abolo resistere si deus permittit dyabolum pro-
prias virtutes in peccatore exercere. Qui enim
habet caput discooptum non habet inimico re-
sistere. Unde **chayn** homicidio perpetrato ait
Genes. iij. Ecce eicis me a facie tua. ois qui
inuenerit me occidet me. Quia autem peccator non
statim a dyabolo deuoratur ex magna dei mi-
sericordia. procedit. **Tren. iij.** Misericordie do-
mini quod non sumus presumpti. Hanc lepram pro
gratia suam dominus repellit quam anime infun-
dit. sicut pstranum expellit pstranum. est enim pstraria
gratie dei. propter quam gratiam **stantinus** ab vtra-
que lepra curatus est. Et **naaman** syrus. **iiij. re-
gum. v.** Et hoc est quod dicitur. **Leprosi** mundan-
tur. Quarto peccator efficitur surdus ab
audiendo infecta verba vite. **ps. cxij.** Aures
habet et non audiet. Peccator efficitur surdus
propter strepitum mundanorum. quia tota die in
dominijs mundi et inter rotas fortune morat
Sicut molendinarius surdus efficitur in mole-
dina propter strepitum mole. Propterea dicitur
Hiere. xxij. peccatori. **Terra. terra. terra.**
audi verbum domini. **Ter dicit terra.** quia pecca-
tor terrena cogitat. terrena loquitur. terrena
operatur. Peccator sicut dicit **ps.** facit sicut as-
pis qui vt non audiat vocem incantantis et sic
capiat. obturat aures suas vna immittendo in ea
candam. et aliam figendo ad terram. Sic peccator
ne audiat verbum dei et ne capiatur ab eo. obtu-

hō parit am dāna
p potum

d.

rat vnā aurē cauda. i. longā vitā sibi. pmitten-
do 7 de morte nō cogitando. Luce. xij. Bau-
de aīa mea. ha. ml. bo. rep. zc. Aliam obturat
terra. f. circa terrena se totaliter occupādo 7 ī
eis bonū suū p̄stituendo. ps. cxliij. Beatū di-
xerūt pplm cui hec sunt. Hāc surditatē dñs
expellit dū p̄ grām suam t̄gīt aures cordis 7
facit hoīem omnia mūdāna p̄tēnere 7 verbo
vite intentū eē. Sic tetigit ap̄los qui statī ad
vnicū verbū xp̄i relictis omnib; secuti sunt eū
vt patet **Matth. iij.** Et hoc est qd̄ dī. **Surdi**
audiūt. sup. verbū dei cū effectu. Quinto pec-
cator in aīa morte culpe morit̄. quia cum vita
aīe qua p̄ grām viuūt deo ī dilectōe dei p̄sistit.
iuxta illud hugonis de san. victore. scio anima
mea. quia amor ē vita tua. 7 p̄ peccatū morta-
le odium dei incurrat. liquet q̄ p̄ peccatū aīa
moritur cū dei dilectōem amittit. Hec ē pesti-
ma mors de qua sup̄ omnia dolendum ē. 7 ad
quā vitādā omnia mala sunt tolerāda. 7 ad
quā expellēdā omnia sunt expendenda. ps.
xxxij. Mors peccatorum pessima. **Aug.** Ve-
ra mors ē quā hoīes nō timēt. f. sepatio ani-
me a deo. Moritur hō in corpe 7 omnes ami-
ci p̄ueniūt 7 plorant. 7 curāt honorifice sepe-
lire eū. morit̄ in aīa 7 nullus curat. 7 null⁹ do-
let. 7 nullus plorat. **Hāc** mortē dñs expel-
lit dū amorē suū qui ē vita aīe ip̄i anime in-
fundit. p̄ quā sapiūt 7 spiritualia 7 t̄rena disti-
piunt. 7 p̄ quem deus in eo manet 7 ip̄e in deo
qui ē beata vita aīarū. vt dicit **Aug. j. Joh.**
iiij. Deus caritas ē 7 qui manet in caritate in
deo manet zc. Et hoc ē qd̄ dī mortui resur-
gunt. **Sexto** peccator efficit paup. q̄ cuz
omnia bona sint filioꝝ dei. iuxta illud. **j. Cor.**
iiij. oīa v̄sa sūt. siue mōs. siue mors siue vita. si-
ue p̄ntia siue futura. 7 peccator d̄ filio dei trā-
sit ad dyaboli seruitutē. manifestū ē q̄ omnia
bona pdit. **Matth. xxv.** Ei aut̄ qui nō habet. f.
grām filioꝝ. 7 qd̄ habet auferet̄ ab eo. Et si
peccator bona fortune videt̄ habere. certe n̄
iuste 7 rite possidet. s̄ sicut p̄do in malū suū
quia vt dicit **Aug.** Peccator nō ē dignus pa-
ne quo vescitur. Nulla creatura ē ita pauper
sicut peccator. qui tñ diuit̄ se dicit. qd̄ mors
optime p̄bat. quia in morte diuitias 7 deliti-
as et honores totaliter pdit. **Apoc. iij.** Dicis
quia diues sum 7 locupletatus sum 7 nullus
egeo. 7 nescis quā miser es 7 miserabilis pau-
per 7 cecus et nudus. Iustus aut̄ in morte ve-
ras diuitias. delicias 7 honores inuenit. **Pro-**

pter qd̄ dicit scriptura **Eccl. xij.** **O** mors bo-
nū ē iudiciū tuum. Hāc paup̄tatem tollit do-
minus duꝝ virtutes anime infundit que vere
diuitie sunt que auferri nō possunt: 7 durant
p̄petuo. Et hoc ē quod dicit̄ ibi. **Pauperes**
euāgelizantur. i. virtutibus sublimant̄. **7**
Septimo peccator d̄ omnibus factis dei scā-
dalizat̄ 7 murmurat. Nam murmurat de ius-
ticia: dum videt pestilentias venire 7 homi-
nes eternalit̄ damnari. **Psal. cxliij.** Rūquid
in eternū irasceris nobis. Item murmurat de
misericordia qua deus p̄cit peccatoꝝ. **Lu-**
ce. xv. Murmurabant scribe et pharisei dicē-
tes. quia hic peccatoꝝ recipit 7 māducat cū
illis. Item murmurat de p̄uidentia qua pec-
catoꝝibus semp̄ p̄spera eueniunt et iustus ad-
uersa. **Hiere. xij.** Quare via peccatoꝝ p̄spe-
ratur: bene est omnibus qui inique agunt. **7**
murmurat de bono tpe 7 de malo. Et breuē
de omnibus murmurat et scādalizat̄. Unde
christus exēplum posuit de se et d̄ **Johanne**
baptista dicēs. Nō venit iohānes māducare
panē neq; bibere vinum. 7 dicitis demonium
habet. Venit filius hoīs manducare et bibe-
re 7 dicitis. hic ē vorator 7 potator vini. vt di-
citur **Matth. xj.** Hic cadit exemplum illius se-
nis qui cum venit cuz filio et asino in ciuitatē.
et primo ascēdit ipse asinus. secūdo fecit ascē-
dere filium. tercio ascendit ipse et filius simul.
quarto nullus eoz ascendit. et d̄ omnibus fa-
it murmuratum. **Istud** est pessimum peccatū
sez murmurare et scādalizari de factis dei. **j.**
Cor. x. Neq; murmuraueritis sicut quidam
murmurauerunt et perierūt de exterminato-
re. **Hoc** murmur et scādaluz d̄m̄inus sedat
plumen spiritus sancti qui docet nos credere
omnia iuste p̄cedere et recte disponi. **j. Joh. ij**
Unctio e⁹. f. spiritus sancti docebit vos de om-
nibus. Et sic patet terciū. **7** Quarto ponit̄
Johannis cōmendatio copiosa cum dicitur.
Illis aut̄ abeuntib; cepit ihs dicē ad turbas
de **Johanne.** Quid existis in desertum vidē.
zc. Siquideꝝ totus ppl̄s exibat in desertū ad
videndum et audiendum **Johānem.** S; no-
luit hiesus cōmendare **Johānem** coram di-
scipulis suis. quia tunc magis p̄firmasset eos.
in errore quo eū sibi p̄ferebant: sed illis ab-
euntibus p̄mēdanit̄ eum coram turba. Que
quidem cōmendatio necessaria fuit et digna.
Siquidē ex interrogatōe **Johānis** quadru-
plex error turbe surrexit de **Johanne.** **Qui-**

dam em cogitabat qd esset mobilis in sua fide cu paulo ante xpm asseruit dei. d. **E**cce agn^o dei q tol. zc. **Y**o. xij. **M**odo interrogat. **I**n es qui veturus es an alium expectamus: **E**t io xpc hoc remouens asserit **Y**ohannem non esse mobile vt arundine s firmu i fide sua. **Q**uidam assimilabant eu histriionibz qui i facie laudat hoies vt accipiat de rebus dnoz. z p pscqns no existimabat eu ee sancte vite. **H**oc xpc remouens di. eum no ee mollibz vestitum vt histriiones qui in aula regum morant z eis adlantur dicti adulatores ab aula. **U**n **Y**oha. talia no querebat. s. mollibus vestiri. z in aula reguz et dnozum morari z delicijs afflui: imo induebatur tunica de pilis camelozi facta. et zona pellicea ad lumbos eius: z in deserto habitabat. z in spelunca iacebat. z cibus eius fuit locusta z mel siluestre. vt ptz **M**ath. iij. **E**t aspera z sanctam vitam ducebat. **E**t nota h q vestis iohannis z omniu iustoz e vestis iusticie que figurata est p incosutilem tunicam xpi qua deus suis manibus texit. vt phia dixit **Boetio**. que facit homine dignu nuptijs eterne regis qua ille pauper no habes de nuptijs e expulsi vt ptz **M**ath. xxij. **I**sta vestis e valde rigida: z no e mollis. qz arta e via que ducit ad vita **M**ath. vij. **V**estis at peccatoris e mollis. qz bonis mundi e dilectabilis. **I**sta vestis mollis e pellicea vtpote de corijs pauperu facta. qz cibus diuitu vita paupum est. **E**xemplu de vsurarijs z pdonibus qui exco- riant paupes. **I**sta e vestis illa qua rex amon pcedi fecit nucijs qui venerunt eu visita. **R**ex amon. i. dyabolus peccatoribus qui vadunt ad eu visitare ad infernum. pscidit vestes. s. in morte quia tuc omnia bona auferunt ab eis. z tunc sunt viri pfusi fortiter valde. qz tuc apparet ignominia eoz. na quia supra omnia q fierunt honores. suppeditant a canibus. quia sup omnia quesierunt diuitias: expolant ab omnibus. **C**u ista veste pellicea eieci sunt pimi pentes de paradiso postqz vestem innocetie perdiderunt. **I**stam veste molle no habuit **Y**oha. baptista. s. peccatores. qui morant i domibus dnozum mundi vestiti sunt ea. **Q**uidam credebant eum no esse pphetam pro eo q futura nesciebat. qd ad pphetam ptinet. **S**z de eis interrogabat. **H**oc xpc remouens dixit iohanne no esse pphetam solum: sed plus qz pphetam. **Q**z **U**bi nota q vere ioha- nes fuit plus qz ppheta qstuz ad sex. **P**rimo

quia in vtero in mundo. z in limbo. pphetauit qd nullus alius fecit. **S**ecundo qz indice xps ostedit que omnes alij futuz ee dicebat. **T**er- cio quia fuit ppheta psolatdis sed alij afflictio- nis. p eo q dixit expecta reexpecta. **S**pes aut que differtur affligit aiam. vt dicit **P**ro- uer. xij. **Q**uarto quia no soluz vera pdicabat z pdicebat. sed semp agebat sancta. qd multi alij no fecerunt. **Q**uinto quia alij pphete de ipso **Y**ohanne pphetauerunt vt **Malachias** **E**cce mitto angelu meu zc. eiusde. iij. **S**exto quia oem pphetizatdem terminauit. **M**ath. xj. **V**sqz ad **Y**ohannem lex z pphete. **Q**uidam credebant iohanne no ee nuncium dei. p eo q se- cretum de messia futuro no reuelauit ei. quod ad nuncium ptinet. s. secreta dni portare. **H**oc xpc remouet di. eu ee angelum. i. de quo scri- ptu erat **Malach.** iij. qui debebat aduentum messie filij dei immediate pcedere z viam ei p- pare. s. pdicando. baptizando: z homines ad pe- nitentiam inducedo z xpo testimoniu phiben- do. **I**n qua magna **Y**ohannis fama declarat **E**t sic pz q in comeditoe **Y**ohannis qtuor x- tutes cardinales apparer in eo perfecte fuisse. **N**a in eo q dissimilis arundini describit: for- titudo insinuatur. in eo q no fuit mollibus in- dutus. nec in aula regu comortatus eius tem- pantia manifestat. in eo vero q ppheta asseri- tur: e prudetia comeditat. sed in eo q angelus appellat: e iusticia declarat. **I**n angelo ei. id e nuncio huilitas z fidelitas designat. que ad iu- sticia reducunt. **Q**z **M**oraliter aut ad edi- ficatdem nram nota q **Y**ohanes no fuit aru- do qz pditdes arundinis z ueniut peccatoxi et no **Y**ohani. **A**ssimilat aut peccator arundini qstuz ad qtuor. **P**rimo qz arudo radicat in arena z terra fluida z no i petra. sic peccator no radicat in petra xpo. sed in mudo fluente. **J.** **Y**oh. ij. mudus trahit z concupiscetia ei. **E**t ideo peccator cu mundo transit. quia vt dicit **S**reg. qui labeti innittit necesse e vt cu laben- te labat. **Y**ohes aut in petra xpo fuit radica- tus. **S**ic iustus primo z principaliter dz fun- dari in xpo qui e regnu dei z iusticia eius. **E**t nota hic q arbor bene radicata z fudata dif- ficulter eradicat. sic q radicatus e in xpo vel i mudo ab vtroqz difficile mouet. **E**t io atten- dendu e vbi ho primo mittat radices vtru in xpo vel in mudo. **S**ecundo quia arundo ex- teri^o bz pulcritudine in folijs. z interius in sti- pite vacuitate. sic mudus z mudani exteri^o ap-

Sum ad. 6. p. 19. q. 1. p. 1. m.

parēt pulci 7 interioris sunt vacui 7 deformes
Vacui sunt quia nō habēt virtutes. que sunt
vere 7 pprie diuitie hominis nec habent deū
qui ē omne bonū. 7 iō nihil habēt. s̄ sunt om-
nino vacui 7 ideo semp desiderāt repleri tāq̄
nihil habētes. Sunt etiā deformes quia tria
sunt turpiora de mūdo. s̄. infernus. dyabolus
et anima peccatoris. sic tria sunt pulciora q̄
repiuntur in creaturis. s̄. paradus. angelus 7 a-
nima iusti. Iohānes autē nō fuit vacuus inte-
rius: sed plenus spiritu sancto. Luce. j. Spi-
ritu sancto replebitur adhuc ex vtero mris sue.
Item exterius fuit extenuatus 7 rigidus. An-
te inter omnes sanctos depingitur exten-
deformis. Intus autē fuit pulcerrimus. Sic iustus
debet eē interioris plenus virtutib; et exterius
vacuus eē in rebus mūdi. interioris pulcer 7 ex-
terius abiectus 7 attenuatus. Pic patet exē-
plum de galla puella simachi p̄sulis 7 patricij
filia que cū a parentib; molestaret vt reciperet
virū alioquin vt dicebēt medici haberet bar-
bam. Nō curauit habere barbā 7 exterius eē
deformis. dū interioris eēt formosa. i dyalogo
ē. Potest etiā p̄ arūdinē ypocrita designari.
qui exterius lucet p̄ apparetem p̄uersationem
interius autē e vacuus. q̄ veritatē virtutis nō
habet qui ad modū arūdinis ad ventū detra-
ctōis vel adulatōis in diuersa mouet. Hec ē
illa arūdo que xpm sitiētē acetō potauit. vt
patet Math. xxij. Sitiit xpc salutē nr̄am et
bonitatē s̄ ypocrita sp̄m bonitatis ei xp̄inat
sicut acetū similitudinē habet vini 7 tamē vi-
nū nō ē. Tercio q̄ arūdo ē valde debilis 7 de-
facili euellit 7 frangit 7 ad omnē ventū moue-
tur. sic peccator ē valde vbilis ad onera peni-
tentie. nec potest eas sustinere. frangit etiā in
omni aduersitate sibi p̄tingēte 7 blasphemat
7 ad omnē ventū temptatōis flectit 7 inclina-
tur. Arūdo vere ē mūdus quia nullā stabilita-
tē habet. Eccl. xxvij. Stultus sicut luna mu-
tat. i. mūdus. qui semp stultizat 7 coronat̄ ro-
sis vt puer sp̄ vult in choreis iocari. 7 iō in co-
nullo mō ē p̄fidendū. Sed Iohānes fuit val-
de fortis q̄ a flumīe p̄secutōis. vinculatōnis
7 decollatōis euelli nō potuit a fide 7 opm ius-
ticia. Nec a vento adukatōis fuit motus cuz
indei miserūt legatos 7 nūcios. quia volebāt
eū. p̄ messia siue p̄ xpo recipe. sed dixit nō suz
vt patet Iob. j. Sic vir iustus debet eē fortis
ad onera penitētie. 7 in omni aduersitate for-

no 200 In arundine

tune firmus. qd̄ tūc erit qm̄ amorem dei habe-
bit qui facit grauiā leuiā. Quarto quia arū-
do h̄ lanuginē. p̄ fructū. sic p̄cor n̄ refert fru-
ctū ex opibus suis. Sap. v. Spes impij q̄i la-
nugo que a v̄to tollit. Ro. j. Quem fructūz
habuistis tūc in illis in quib; nūc erubescitis.
Iohā. autē fructū retulit. quia p̄ triplici causa
debet ei fructus centesimus. s̄. quia virgo. q̄a
predicator. 7 quia martir. Sic vir iustus debet
facere bona opa quoz gloriosus est fructus.
vt patet in li. Sap. iij. ca.

De epistola sermo sextus.

Sic nos existiet

hō vt ministros xpi. j. coz. iij. In
tota epla hodierna vnum intēdit
apls. s̄. falsum iudiciū quo ad ministros xpi
subditis p̄hibere. in quo cū euāgelio p̄cordat
In q̄ oñditur q̄ xpc falsam opinionē de iohē
baptista dei mīstro p̄pter interrogatiōes q̄a
fecit exortā p̄ multiplicē de iohē p̄medatōes
deleuit oñdēs ipm̄ verū ministrū dei. In
ḡ apls circa tale iudiciū i hac epla fac. P̄tio
q̄ viri ecclesiastici qui ab ecclia i suis officijs cō-
stituant ad diuina tractāda debent vt mini-
stri christi a reliquīs reputari. ibi. Sic nos ex-
istimet hō vt mi. 7 dispē. ministr. dei. Secun-
do oñdit q̄ tales ministri nō debēt a suis sub-
ditis iudicari. ibi. Hic iam querit̄ inter dispē-
satores. Tercio oñdit quatuor rōnes que de-
bēt tale iudiciū cobibere. ibi. Vibi autē. p̄ mi-
nimo est vt a vobis iudicer aut ab hūano die
zē. Primo ḡ vt dicit apls q̄ viri ecclesiasti-
ci qui ab ecclia i suis officijs instituunt ad di-
uina tractāda debēt. vt xpi ministri a reliquo
p̄plo estimari. et hoc ibi. Sic nos exist. hō zē
l̄z viros ecclesiasticos existimet hō quilibet vt
ministros xpi querētes. s̄. xpi honorē. 7 ei ser-
uētēs. ij. Coz. iij. Nō em̄ nosmetipos p̄dica-
mus: s̄ ihm̄ xpm̄ dñm̄ nr̄m. nos at̄ seruos ve-
stros p̄ ihm̄. 7 dispensatores ministerioz dei.
Nota q̄ dispēsator ē qui puidet et disponit
qd̄ cuiq; p̄sone p̄gruit. 7 hm̄ hoc cuiq; distri-
buit. Vel qui disponit ministerioz officia v̄l
quecūq; alia bona dñi sui. Talis dispēsator
erat paulus 7 tales debēt eē plati oēs et mini-
stri ecclesiaz. Col. j. Cui factus sum ego paulus
mīster hm̄ dispōem̄ dei q̄ facta ē mibi i vobis
j. De. iij. Unusquisq; sic accepit grām i al-

terutru illa amministrates sicut boni dispen-
 satores multiformis gratie dei. Quidam autem
 ministri ecclesie potius sunt dissipatores quam di-
 spensatores qui dissipant patrimonium christi. Lu-
 ce. xvj. Homo quidam erat dives qui habebat
 villicum et diffamatus est apud illum quasi dissi-
 passet bona illius. Circa hanc primam partem
 epistole ad edificationem nostram tria sunt videnda.
 quia cuiuslibet christianus sit emptitius seruus
 christi eius sanguine redemptus et de potestate
 dyaboli ereptus. debet ei fideliter ministrare
 et deuotum obsequium exhibere. et omnia bo-
 na que habet ad honorem et voluntatem domini ex-
 pendere. cuius bonorum ipse sit dispensator et non
 dominus. Et ideo primo videndum est que requirunt ad
 hoc quod ministerium et seruitium nostrum sit deo ac-
 ceptum. quod valde sollicitè attendere debemus.
 quia in tali seruitio percurrunt res et persone et ma-
 ximum lucrum et maximum damnum. Si enim debito
 modo fiat remunerandum est vita eterna. Si enim ali-
 quis multo tempore et multo labore et sollicitudi-
 ne addiscit aliquam artem ex qua tamen modicus lu-
 crum consequitur. cum quanta sollicitudine deberet ad-
 discere ministerium hoc. circa quod potest accidere
 maximum lucrum et maximum damnum. Et ideo no-
 ta quod septem requirunt ad hoc ut nostrum seruitium
 sit deo gratum. **P**rimum est intelligentia
 veritatis. que per fidem habetur. ut. si credamus de-
 o omnia que fides catholica credit. **1**iere.
 xj. Credere ei omnia accedente ad dominum quod est in in-
 quiritibus se remunerator sit. Sicut enim regi terre-
 no non est acceptus minister cecus: sed intelligens.
 iuxta illud **1**roner. xij. Acceptus est regi mi-
 nister intelligens. sic regi celesti non est acceptus mi-
 nister infidelis sed fidelis. **2**ebre. iij. Sine fi-
 de impossibile est placere deo. Quomodo enim quis po-
 terit placere deo nisi sciat que placita sunt deo
 quod per fidem scit. Et inde et saraceni et omnes ex-
 tere nationes que seruiunt deo. eorum seruitia non
 sunt deo accepta. quia non habent fidem: et ideo
 nesciunt quid faciunt et quidem credentes se obsequium
 deo peccant. **3**ob. xvj. Venit hora ut omnis
 qui interficit vos arbitretur se obsequium prestare
 deo. et hec faciet vobis quia non nouerunt patrem ne-
 que me. **4**ug. Omnis actio infidelium mala. **5**e-
 cundum est conformitas morum vel moralitatis que per
 imitationem habet ut conformet se minister mo-
 ribus domini. Conformari ei debemus actibus christi
 et eum sequi. **6**o. xij. Si quis mihi ministrat me
 sequatur. Similitudo enim morum dilectorum ge-
 nerat. **7**eccl. xij. Omne animal diligit sibi si-

mile. et omnis homo primum suum. Tunc enim deo
 acceptum est ministerium nostrum: quia ei in actibus con-
 formamur. ut sicut ipse quidem est sanctus im-
 pollutus segregatus a peccatoribus. ita et nos
 simus. **8**eni. xj. et. xix. Sancti estote quoniam ego
 sanctus sum. Qualis est ergo dominus talis nititur
 esse minister. **9**ropter quod dicit **1**roner. xix. **1**ri-
 ceptus qui libenter audit verba medicum. omnes
 ministros habet impios. quia. sinitur ei in ma-
 lo conformari. **2**ic cadit exemplum cuiusdam in-
 firmi. qui videbatur sibi esse gallus quoniam nul-
 lus medicorum poterat curare: nisi quidam me-
 dicus qui simulauit se similiter esse gallum. **3**t
 tunc infirmus accessit ad eum et omnia que me-
 dicus faciebat similiter et ipse faciebat. et medi-
 cus assumpsit medicinam: similiter et ille. per quos
 liberatus fuit. **4**umquam mulier placet viro nisi con-
 formet se actibus suis vel moribus. **5**t ideo vidue
 non libenter assumunt: quia sunt aliorum moribus con-
 formate. **6**tercium est mundicia puritatis que per
 caritatem habetur. **7**salm. c. **8**mbulans in via im-
 maculata hic mihi ministrabat. **9**eccatum red-
 dit aiam non solum immundam: sed leprosam.
1nde peccatum per lepram in scriptura desi-
 gnatur. **2**icut ergo nullus dominus vult ministerium
 leprosum sibi ministrare imo abominatur ipsum.
 sic christus nullum vult sibi ministrare peccato mor-
 tali infectum. imo ex ipso ministerio condemnatur
 ipsum. ut patet in ministris ecclesie. qui si in pec-
 cato mortali in sacramentis ecclesie deo mini-
 strant mortaliter peccant. **3**ic cadit exemplum
 illius domine tudertine. de qua **1**regio. di. in dya-
 logo quod cum de nocte polluta esset a viro de mane
 processit ad dedicationem oratorij sancti **2**eba-
 stiani. et tetigit reliquias eius et statim inuasa
 est a demone. **4**anc immundiciam peccatorum
 caritas depellit. quia ipsa est ignis diuinus. qui
 animam purificat et consumit rubiginem peccatorum
5roner. x. **6**niuersa delicta operis caritas. **7**u-
 ce. vij. **8**emittuntur ei peccata multa: quoniam
 dilexit multum. **9**uartum est actus humilitatis qui
 per subiectionem habet: proprium enim ministerium est hu-
 militas et subiectio. habet enim dominum discalciare
 et equum preparare et ei genua flectere. et in omni
 obsequio ei assistere. **5**t ideo contra naturam et rati-
 onem ministerium est superbia. **6**t hoc multo ma-
 gis in ministris christi debet obseruari non solum
 hac ratione sed etiam quia dominus eorum humilimus fuit
7atth. xj. **8**iscite a me quia mitis sum et hu-
 milis corde. **9**alde ergo monstruosum est et dete-
 stabile. quod aliquis de ministris sit superbus et

Ann. v. q. m. v. v. n. m. p. u. i. u. m. s. t. e.
Deo f. m. m. 3

ambitiosus. cū dñs eoz sit humilis. Et iō ibs
discipulis suis ait. **Matth. ij.** Quicumq; inter
vos vult ma. fieri. sit mi. ve. Secus ē in mini-
stris dyaboli. cū ipse sit supbissimus. 7 ideo sic
ipse ē supbus 7 ipsi sunt supbi. **Job. xij.** Ipse ē
rex sup omnes filios supbie. Sed ī ministris
xpi nullo mō ē tolerādum. **p̄s. c.** Nō habita-
bit in medio domus mee qui facit supbiā. hec
humilitas subiectōz habet. qñ. f. minister xpi
vult subesse 7 nō p̄esse 7 omnes alios reputat
se supiores. **j. Pe. v.** Nō quasi dominātes in
celo. Et iterū. Supiores inuicem arbitrātes
Pbi. ij. Quintū ē paciētie lōganimitas que
p̄ aduersoz tolerātiā habetur. Debz ei mi-
nister sustinere correctōes dñi in dictis 7 ī fa-
ctis. 7 obsequia laboriosa tolerare. vt merce-
de retributōis nō careat. **ij. Cor. vj.** In omni-
bus exhibeamus nos sicut dei ministros ī ml-
pa. **Job. xij.** Etā si occiderit me in ipso spera-
bo. Minister xpi debz facere sic canis qui si ex-
pellit p̄ vnum ostiū. statim redit p̄ aliud. Nō
coronat xpc aliquē ministrū suum. nisi sit p̄ba-
tus in paciētia aduersarioz. sicut rex terren⁹
nō dat ciuitatē militi. nisi multa aduersa pro
eo sustinuerit. vlt̄ p̄atus sit sustinē. **Yac. j.** Be-
atus vir qui suffert temptatōem. quoniā cuz
p̄bat⁹ fuerit accipiet coro. **zē. ij.** **Thio. ij.** Re-
mo coronabit nisi qui le. cer. **Sextū** ē negoci-
atio fidelitatis que p̄ sincerā dilectōem habe-
tur. **Matth. xxij.** Quis putas ē fidelis seruus
7 prudēs que p̄stituit dñs sup sa. su. Quoni-
am em̄ minister habet sincerā dilectōz ad do-
minum tūc ei negocia fideliter agit. als querit
vtilitatē. ppriam 7 nō dñi 7 tūc valde a dño di-
ligitur 7 carius habi. **Eccl. xxij.** Est tibi ser-
uus fidelis sit tibi qñ aīa tua. Et nota q̄ mer-
ces nō retribuit fm̄ multitudinē negotiorum
s̄ fm̄ fidelitatem. **Matth. xxv.** Quia sup pau-
ca fuisti fidelis supra multa p̄sti. **Septimum**
ē strēnuitas velocitatis que p̄ solertē diligēti-
am habetur. Quādo minister xpi sollicitus ē.
et velox in ministerio suo acceptus ē illi. sicut
minister sollicitus 7 velox acceptus ē regi 7 do-
mino terreno. **Prouer. xxij.** Vidisti virū ve-
locē in ope suo. corā regibus stabit. **Ecōtra-**
rio ē de pigro. quia ministrū negligētē 7 pigz
dñs libēter expellit 7 cū magnis iurgijs susti-
net eū. **Eccl. xxij.** De stercore boū lapidatus
ē piger. i. vilissima obiurgatōe. Sic de mulie-
re pigra que p̄ totā septimanam non purgat

domū nisi in die sabbati 7 domus eius videt
quoddam stabulum. sic sunt multi clerici cir-
ca officium diuinū valde negligētes nec attrē-
te. nec tpe suo dicētes. Aliqui sunt qui officiū
diuinū nō dicūt nisi die dominica. 7 eccliaz di-
tenēt sicut aliam domum. contra biere. **lxvij.**
Maledictus vir qui facit opus suum negligē-
ter. **Joban. ij.** Auferte ista hinc et nolite face-
re domum patris mei domum nego. **Secula-**
res xpo domini animas suas purgant semel in
anno. et magis sunt solliciti de seruitio equoz
suozum q̄ de seruitio dei. **Secundo** vidēdus
est in quo christus vult sibi ministrari. Et di-
cēdum q̄ in tribus sibi a nobis et ministrari 7
seruari potest. **Primo** ī solerti custodia nostri
Abacuc. ij. Super custodiā meā stabo. Qui
libet homo quedam ciuitas di est. iuxta illud
p̄s. lxxxvj. Gloriosa dicta sunt di te ciuitas di
In qua deus sponsam 7 filiam suam. id ē ani-
mā ad ipius imaginem creataz collocauit ab
hostibus custodiendam. qui huic ciuitati di-
uersa p̄tinua monēt p̄elia. **Job. vij.** Militia
est vita hominis super terram. In hoc xp̄o
ministrare debemus vt sponsam suam. id est
animaz nostrā 7 ciuitatem suam ita custodia-
mus ne ab hoste capiatur. 7 in captiuitatē in-
ferni ducatur. **ij. Thimo. ij.** Labora sicut bo-
nus minister christi biesu. Sic militauerat a-
postolus. qui dicebat. **ij. Thimo. iij.** Bonus
certamen certauit. cursū consumma. fi. ser. **Se-**
cundo in fideli 7 vtili vsu virtutum et doho-
rum nobis collatoruz. sicut di. **Job primo** ca-
pi. Quilibet homo egredietur nudus ex vte-
ro matris sue. Et philosophus dicit. q̄ ani-
ma nascitur sicut tabula rasa. Et a nobis pe-
nitus nihil habemus. sed omnia bona nobis
a deo donantur. **j. Cor. iij.** Quid habes qd
non accepisti. Sic ergo xp̄o ministrare debe-
mus vt virtutibus 7 gratijs nobis p̄cessis lau-
dabiliter vtamur ad dei honorem 7 proximi
vtilitatem. Et ideo nō debemus abscondere
bona dei vel inutiliter tenere. quia iste seruus
qui abscondit pecuniam domini sui condem-
natus est. vt patz **Lu. xix.** Domine ecce mna
tua quam habui repositaz in sudario. Sic be-
ne vsus fuerat ille bonus seruus qui diē. **Do-**
mine quinq; talenta tradidisti mihi. ecce alia
quinq; superlucratum sum **Mathei. xxv. ij.**
Petri. j. Ministrate in fide vestra virtutem
7 opera fructuosa. Ne ergo illi qui bonis ad

dei ipsius vituperium et proximi nocentium vitium
Tercio in subuentione seruorum christi opera pietatis eis
 exhibendo et quantum ad corpus et quantum ad animam. **S**er-
 uum sunt opera pietatis ad corpus. et seruum quantum ad
 animam. In hoc ergo christo ministramus si opera pie-
 tatis primis exhibemus. quia hec opera repu-
 tar ipse sibi fieri. **M**atth. xxv. Esurium et dedisti
 mihi manducare etc. Amen dico vobis. quantum diu
 fecistis vni ex minimis etc. **R** **Q** Tercio vi-
 dendum est quare domino ministrare debemus. Dicen-
 dum quod propter tria. Primo propter debitum red-
 dendum ex innumeris beneficiis deo seruire
 obligamur: et maxime ex tribus. Primo quia
 ad imaginem suam nos creauit pulcherrimas crea-
 turas et sui capaces. **S** **C**ogitemus quam
 tunc tenemur medico. qui reddidisset nobis vi-
 sum vel manus vel pedes etc. Quatuor homo te
 nemur deo qui nobis corpus et animam dedit. **J**ob.
 ij. Manus tue domine fecerunt me et plasmauerunt
 me. Secundo quia omnia nobis subiecit et ad nos-
 trum ministerium et seruitutem ordinauit et etiam an-
 gelos suos. ps. xc. Angelis suis mandauit de
 te etc. De quo miratur propheta dicit. Quid
 est homo quod memor es eius. Omnia subieci-
 sti sub pedibus eius oues etc. psal. viij. Ter-
 cio quia ipse in luto et latere mortalitatis per tri-
 ginta annos nobis seruiuit et pedes nobis la-
 uit. et ut nos redimeret mortis se tradidit. et ideo
 totaliter et in omnibus et per omne tempus: et omni ge-
 nere famulatus ei obligamur. et si omni die mil-
 lesies moreremur. non tamen esset sufficiens recompen-
 satio. ps. cxv. Quid retribuas domino. per omnibus
 que retribuit tibi etc. quod nihil dignum. Secun-
 do tenemur deo ministrare. propter precium perse-
 quendum ut si terreat labor alliciat merces que
 infinita est. **T** **R**iplex autem premium perse-
 quimur si deo seruiamus. Primum est quia si deo ser-
 uimus totus mundus seruit nobis. Quia ut di-
 cit **A**ug. qui subest iugo christi omnia subsunt ei
Berni. Fidei homini totus mundus diuitiarum
 est. totus plane quia tam prospera quam aduersa co-
 opantur ei in bonum. **R**o. viij. Diligentibus deum
 omnia cooperantur in bonum. Secundum est quod deus si-
 os seruitores nobilitat valde. transferens eos in
 genere seruorum in carissimos filios. ps. lxxi.
Ego dixi dii estis et si. excel. Huius habemus
 exemplum in cruce christi que seruiuit deo per bre-
 ue tempus in duro seruitio: et tam alta exaltata est.
Aug. Crux de penis latronum transferat ad fratres
 impatorum. Quid ergo dominus faciet fidelibus suis si
 tantum honorem contulerit penis suis. Hoc etiam patet

in apostolis et alijs sanctis. Nam beatos se reputant
 impatores si possunt osculari ossa eorum. Ter-
 cium est quia deus seruitoribus suis dat totum re-
 gnum suum. quod est omne bonum. **R**o sic alexan-
 der diuisit regnum suum duodecim pueris su-
 is. **J**ach. j. h. christus cui libet dat totum. **L**uc. xxiij
Vos estis qui permansistis mecum in temptationibus
 meis. et ego disponam vobis sicut dispo-
 mi. per me etc. **T**ercio debemus deo ministra-
 re. propter tormentum vitandum. quia cum ex mul-
 tis beneficiis tenemur seruire deo ut dictum est
 nisi hoc fecerim. per ingratitude igni eterno
 et tenebris merito condemnabimur. **M**atth. xxv
Innutile pericite in tenebras exteriores. Hoc
 autem tormentum in tribus consistit. Primo et
 principaliter in separatione a deo. secundo in iun-
 ctione ad tormenta. **M**atth. xxv. Discedite a me
 ma: ecce primum. in ignem eternum: ecce secundum
Tercio in deordinatione virium anime et corporis
 et remorsu conscientie. **I**sa. lxvj. Vermis eorum non
 mouetur. id est remorsus conscientie. Et sic patet pri-
 mum. Secundo dicit apostolus quod minister christi in suis
 ministerijs non debet a suis subditis iudicari. et
 hoc sic est. **P**ic. i. inter vos subditos. iam queri-
 tur. id est in tempore presentis. cum magis expectandum esset
 usque in futurum donec deus iudicet ut fidelis
 quis. scilicet inter dispensatores inueniatur. quod d.
Vos iudicatur ministros et dispensatores christi
 quod non sunt fideles. **A** **C**onsequenter tercio
 apostolus ponit quatuor rationes per quas ostendit quod ta-
 les sic iudicantes sunt redarguendi et cohiben-
 di. Quarum prima est quod ministri ecclesie vel prelati
 parum curant talia iudicia. Et ideo nihil profunt
Eccl. xxxij. Ubi auditus non est non effundas
 sermonem. Et sic est. **D**ibi autem per minimum est. id
 est parum curo ut a vobis iudicet et similiter pa-
 rum curo si iudicet ab humano die. id est ab intel-
 lectu humano. scilicet carnali. qui solus carnalia vi-
 det non sicut intellectus et dies sanctorum qui spi-
 ritualia videt. **V**el ab humano die. id est ab homine
 quando est in suo die. id est in hac presentis vita in qua vi-
 det tamen exteriora. et ideo non potest bene iudicare.
J. Regum. xvj. Homo videt ea que patent. de-
 us autem intuetur cor. **S**ed contra hoc est illud **E**ccl.
 xij. Curam habet de bono nomine. **C**or. viij.
Prouidemus bona non solum coram deo. sed etiam
 coram hominibus. **A**d hoc dicendum quod lau-
 dis fama nobis non est querenda propter ho-
 nozem proprium. et sic non curat apostolus. sed pro-
 pter honorem dei et proximi edificatorem. et sic lo-
 quuntur scripture predictae. **S**ecunda ratio est. **P**ul-

27

lus melius potest alium iudicare quam ipse seipsum sed nullus seipsum iudicare sufficit. sed multominus alium. et hoc est. Sed neque meipsum iudico. id est iudicare valeo certo et definito iudicio. qui tamen melius cognosco meipsum quam vos. Petrus putabat seipsum bene agnoscere quoniam dixit Matthei. xxvj. si oportuerit me tecum mori non te negabo et tamen deceptus fuit. Sed contra hoc videtur esse quod dicitur infra. si nosmetipsos iudicemus non utique iudicemur. Et dicendum quod hic loquitur de iudicio examinatois. hic autem de iudicio definitiois vel p[ro]demnatois. Et quod non possit seipsum definitiois iudicare ostendit cum dicit. Nihil mihi conscius sum. id est nullius grauis delicti conscientiam habeo. sed non in hoc iustificatus sum in oculis dei qui forte aliquod peccatum occulte habet. psalmus xvij. Delicta quae intelligit. Proverbia. iij. Quis potest dicere mundum esse cor meum purum sum a peccato. Eccl[esiasticus]. xix. Sunt iusti atque sapientes et opera illorum in manu dei et tamen nescit homo verum amore an odio dignus sit. Sed contra dicitur Iob. i. ep[isto]la. iij. c. Carissimi si cor nostrum non reprehendent nos fiduciam habemus ad deum. sed qui fiduciam habet ad deum iustus est. Et dicendum quod hoc non dicitur quod si non habet homo conscientiam peccati grauis quod sit propter hoc iustus. sed quod illis qui sic perfecte viuunt ut non agant contra conscientiam deus reuelabit si est peccatum in eis vel in generali p[ro]p[ri]etate dimittet. Unde de saracenis dicitur. qui viam veritatis non audiunt quod si viuunt bene secundum legem nature quod deus eis viam veritatis siue per angelos siue per homines reuelabit. Quia ut dicit Dionysius. Multos iam angeli erudierunt. Tercia ratio talis est. Pulchrum debet alium iudicare nisi habeat super eum auctoritatem. sed super ministros ecclesie nullus habet potestatem vel auctoritatem nisi deus. vel aliquis loco dei. ergo a secularibus iudicari non debet. Et hoc ibi. Qui autem iudicat me dominus est. quod dicitur non debetis me iudicare utrum sim fidelis dispensator an non. quia non habetis auctoritatem super me. sed dominus iudicat me. quia habet auctoritatem. qui est maior iudex et testis et cognitor conscientie. Hieremias. xxx. Ego sum iudex et testis dei. dominus. Iob. ij. Ipse enim sciebat quid esset in homine. Hic ergo diligenter quod hic tangitur triplex iudicium. Primum est hominis de homine et de occultis eius et hoc est omnino incertum. Secundum est hominis de se ipso. et hoc non est omnino incertum. nec est omnino certum. Tercium est dei de homine. et hoc est

omnino certum. Quarta ratio quasi p[ro]cludendo inducitur et est talis. Iudicium et omnia cetera requirit suum tempus determinatum. sed tempus iudicij non est adhuc. ergo non licet modo iudicare. Et hoc est. Nolite ante iudicij tempus iudicare. iudicio definitiois suspicioso. Eccl[esiasticus]. viij. Omni negotio tempus est et oportunitas quoad quod veniat tempus domini. scilicet ad iudicandum. Tunc enim erit tempus iudicij. Isaia. iij. Dominus ad iudicandum veniet cum senioribus populi sui. qui illuminabit abscondita tenebrarum. id est manifesta faciet opera tenebrosa. scilicet peccata in tenebris facta quae tunc ad malos. Iob. iij. Omnis qui male agit odit lucem. Et manifestabitur consilia cordium. id est opera bonorum ex discretione et deliberatione facta. Dan. viij. Iudicium sedet et libri aperti sunt. id est corda singulorum. Et tunc laus erit unicuique secundum bonorum pro bonis operibus et intentionibus rectis. Proverbia. iij. Date ei de fructu manuum suarum et lau. e. in portis opera eius. Et sic patet secundum. tertium et quartum.

Dominica quarta de euangelio. Ser. vij.

Quiserunt iudei a hierosolimis sacerdotes et leuitas ad Iohannem ut interrogaret eum tu quis es. Iob. i. In euangelio p[re]cedentis dominice ostenditur quod xpc multipliciter Iohannem baptista p[re]medauit. In p[re]sentis autem dominice euangelio ostendit quod Iohannes magnificauit xpc et se summe humiliauit. et dicit se esse vocem et p[re]conem xpi. ut nos excitet ad p[ro]p[ri]andum ut occurramus saluatori n[ost]ro obuiam in p[ri]mo in mundum uenturo secundum ecclesie reparationem. in quo ipse aduentus in mentes n[ost]ras secundum veritatem significatur. Agitur ergo in hac dominica de aduentu xpi in mente. que per gram suam facit. Et ideo ut ipse digne in hospitio aiarum recipiamus. Iohannes baptista clamat tanquam xpi p[re]co. d. Dirigite vias domini. Via domini est ad cor. Et ideo corda preparare oportet. Euangelium autem p[ro]tinet quatuor. Primo iudeorum ad Iohannem baptista solenne legationem. ibi. Miserunt iudei a hierosolimis sacerdotes et leuitas. Secundo legatorum multiplice interrogacionem. ibi. Tu quis es. Tercio Iohannis ad singula r[ati]onem. ibi. Et p[ro]fessus est et non negauit. Quarto loci ubi hec facta sunt iordanem. Primo ergo ponitur ad Iohannes baptista solennis legatio iudeorum. Magistri

em legis iudeoz videbat ex Daniel ppheta
 tps aduentus messie in annis venisse. et ideo
 erant valde pplexi si de ipis aliquis magnus
 surgeret. **U**n iosephus di. q. quia tps adue-
 tas messie ppletum erat. multi surrexerunt et
 dixerunt se ee xpm. 7 maxime quida noie theo-
 das 7 iudas galile. vt di. origenes. 7 magna
 in plo comotioem fecerunt. vt etiā recitat ga-
 mahel. in ac. apo. v. c. **V**idetes g iudei xpm 7
 iobānem apud omnes maxime. opinionis ee
 puenerūt poti⁹ in iobānem. volētes eū recipe-
 p messia. q̄ xpm. **T**riplex aut fuit rō
 vt dicit Criso. quare iudei magis de Johan-
 ne q̄ de xpo credebant. **P**rimo quia erat de
 magno genere. vtpote filius zacharie magni
 sacerdotis. 7 quia miraculose natus ē de vtro-
 q̄ pte sterili 7 sene. **C**hristus aut vt crede-
 bant erat filius fabri 7 cuiusdā paupcule mu-
 lieris 7 nō miraculose natus. quia de iuuentu-
 la q̄uis de sene patre. **S**ecūdo quia iobānes
 in victu 7 vestitu magis asperā vitam q̄ xpc
 agere videbat. **P**ā tunicā de pilis camelozū
 habebat 7 zonā pelliceā ad lumbos eius 7 ci-
 bus eius locuste 7 mel siluestre. vt patz Ma-
 thei. iij. c. **C**hristus aut comuniō vestibus in-
 duebat. 7 comuni cibo vtebat. 7 in conuiuijs
 comedebat. **T**ercio quia iobānes pfortia ho-
 minū deuitabat. in deserto morabatur in an-
 tris latitans. 7 spelūcis donec spūs ei dixit vt
 exiret ad xpo testimoniū p̄hibendus. **E**t tūc
 veit i oēm iordanē. p̄dicās baptismū p̄nie. vt
 patz Lu. iij. **X**pc at cū publicanis 7 p̄toribus
 māducabat 7 stabat. **M**ar. ij. **P**ropt̄ea g iu-
 dei ad iobānē legatōz miserūt. vt an eēt xpc
 interrogarent. **Q**ue quidez legatio ex tribus
 solennis apparet. s. ex pte mittētium. quia iu-
 dei qui tunc erant acceptabilis populus dei.
Et ex pte missorum. quia sacerdotes et leuite
 phariseorum qui erant in sciētia 7 vita excel-
 lentiores in plo. **E**t ex pte loci. quia hiernsa-
 lez que ē totius regni caput et domina. **E**t sic
 patz primū. **S**ecūdo ponitur interrogatio
 legatorum. **A**d hoc ergo venerunt vt inter-
 rogarent eum dicentes. **T**u quis es. **I**nter-
 gauerunt autē eum de duobus. s. de persona.
 ibi. **T**u quis es. **E**t de officio. ibi. **Q**uid ergo
 baptizas. **D**e persona at̄ primo interrogant
 in particulari. s. an sit xpc. an helias. vel p̄phe-
 ta. s. helizeus. **S**ecūdo in generali quis sit.
 vt possint mittētibus respōdere. ibi. **Q**uis es
 tu. vt respōsum demus. 7 sic patet secūdam.

Tercio ponitur iobānis ad singula que-
 stionum respōsio. **P**ā primo respondet ad q̄-
 stionem de p̄sona. **S**ecūdo ad questionē de
 officio. ibi. **E**go baptizo in aqua. **I**tem p̄mo
 respōdet ad questionem factam in p̄ticulari.
Secūdo ad questionem factā vniuersaliter.
 ibi. **E**go vox clamātis in deserto. **E**t sic patet
 q̄ ad singula quesita respondit. **E**t hoc ē. **E**t
 p̄fessus ē 7 nō negauit. **C**ōfessus ē se non esse
 qd nō erat. s. xpm. heliam vel p̄phetam heli-
 seum. 7 nō negauit se ee qd erat. s. vocem cla-
 mātis in deserto. **E**t hoc ē quod sequitur. **E**t
 p̄fessus ē. quia non sum ego xpc. **U**bi apparz
 q̄ non fuit arundo que a vento mouetur. q̄a
 a vento vane glorie qui magnos cedros euul-
 sit et euellere non desistit penitus non est mo-
 tus. **P**onne primi parētes perfectissimi ab il-
 lo euulsi sunt dii esse desiderantes bonum et
 malum scientes. **P**am apli extremi viri ab il-
 lo cōculsi sunt cum facta est p̄tentio inter eos
 quis eorum videretur maior esse **L**uce. xxiij.
Sed non iobānes baptista ab illo aliqualiē
 est cōmotus. **P**am isti legati offerebāt ei ma-
 gnā dignitatem dum pro xpo recipere euz
 volebant. magnā sanctitatis 7 status opini-
 onem dum pro helya eum recipere dispone-
 bant. 7 magnā scientiam 7 diuinorum reue-
 latōnem dum ipm. p̄phetā singulariter rep̄ta-
 bant. **P**ropter primum cecidit lucifer vo-
 lens vt deus esse. p̄pter secundum cōmoti sūt
 apostoli volentes magnum status habere. p̄-
 pter tertium primi parētes euulsi sunt diu-
 na vt deus scire cupientes. **O** iohannis ba-
 ptiste humilitas admirabilis. **Q**uis hominū
 si eligeretur in p̄phetāz eligi recusaret. **Q**uis
 nollet sanctus 7 sapiens reputari. **G**regorius
Magnū ē honorē nō appetere: maius autē
 oblatum respuere. maximū autē de habito nō
 superbire. **A**ug. **M**agna virtus est homines
 dignitates nō appetere: sed oblatas respuere
 maxima virtus est. **E**t iō dicit Criso. q̄ iob.
 in nullo ope tātum vnq̄ meruit sicut in hac
 humilitate tamprofunda. **S**icut ergo beata
 xgo in sua humilitate merito fuit super om-
 nes exaltata. **L**uce. j. **R**espexit humilitatē an-
 cille sue. **S**ic iobānes in sua hūilitate a xpo
 pre omnibus cōmēdatur. **A**it ergo. **N**ō sum
 ego xpc. i. non sum vnctus vt gigas humane
 nature ad preliandum cuz dracone antiquo.
 xpc em idem ē qd vnctus. **I**tem non sum vn-
 ctus vt rex ad humanā naturāz te potenti

Eliab

manu dyaboli eripiendum et liberandum. Ite
 non sum unctus ut sacerdos magnus pro tota
 humana natura expiationis sacrificium ad deo
 immolandum. Hec enim tria hominum genera in-
 ungi debebant. et hec tria christus quem iudei expe-
 ctabant et querebant facere habebat. scilicet bellus
 humane nature cum dyabolo preliatus. ipsam de
 manu dyaboli eripere. et pro toto populo hostiam
 placationis deo offerre. Et ideo quia ad hec tria
 unguendus erat. debebat pro omnibus partici-
 pibus suis esse unctus. Sed ego inquit Iohes
 non sum ille. Et ideo adiungit. Helyas es tu. Qui
 ait. Nec etiam sum Helyas qui debet exire de
 paradiso et precedere iudicem in adventu se-
 cundo. Iste enim primus adventus est qui in mira-
 bili dulcedine et copiosa misericordia. Sed ille
 erit in formidabili iudicio et severo. Unde
 in hoc primo adventu christus nos iudicare non
 venit sed a peccatis omnibus saluare. Ioh. iij.
 Non misit deus filium suum ut iudicet mundum:
 sed ut saluetur mundus pro ipso. Quis ergo sum ad
 operationem et virtutem Iohannes possit dici he-
 lias. ut ipsa veritas dicit in Mat. xj. c. Si vul-
 tis recipere ipse est helias. Quod et angelus testa-
 tus est. Luce. j. Ipse precedet ante illum in spi-
 ritu et virtute helye. Non est ergo iohes helyas in
 persona: sed in spiritu. Et ideo subiungunt. Pro-
 pheta es tu: Qui ait. Nec etiam sum ille. pro-
 pheta magnus de quo moyses Deut. xvij. dixit.
 prophetam de gente tua et de fratribus tuis susci-
 tabit tibi dominus deus tuus. ipse ratiocinans me audie-
 ris. Dicitur enim prophetam videbantur iudei pe-
 tere. Vel non sum prophetam. scilicet heliseus. qui pro
 excellentiam dictus est prophetam. quia habuit spi-
 ritum in duplo quam helyas. scilicet spiritum prophetizan-
 di et faciendi miracula. Sed iohes nullum signum
 fecit. ut patet Ioh. j. Vel ad litteram non fuit pro-
 pheta Iohes ut dicit glossa. quia ad prophetam perti-
 net futura predicere. sed iohannes non dicebat
 futura sed ostendebat presentia. Postquam ergo iohannes
 confessus est se non esse quod non erat. respondit ad que-
 stionem factam universaliter quis esset et confitetur
 se esse quod erat. Quia postquam missi quesierunt quis
 esset ut responsum darent his qui eos miserunt di-
 xit. Ego vox clamantis in deserto. dirigite viam
 domini. Humilis et vera confessio quia vere iohes
 fuit vox verbi incarnati in ipso clamantis in de-
 serto iudee. id est facientis ipsum clamare. Triplex
 est enim habitudo vocis ad verbum quam Iohannes
 veraciter habuit ad christum. Prima quod vox na-
 turaliter precedit verbum. Prius enim vox audit

quam verbum mente vel conceptus percipiat. sic et iohes
 precessit christum nascendo. predicando. moriendo et
 ad inferos descendendo. Luce. j. Preibus enim
 ante faciem domini pare vias eius. Secunda quod vox
 bailulat verbum ad aures auditorum quasi quod-
 dam vehiculum et quasi interpretator manife-
 stat ipsum. Sic et Iohannes manifestavit christum
 iudeis et testimonium de ipso reddidit auribus
 ipsorum non solummodo absentem testificando. sed et
 presentem demonstrando. Ioh. j. Sed ut mani-
 festetur in israel. propterea ego veni in aqua bap-
 tizans. Tercia est quia vox transit in nihilum
 verbo in mente auditorum remanente. Sic et iohannes
 postquam suscitavit iudeorum auditum ad
 christum recipiendum desijt predicare et baptizare re-
 manente baptismo et predicacione christi. Ioh. iij.
 Ne oportet minui illum autem crescere. Et ideo
 merito comparatur lucerne. que desinit lucere ap-
 parente sole. Ioh. v. Ille erat lucerna ardens
 et lucens. Vere ergo iohannes fuit vox verbi dei. quod
 tota fuit clara totaliter vocans ad penitentiam.
 Nihil enim fuit in Iohanne quod non vocaret ad
 penitentiam. Nam 7 ortus et vita tota. scilicet vestimen-
 tum. habitaculum. cibus. potus. actus. etas. at-
 que mors. omnia ad penitentiam vocabant. Talis
 debet esse predicator veritatis ut totus vocet de-
 bo et exemplo et in tota vita sua. j. Tibi imo. iij.
 Esto exemplum fidelium in verbo in conversatione
 in caritate. in fide. in castitate. Postquam
 autem Iohannes respondit ad questionem factam de
 persona: respondit ad questionem factam de officio et mi-
 nisterio suo. Nam nuncijs interrogantibus cur bap-
 tizaret: respondit valde humiliter di. Ego bap-
 tizo in aqua. id est lauo solum exteriori ratiocinans minister
 eius qui debet vos mundare interiori quod est mi-
 nisterium valde humile. et ideo nihil magnum facio.
 Interrogant autem de baptismo et cur baptizat
 quia scriptum erat in Isa. Ipse absterget gressus
 multos. Hoc debebat esse in adnervu messie. Se-
 quitur. Veditus autem vestitus stetit qui lauat ab
 omnibus peccatis interiori mundans. Ioh. iij.
 Super quem videris spiritum descendente et ma-
 nente super eum sicut coluba hic est qui baptizat in
 spiritu sancto. id est interiori mundat. quem vos pecca-
 torum tenebris et ex invidia excecatis non cognoscitis
 quia solum a mundis corde videt. Mat. v. Beati mundo corde quoniam ipsi deum vi-
 debunt. id est cognoscet. Ubi nota quod christus de me-
 di nostro dupliciter. Primo quia pacificat
 nos deo et angelis et ad invicem. Coll. j. Pacifi-
 cans pro sanguinem crucis eius. sive que in celis

sunt. siue que in terris sunt. Et id ipse est pater
 nostra qui fecit utraq; unum. Ephe. ij. Hoc est
 ad mediatorē pertinet. et ideo iure mediator
 hominum nominatur. j. **T**rimo. ij. Mediator
 dei et hominum homo xpc ihs. Secundo q; de
 erat ita iratus contra hominem q; hominem in
 terficiebat et ad infernum pūciebat. Sed xpc
 sicut pius mediator. picit se super hominem
 sicut mater sup filium se picit et fuit medi^{us} in
 ter deus et hominē et recepit vulnera in corpore
 suo. **I**sa. liij. **V**ulneratus ē ppter iniquitates
 nostras. Propterea deus pater placatus est
 homini. **I**ste medius noster venit post **J**ohā
 nem. nascendo. predicādo et baptizando qui
 tamē ante iohē factus est. i. omni gratia et v
 tute et omni perfectione anime pfectus. unde
 glo. dicit. **A**n̄te me factus ē. i. in dignitate pre
 latus. **N**ō em̄ aliter potest intelligi xpc an̄ iohā
 nem factus nisi fm̄ humanam naturam in
 qua fuit perfectus ante iohānem fm̄ diuinam
 naturam nō ē factus sed eternus. **U**bi nota.
 q; tunc homo dicitur pfectus quādo est con
 iunctus deo per gratiam. et habet sciētiam et
 virtutem et vsum liberi arbitrij. **D**efectus autē
 istoz facit hominem quasi non differre a be
 stijs. sed omnia ista xpc ante **J**ohē habuit
 imo hec omnia **J**ohānes a xpo habuit. **R**az
 qm̄ beata virgo habuit xpm̄ in utero et saluta
 uit elizabēth. tūc beatus **J**ohānes fuit mun
 datus a peccato. et gratia et virtute repletus et
 scientia illuminatus et vsum liberi arbitrij re
 cepit. vt dicit **C**ris. ppter qd̄ exultauit in gau
 dio in utero existens. vt patet **L**uce. j. **C**hri
 stus autē fuit ab instanti pceptōnis pfectus et
 per psequens fuit factus. i. perfectus ante iohā
 nem. **E**t hoc est qd̄ dicitur p **I**sa. lxvj. **A**n
 teq; p̄taret pepit. i. pfectum virum in utero
 habuit. **E**t iterum **h**iere. xxxj. **F**emina circū
 dabat virum. i. pfectum hominem. **E**t ppter
 hanc pfectōem **J**ohānes se indignum dice
 bat discipulare et corrigiā calciamenti eius sol
 uere. **H**oc autē verbum tripliciter pōt exponi
Primo literaliter. secūdo spūaliter. **N**am p
 calciamentuz intelligitur xpi humanitas quia
 diuinitas vt dicit **G**reg. mortalitatis nostre
 morticinio calciata venit ad nos sup lutū hu
 manarū miseriarū. **C**orrigia hō istius calciām
 ti fuit amor. quia ppter nimiam caritatem qua
 dilexit nos deus misit filiū suum in similitudi
 nem carnis peccati. vt dicit ap̄ls **R**oma. viij.
Vinculū ḡtanti amoris ppter qd̄ et in quo di

uitias cōiuncta ē humanitati. et deus factus ē
 hō. **J**ohānes nō poterat nec dignus erat ex
 oluere et manifestare. quia tātus amor fuit q
 excessit omnem intellectum humanū nec ver
 bis explicari posset. **Q**uasi dicēt **J**ohes. **V**i
 sterium incarnatōis eius nescio nec exprime
 re valeo vt dicit **G**reg. **T**ercio figuratiter. vt
 hoc dictū **J**ohannis alludat illi figure vete
 ris testamenti. de xpi quo discalciādo. qui no
 lebat relictam fratris sui p̄p̄inqui in sui reci
 pere vxorem. **E**t patz **D**eut. xxv. **D**ic bisto
 riam. quasi diceret **J**ohes. **V**os queritis ali
 quem magnū qui humanā naturam sibi assu
 mat in sponsam que soli xpo debetur. et si xpc
 nō vult eam sibi assumere. ego eius p̄p̄inquis
 nō sum dignus discalciare eū et assumere mi
 hi humanam naturam in sponsam. quia eam
 de manu dyaboli eripere non possem. vt dicit
Grego. **E**t sic patet tertium. **Q**uarto pon
 nitur locus vbi hec sunt perpetrata. quia i be
 thania trans iordanē nō in bethania que est
 ppe hierusalem.

Dozalizatio circa tertium membrum.
Ego vox clamātis in deserto. **D**ozaliter
 autē ad edificatōem nr̄am circa hanc respōsio
 nem **J**ohannis quatuor videamus. **P**rimo
 cuius vox clamātis **J**ohes fuit. secūdo quare
 clamātis. tercio vbi clamātis. quarto quid cla
 mātis. **P**rimo ḡ vidēdum cuius vox clama
 tis **J**ohānes fuit. **E**t v̄dm q; dnozum clama
 tium **J**ohes vox fuit. **P**rimo fuit vox filij di
 in deserto mundi clamantis qui ad hoc fact^{us}
 est homo vt in nos et ad nos clamare posset.
Septem autē modis inueniens nobiscum
 clamauit ad nos. **E**t primo clamauit vt mun
 do et mundanis renunciemus. quia totus mū
 dus in maligno positus est. et quia mund^{us} trā
 sit et concupiscentia eius. vt dicitur. j. **J**ohā.
 ij. **L**uce. xiiij. **N**isi quis renun. om. que possi.
 non potest meus esse discipulus. **S**ecūdo cla
 mauit vt vitam carnalem abnegemus et cor
 pora nostra in cruce penitentie p̄figamus. q̄a
 caro p̄cupiscit aduersus sp̄ritum et eum niti
 tur suffocare vt dicit ap̄ls **Gal. v. et Math**
xvj. Si quis vult post me venire abneget se.
id ē renūciat vite carnali. et desideria ei^{us} necet.
et tollat crucem suam et sequatur me. quia qui
amat aiām suam. i. vitam aiālem: p̄det eaz. vt
ipse in Math. ait. Tercio clamauit vt i celo et
nō in mūdo qui ē fact^{us} p̄tus thesaurizem^{us}.
q; i celo oīa p̄seruāt. et i mūdo oīa p̄sumūtur

4
Primo
Secundo
Tercio

7 diripiunt. **Matth. vj.** **T**heaurizate vobis
 thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea de-
 molitur. et vbi fur non effo. neq; fu. **Quarto**
 clamauit vt primū tāq; nos intine diligam?
 7 misericordie opibus intendamus. quia qui
 diligit primum legem impleuit. 7 dilectio pxi-
 mi malū nō opatur. vt dī **Ro. xij.** **Hoc ē p-**
ceptū meū vt diligat inuicē. Luce. vj. **Esto.**
misericor. zc. **Quinto** clamauit vt p nostris
 necessarijs 7 in nrīs pressuris ad deūz nō ad
 vana recurramus. quia omnis qui petit acci-
 pit. 7 qui querit inue. **Luce. xj.** **Matth. xj.** **Ve-**
nite ad me omnes qui la. 7 on. est. et ego refici.
vos. Job. xvij. **In nouissimo** antē die magno
 festi stabat ibs 7 clamabat. **Si quis si. ven. ad**
me. 7 bi. **Sexto** clamauit vt in plio spirit? for-
 titer dimicemus q; mundus. caro 7 demonia
 mouent ptra nos plia. **Luce. xxij.** **Simon ee-**
ce sathanas expetinit vos. s. ad temptādūz et
dimicādūm. **Et iō ecclia cantat.** **Estote for-**
tes in bello et pugnate cū antiquo serpēte. qā
 si pugnaverim? coronabimur. als tāq; capti-
 ui in carcerē dyaboli detrudemur impetū
 cruciādi. ij. **Uimo. ij.** **Nemo coronabitur ni-**
si qui legi. certa. **Septimo** clamauit vt nos ad
 trāsmigrādū omni tpe pati simus. quia mors
 fortissime appropinquat. **Et nil certius morte**
7 nil incertū hora mort. vt dīc **Bern. Dat.**
xxij. **Et vos estote pati q; qua hora nō pu-**
si. hois ve. **Secūdo** fuit **Yohes** vox totius
 humane nature p ipm 7 in ipō clamātis 7 mi-
 sericordiā postulātis. **Z** **Clamauit** antē
 humana natura p **Yohem** ppter septē mala
 que tunc fortissime patiebatur ppe interitum
 pstituta. **Et ad hec mala representādūz eccle-**
lia ante natalē xpī septē. o. cātat pdicta septē
mala representantia. **Primū** malum qd hu-
 mana natura patiebatur erat malū ignoran-
 tie. quia erat totaliter ignorās. **Nō em habe-**
bat sapiētiam que ē de diuinis quia 7 si vnita
tem dei cognosceret. tñ trinitatē psonaz peni-
tus ignorabat. **Actū. xix.** **Sed neq; si spūsl.**
ē audiuius. **Itē nō habebat scīam que ē de**
creaturis. quia venerabat eas. vt deos. Sa-
piē. xij. **Aut gix stellaz aut nimā aquaz. aut**
solē. aut lunā rectores orbis terraz deos pu-
tauerūt. **Itē nō habebāt prudētā que ē rēta**
rō agibiliū. quia eoz actōes ad finem vltimū
nō ordinabant. **Venit autē filius dei et opti-**
me nos docuit ista tria. s. sapiētā. scīaz 7 pru-
dentā. Jobā. xvij. **Ego ad hoc natus sum 7**

veni in mūdum vt testimoniū pbibeā verita-
 ti. **Uñ plus scit de veritate mō vna vetula q**
cōtinuat predicatōes q; antiquitus pbs vn?
Et ppterea cantat ecclia primū o. di. O sapiē-
tia que ex ore altissimi prodisti zc. veni ad do-
cendum nos viam prudentie. **Secūdam**
 malum qd patiebatur erat culpa. quia p pec-
 cato primoz parentum omnes ad inferos de-
 scēdebant 7 ibi tāq; debitorēs detinebant ca-
 ptui. **Nec valebat sapiētia nec pphetia. quia**
 ibi salomon et omnes pphete erant. nec digni-
 tas aliqua quia ibi reges 7 sacerdotes. nec pe-
 nitētia. innocētia vel iusticia q; ibi abel. iob et
 omnes iusti. **Sed venit filius 7 soluit p̄ciūz et**
 p debito sanguinē suūz fudit. j. **Per. j.** **Non**
 corruptibilibus auro vl' argento liberati est
 sed p̄cioso sanguine agni incōtaminati. **Pro-**
 pterea cantat ecclia secūduz o. di. **O adonay**
7 dux domus isrl' zc. veni ad redimēdum nos
 in brachio extento. **Tercū** malū qd patie-
 batur erat. quia erat subiecta pessime seruitu-
 ti dyaboli in luto 7 latere seruiēs magisq; po-
 pulus isrl' sb egiptiaca seruitute. **Hiere. xvj.**
Seruietis dñs alienis qui nō dabunt vobis
requiem. **Sed venit filius dei 7 d hac seruitu-**
te nos eripuit. 7 de mundo principē mūdi eie-
cit et eum in inferno religauit. Job. vj. **Nunc**
princeps mūdi eiicietur foras. Et hoc valde
iuste. Quia sicut dyabolus genus humanū
sibi pstituerat seruū ppter victoriā quā de
primis parentib; habuit. Sic xpc vincēdo
dyabolum ligauit eū 7 abstulit p̄dā ei? vt pa-
ter in illa similitudine. Luce. xj. **Cum forz ar-**
scz dyabolus custodit attr. suū. s. mūdum in
pa. sunt ea que pos. Si aut for. il. supue. vi. il.
zc. Propterea cantat ecclia terciū o. di. Ora
dix yesse que stas in signū p̄p̄oz zc. veni ad li-
berādum nos. **Quartū** malū qd patiebatur
 erat. quia funib; peccatoz omnes ligati erāt
Sap. xvij. **Una ē cathena tenebray. i. pec-**
catoz omnes ligati erāt. Erāt em hoies diu-
simode irretiti. Propē qd diuersos fines po-
nebāt. Aliqui in honorib;. aliqui in diuitijs. a-
liqui i delectatōe carnaliū. Quia vt dīc pbs.
Qualis vnusquisq; est talis finis videtur ei.
Phil. xij. **Quoz deus venter ē. Sed venit**
 filius dei 7 funes peccatozū dissoluit dādo
 scz grām 7 meritum sue passionis nobis ap-
 plicando p quā funes peccatoz solunt. **Et**
 extunc petro 7 eius successorib; dedit clauēs
 quibus peccatores absolueret a peccatis. qd

Quarto

Quinto

Sexto

Septimo

Ante O

ante nō fecerat. Et p̄pterea cātat ecclia quar-
tū o. di. **D**anis danid veni educ vincitū. s. fu-
nibus peccatorū de domo carceris. i. de malo-
rū ꝑcupiscētia 7 colligātia. **Q**uitū malū qđ
patiebat̄ erat quia ymbra legalium obumbra-
ta erat. quia omnia in figura ꝑtingebant illis.
vt dicit apls. j. **Coz. x. Heb. x.** Umbra enim
habēs lex futu roz bonoz nō ipam imaginez
rez. **S**emp em̄ aialium sanguinē offerens nū
qđ puenit ad verū sanguinem nisi in aduentu
xpi. **V**eniēs em̄ veritas ipa cessauit ois ym-
bra. 7 vno sacrificio imolato ꝑsumauit in sem-
piternū sanctificatos. omniū aialium sacrifi-
cio eneruato. vt dicit apls vt supra. **I**n cuius
figura i morte xpi velum templi scissum ē. 7 sā-
ctasancroz sunt apta. 7 iō ꝑdicatoz noui te-
stamenti nō tenet velatā faciē sicut moyses te-
nebat qm̄ ꝑlo ꝑdicabat. vt patz **Ezo. xxxiiij.**
Heb. ix. Tabernaculū factū ē ꝑmū. **E**t seq̄-
tur. **Q**đ dī sancta. **E**t sequit̄ hoc significan-
te spūsancto. nō dū ꝑpalatam eē sanctoz viā
adhuc priore tabernaclo habēte statū. **P**ro-
pterea cātat ecclia quintū o. d. **D**oriens splē-
dor lucis eterne. veni illumina sedētes in tene-
bris. s. legalium 7 ymbra mortis. **S**extū ma-
lum qđ patiebatur erat. quia exulabatur a pa-
tria et ciuitate sua. **D**uplex em̄ patria debe-
batur hoī. s. ꝑadisus terrestris rōne corpis. 7
ꝑadisus celestis rōe aīe. **A**b vtraqz gilla pa-
tria ꝑpter peccatū ꝑimi parētis exulabatur.
Sed venit filius dei 7 ad celestē patriam nos
reduxit. **N**ichee. ij. **A**scēdit em̄ pandens iter
ante eos. **E**ph. iij. **A**scēdens in altū captiua
dixit captiuitatē. **N**ō aut̄ ad paradysum ter-
restrem nos reduxit. quia illū docuit nos ꝑte-
nere. **Q**uidā hic ꝑstituunt paradysus. **S**ap.
ij. **V**enite fruamur bonis que sunt 7 vtamur
creatura tāqz in innētute celeriter. quoniam h̄
ē ꝑs nra. **P**ropterea cantat ecclia sextū o. di.
Drex gentiū veni 7 salua hoīem que de limo
formasti. **S**aluare eī hoīem ē ducere eum ad
ꝑadisū celestē. **S**eptimū malū qđ patieba-
tur erat. qđ longa spe attediata manebat. **D**i-
cebatur em̄ homini a ꝑphetis. **E**xpecta reex-
pecta. **S**pes em̄ que differ̄ affligit animam
Prouer. xij. **P**ropter qđ dicebat **M**oyſes
Ezo. iij. **V**itte dñe que missur̄ es. **I**sa. lxiij.
Utinā dirūperes celos 7 descenderes. **S**ed
venit filius diu desiderat̄ 7 exhibuit in re qđ
erat in spe. **I**ohā. j. **E**cce agnus. **P**ropterea

symeon ait **Luce. ij.** **R**ūc di. s. t. d. s. m. h. tu.
pace. qz vi. ocu. mei sa. tu. **P**ropterea cantat
ecclia septimū o. d. **D**emmanuel et expectatio
gentiū zc. veni ad saluādū nos. s. realiter. **S**e-
cūdo videamus quare iohes vox clamātis di-
catur. **A**d qđ dōm qđ vox clamātis dī ꝑdica-
tor in quo et ꝑ que spiritus sc̄s peccatoribus
clamat. **A** **Q**uibus ꝑpter quatuor cla-
mare debet ꝑpter que solēt homiēs clamare.
Clamamus ad surdos. ad dormiētes. ad i tu-
multibz demorātes 7 ad longe distātes. om̄ia
em̄ hec sunt peccatores. **P**rimo em̄ sunt sur-
di. quia tonitruū illius horribilis vocis nō au-
diunt. s. surgite mortui ad iudiciū. **I**pi eī sunt
aspis surda. quia vnā aurē obturāt ad terras
figēdo. i. terrena meditādo 7 aliā caudā imit-
tendo. i. longā vitā sibi ꝑmittendo. **S**ecundo
sunt dormiētes. quia ita secure stant in pecca-
tis sicut hō dormit in lecto. imo ita ꝑfundant
se in somno peccati qđ nisi tangant̄ ꝑ penas n̄
excitant̄. **E**xemplam huius patet in sampso-
ne qui ita ꝑfunde dormiebat in gremio dali-
le qđ totūdit euz. et nihil sensit. donec captus
7 ligatus 7 exoculatus fuit. vt patz **Judi. xvi.**
Dahla est ꝑcupiscentia carnis. in qua si quis
dormit tondetur omnibus virtutibus et tra-
ditur demonibus exoculandus. **T**ercio stant
in tumultibus mūdi et inter rotas fortune. ꝑ-
pter quod ita efficiunt̄ surdi qđ tubas dei. id ē
ꝑdicatores nō audiūt. **P**sal. cxij. **A**ures ha-
bent et non audient. **Q**uarto sunt valde de-
longe stantes a dō. **P**sal. cxvij. **L**onge a pec-
catoribus salus. **E**t propterea clamādum est
peccatoribus vt a peccatū resurgāt. **I**sa. lvij.
Clama ne cesses quasi tuba exal. vo. tu. **B**
Ubi nota. qđ peccatoribz sex tubis clamare
debemus. **P**rimo ꝑmittendo gloriam dei.
vt amore boni ipsos attrahamus. **I**saie. lxiij.
Oculus non vi. deus absqz te que ꝑpa. expe-
te. **S**ecundo mi nando penam eternam vt ti-
more pene ipos ꝑtraham⁹ a malis. **I**oh. xxiiij.
Ab aquis nimum transiet ad calorem nimum.
Tercio testificando velocem transitum mun-
di vt ab ipius amore eos auellamus. **I**oh.
ij. **M**ūdus trāsit 7 ꝑcupiscētia eius. **Q**uarto
acceleratōem mortis asserēdo vt sp̄ ipos ꝑ-
ratos manere faciamus. **M**ath. ij. **I**n se-
curis ad radicē arborū posita ē. **E**ccl. xiiij. **M**ēoz
esto qm̄ mors n̄ tar. **Q**uinto affirmādo qđ oīa
i mor. d̄sēt ho. ꝑt̄ bōa opa. s. hōres dimitte 7

20
vox.

i. v.

delicie et amici et sanguinei ut ipsos bonis moribus seu opibus intendere faciamus. Apoc. xiiij. Opa enim illorum sequuntur illos. Sexto illa horribili voce clamando. surgite mortui venite ad iudicium. ut ipsos timore percutiamus. Hiero. siue comedam siue bibam. siue aliud quid faciam semper ista vox horribilis videtur auribus meis in sona. sur. mor. ve. ad iud. **T**ercio videndum est ubi vox clamantis. quia in deserto. id est in mundo qui dicitur desertum dupliciter. Primo quia bonis derelictus est et malis plenus. Eccl. xvij. Ab uno sensato inhabitabit patria. et a tribus impijs deseret. Secundo quia venenosis animalibus est plenus. Job. ij. Omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculi. aut superbia vite. Ista sunt genera animalium venenatorum que inuenerunt filij israel in deserto. Deut. viij. Ductor tuus fuit in solitudine magna atque horribili. in qua erat serpens flatu adurens et significat superbiam que venter vane glorie vitit. Et scorpio. et significat luxuriam que sicut scorpio blandite mordet et postea infigit cum cauda venenosa ita in principio delectat et postea tormentat. Prover. xij. Ingredietur blande et in nouissimo mordebit ut coluber. et dipsas. id est situla que facit hominem mori siti. et significat auariciam. quia quarus semper sitit et nunquam pecunia implebitur. Eccl. v. **Q**uarto videndum est quid clamantis. quia dirigite viam domini. Quia domini per quam dominus ambulauit. et que ad dominum ducit est via virtutis. que dicitur recta dupliciter. Primo quia ad locum in rectum ducit. scilicet ad beatitudinem. quam omnis homo naturaliter appetit. Nam alia via ad beatitudinem est iter virtutum ut dicit Boetius. Secundo dicitur recta quia medium non discrepat ab extremis. Extrema autem hominis sunt ortus et mors. et utriusque cum gemitu et paupertate. Job. j. Rudus egressus sum de utero matris mee. nam. re. al. Ergo tota vita hominis. ad hoc ut sit recta debet esse cum gemitu. Pro tanto ergo via virtutum dicitur recta. quia facit concordare medium cum extremis. Nam qui in via virtutis sunt per totum plorant. Aug. in valle misere sumus in qua eo magis est flendum quo minus flemus. ps. xlij. Fuerunt mihi lacrimae meae panes die ac nocte. Plorare enim debemus quotidianie et per dilatationem patrie et per incolatum patrie miserie. Vt temporalia contempserunt. Philip. iij. Omnia arbi. scilicet ut scilicet. ut christum lucrifaciam. Tunc ergo via domini recto tramite ambulamus. ut sicut ipse temporalia contempserunt. carnem afflixit. aduersa multa

sustinuit. iuste et sancte vixit. et usque in finem perseverauit. ita et nos faciamus. Isa. iij. Hec via domini ambulata in ea. neque ad dexteram neque sinistram declinantes etc.

Sermo de epistola quarta dominice aduentus domini et octauus in ordine.

Gaudete in domino
no semper iterum dico gaudete. Philip. iij. Vere si dissimulare noluerimus magnam gaudium instat toti populo christiano de natiuitate filij dei in humana natura in proximo recolenda. In qua et per quam humana natura est exaltata et omnibus bonis repleta. Natus est enim filius dei cum sacco pleno gratiarum et omnium virtutum. quas nobis gratis donauit. Cor. j. Gratias ago deo meo per iesum christum quia in omnibus diuites facti estis in illo et in omni verbo et in omni scientia ita ut vobis nihil desit. Propterea in hac epistola apostolus ad gaudium nos hortatur. In qua quidem epistola summarie tria facit. Primo enim apostolus ad spirituale gaudium nos inuitat. ibi. Gaude in domino. sp. Secundo impedimentum tollit. et ad ordinem et gratiarum actionem inducit et confortat. ibi. Nihil solliciti sitis nisi in domino. et obsecro. cum gratia. ac. pe. ve. anno. apud deum. Tercio impetratur et oratur ut deus in omnibus et vbiusque nos custodiat. ibi. Et pax dei que exuperat omnem sensum. cor. v. **P**rimo ergo ad spirituale gaudium apostolus nos hortatur et facit tria. Primo ostendit in quo gaudendum. ibi. Gaude in domino. Secundo qualiter gaudendum. ibi. Mode. ve. Tercio quare gaudendum. ibi. dominus prope est. Dicit ergo. Gaudete in domino et non in mundo. sp. a. omni tempore tam in prosperis quam in aduersis. Vac. j. Omne gaudium existimate fratres mei cum in tempore. va. incide. Gaudete ergo pro bono gratie in quo estis. Iterum gaudete pro bono glorie quod expectatis. Vac. vj. Gaudete et exultate quoniam merces vestra multa est in celis. Va. lx. Gaudes. scilicet de merito gaudebo in domino. scilicet de premio. Non igitur gaudete in mundo sed in domino. id est super misericordia dei qui se incarnauit in virginis utero. Iterum dico. gaudete. quia filius dei carnem assumpsit per conceptionem in virginis utero. quoniam iterum gaudete quia cito nascetur et nobis apparebit per suam gloriosam natiuitatem. quia angeli de ipsa gaudebant cantantes gloria in altissimis deo. et pastoribus dicebant. Euangelizo vobis gaudium magnam. Gaudete ut mo-

vestra. i. modestus gaudiū vestrū 2 mō
vestra opa vestra nota sunt omnib; hoib; nō
ad vanā glīam: sed ad edificatōz. vt p vos di
scant bene agere 7 bene gaudere et modera
te opari. i. opa sua cum modo agere. ij. Corin.
vij. **Pr**ouidemus bona nō tm corā deo: sed
etiam corā hominib;. **Mat. v. Sic** lux v̄ra
corā ho. vt vi. op. ve. bona. **Et** que ē cā quare
gaudere debemus. certe quia dñs. ppe ē qui ē
fons gaudiij. **Est** ei. ppe omnib; p potētā ef
fentiaz 7 pntiam. imo omnibus. **Act. xvij. In**
ipso em viuimus mouemur et sumus. **Sz** iu
stis ē ppe p gratie infusionē et specialem pro
tectōnem. **De** quo est maxime gaudendum.

Sequitur moralitas epistole.

Gaudete in dño semp zc. **M**oraliter ad
edificatōem nrām. circa hāc primā ptem tria
videamus. **Pr**imo quare xpi fidelib; sit gau
dendum. **Secūdo** quare in dño et nō in mun
do sit gaudēdum. **Tercio** quibus et quomo
do dñs ppe ē. **Et** Circa primū nota q
ppter quinq; gaudere debemus. **Pr**imo qd
ad imaginē dei creati sum;. 2 ipse hoc tpe hō
fieri ad similitudinē nrām voluit. **Philip. ij.**
Semetipsum exinanīuit. for. ser. acci. in simili.
ho. factus. **M**agnū gaudiū valde qd deus est
hō. et hoies sunt diij et filij dei. **ps. lxxij. Ego**
dixi diij estis et filij excelsi omēs. **Ab** hoc gau
dio peccatores penitus excludunt qz imagi
nem dei quā in seipsis habent supplātauerūt
luto peccatoz. ita qz nihil apparet in eis. et sūt
penitus in bestias trāsfornati. **ps. xlvij. Ho**
mo cū in ho. es. nō intel. **ppa. zc. Filius** etiā dei
nō ē factus hō peccator: s; hō iustus. ita qz ne
qz de sui creatōe nec de filij incarnatōe pecca
tores gaudere pnt. imo meli⁹ eēt eis si nati nō
fuisent nec filius dei incarnatus. **Mat. xxvj.**
Bonum ei erat si natus nō fuisset homo ille.
Secūdo gaudere debemus. quia filius di
ad hoc natus ē. vt illuminet et nos di sapientia
vt nobis remittat peccata. vt nos iustificet. et
vt nos de potestate dyaboli redimat. **j. Cor.**
j. Qui factus ē nobis a deo sapiētia et sancti
ficatio 7 iusticia 7 redemptio. **Ist** sunt pma
rima beneficia que filius dei nascēs nobis cō
tulit. 7 iō in eis multū ē gaudēdū. **Ab** hō gau
dio peccatores seipos excludūt. quia sapiām
mūdi et nō dei volūt habere. peccata volūt re
tinere et in eis viuere. diuitias potius qz vir
tutes volunt possidere. 7 de potestate dyabo

li nolunt exire. **Et** iō in hac natiuitate de nul
lo pnt gaudere. rēnuunt em verū gaudium. 2
admittunt falsum 7 stultū. qd ē de ludo taxil
loz 7 epulis et choreis 7 sic de alijs. **Sapiē. ij.**
Coronemus nos rosis 7 fruamur bonis. 7 nō
sit prātū qd nō ptrāseat luxuria nrā. **Tercio**
gaudere debemus quia xpc ad hoc natus
ē vt super nos regnet. **Et** iō statim nat⁹ a ma
gis ē adoratus. qui fuerunt primitie gentium.
Realiter em nos sumus iudei. i. xpm pfitētes
sup quos xps regnat. **Mat. ij. Ubi** ē qui na
tus ē rex iudeozum. **Uere** hec ē materia ma
gni gaudiij. quia regē habemus potentissimū
ad ptegedum. largissimū ad donādum. mi
sericordissimū ad pcedum. liberalissimū ad
remunerādum. quia minimū seruitiū valde re
munerat. **Mat. ix. Cē**tuplus accipietis 7 vi
tam eternāz pos. **Ab** hoc gaudio peccatores
sunt penitus alieni. qz xpm sup se regnare no
lunt. nec eius legibus astringi et hoc quia iu
stum dominū nolunt. **Sed** sic volo sic iubeo
ē lex eoz. **Luce. xix. Nolumus** hunc regnare
sup nos. **Et** iō cum potētia amicorum se iu
uāt. pecunias p phas 7 nephas pcurāt. pce
re nesciunt. nec miseris subuenire volunt. imo
p verbo dāt alapā. p alapa vulnus. p vulne
re interficiūt. nec centuplā satagūt retributio
nē obtinere. **Job. xxj. Qui** dixerūt deo rece. a
no. sci. vi. t. nolumus. **Quarto** gaudere de
bemus. quia ad hoc xpc natus ē. vt nos spiri
tuali natiuitate in filios di regeneraret. **Job.**
j. Dedit eis potestātē filios di fieri. **De** quo
multum ē gaudēdum. quia in hac natiuitate
omnia nobis pcat. et veste polimita virtutum
quia nos dignos facit nuptiarū regis eterni
strenue mō vescit 7 in filios dei adoptat. **Si**
aūt sum⁹ filij 7 heredes vt dī **Ro. viij. Hoc**
gaudio peccatores nō possunt gaudere. quia
p peccatum in quo stant omnia pdunt. 7 filia
tōem dei et vestem virtutū et hereditatem re
gni 7 penit⁹ nudi remanēt inter ribaldos dy
aboli. **Apoc. ij. Dicis** diues suz et nulli⁹ egeo
et nescis quia tu miser es et miserabilis et ce
cus pauper 7 nudus. **Quinto** gaudere de
bemus quia ad hoc natus est xpc vt nos deo
et adinnicem pacificet. **Unde** rex pacificus
significatur vel vocatur. **Et** ideo statim in
eius natiuitate angeli cecinerunt pacem dicē
tes. **Gloria** in excelsis deo. **Et** i terra pax ho.
bo. vo. **Intrans** em in mundum fecit cantare
pacē vadēs p mūdū fecit pdicari pacē. et ex

iens de mundo reliquit in testamento pacem.
Joban. xiiij. Pacem meam do vobis. pacem
relinquo vobis. **Ab** hac peccatores excludu-
tur. quia nec pacem dei nec pacem. primi. nec
pacem sui habet. **Ysa. lxviij.** Non est pax impijs
dicit dominus. **¶** Secundo videndum quare
in deo et non in mundo gaudendum sit. **¶**
Ubi nota quod propter sex in deo et non in mun-
do gaudendum est. **¶** Primo quia gaudium
mundi est fatuum ex fatuitate procedens. **¶** **Assimi-**
latur ei risui frenetici. quia ridet imminente mor-
te. quoniam omnes sui plorant et ipse ridet. **Sic** mun-
dani gaudent imminente imo existente morte.
quoniam. s. serui dei plorant. quia cognoscunt nocumē-
tum mortis anime. **Et** hoc innuit christus quoniam fleuit
super hierusalem gau. d. **Si** cognouisses et tu sup-
ple fletes **Luce. xix.** **Compatitur** dei filius et plo-
rat pro nobis: homo patitur et ridebit. **Et** sic
patet quod gaudium mundi ex fatuitate. procedit
Item est fatuum ab effectu quia hominem in-
fatuat. **Est** enim sicut vinum quod inebriat homi-
nem nisi temperetur aqua. sic gaudium mundi
si memoria aduersorum temperetur. **Propter**
quod dicitur **eccl. xi.** In die bonorum ne immemor
sis malorum. **Et** iterum **eccl. viij.** Cor sapientis
ubi tristitia est. cor stultorum ubi leticia. **Huius**
exemplum patet in salomone. qui non prohibuit
cor suum quin omni voluptate frueretur. **vt** patet
eccl. ij. et idem infatuatus fuit. **Gaudium** autem dei
ex vera causa procedit. et facit hominem temperatum
et ideo in deo et non in mundo gaudendum est.
¶ Secundo quia gaudium mundi est breue.
et cito mutat. **Job. ij.** Gaudium ypocrite. id est
mundi qui est ypocrita ad instar puncti. **Gau-**
dium mundi nullam stabilitatem habet. nisi sicut
serenitas martij. **eccl. xxvij.** **Stultus.** in mun-
do qui semper stultizat vt luna mutat. **Gau-**
dium autem in deo est perpetuum. quia homo de
gaudio gratie transit ad gaudium glorie. **Matth. xxv**
Serue bone et fidelis etc. intra in gaudium domini
tui. **Job. xvj.** gaudium vestrum nemo tollet a vo-
bis. **¶** Tercio quia gaudium mundi non est plenum
neque purum. letificat enim hominem in delectati-
onibus solum corporalibus. in quibus non superat
bestias. **Neque** etiam est purum vt dicitur **Proverb.**
xij. Risus dolore miscbitur. **Boe.** **Quod** multis
amantudinibus dulcedo felicitatis humane
est respersa. **Et** inde est quod gaudium de mundanis
non satiat hominem sicut nec ipsa mundana. quia non
est de essentia anime. nec intrat in animam. **Gau-**
dium autem de deo plenum est. quia implet aniam

Job. xvj. **Petite** vt gaudium vestrum plenum sit.
Ita etiam replet aniam vt rediret in corpus.
Prover. xvij. **Animus** gaudens etatem flori-
da facit. **Est** etiam purum. quia si tribulatio-
nes et aduersitates contingant gaudet. **Ro. v.**
Sed et gloriamur in tribulationibus. **Ysa. xxxv**
Gaudium et leticia obtinebunt fugiet dolor et
gemitus. **¶** Quarto quia propter gaudium mundi ex-
cluditur gaudium dei. **Ysa. iij.** **Quicumque** volue-
rit esse amicus huius mundi: inimicus dei constitu-
etur. **Ber.** **Delicata** est diuina consolatio. quia non
datur admittentibus alienam. et a domino maledici-
tur. **Luce. vj.** **Te** vobis diuitibus qui habetis
hic psola. **ve. qz. s. in futuro non gaudebitis.**
et ideo omnis homo sapiens debet ipsum spernere
ps. lxxvj. **Renuit** psolari anima mea. s. in his
mundanis. **Gaudium** autem in deo transit ad gau-
dium celi et omne gaudium continet. **¶** Quinto
quia gaudium mundi de rebus pessimis est. **Pro-**
uer. ij. **Letantur** cum malefecerint et exultant in
re. **pef. Aug.** **Quid** est seculi gaudium nisi impu-
nita nequicia. s. luxuriari. in spectaculis nuga-
ri. ebriolitate ingurgitari. turpitudinem face-
re. et nihil mali pati. **Gaudium** autem in deo est de
rebus optimis. s. de virtutis possessione. de bo-
norum opum factore. et de malorum aspernatioe
¶ Sexto quia gaudium mundi vertitur in tri-
sticiam atque luctum. **Proverb. xiiij.** **Extrema**
gaudij luctus occupat. **Ro. e. qz. vel** homo di-
mittit gaudium mundi quod sit pro morte. **vt** gau-
dium mundi dimittit hominem. quod sit pro aduer-
sam fortunam. et vtriusque est valde dolorosum.
De primo **eccl. xij.** **O** mors quam amara est me-
moria tua homini pacem habenti in substantijs
suis et adhuc valente capere cibum. **De** secun-
do **Boe.** **Infelicissimum** genus infortunij est fu-
isse felicem. **Gaudium** autem in deo transit ad leticiam
perpetuam. **Tercio** videndum quibus dominus prope est.
¶ **Ubi** notandum quod dominus deus est prope sex gene-
ribus hominum. **Primo** est prope peccatoribus vt de
peccato erubescant et abstineant et bene agant.
Hic cadit exemplum illius heremite qui osten-
debat se velle peccare in platea cum vna me-
retice. que noluit sed duxit eum in cellam loci se-
creti. **Qui** ait. **Hic** videt me deus cum tota cu-
ria celi. **Quod** audiens illa puerua est. **¶** **Se-**
cundo est prope penitentibus ad intrandum ad eos
et eos recipiendum pro iustificatorem si volunt ei
ostium aperire. **Apoc. ij.** **Ego** sto ad ostium et pulsi
quis aperiat mihi. **intro. ad e.** **Piere. ij.** **Tu** fornicata
es cum multis amatoribus. tamen reuertere

ad me et ego suscipiam te. Tercio prope est tribulatis ad adiuvandum et enpiendum. Ps. lxxx. Cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et gressum meum non derelinquem. Caro enim et frater noster est. Gen. xxxvii. Bern. Puto quod me spernere non poterit caro de carne mea et os ex ossibus meis. Sic fuit prope petro dum cepisset mergi in mari et statim xpc affuit ambulans super mare. Sic fuit prope beato anthonio: dum quadam die a dyabolo fortissime molestarer. Qui ait ut i eras domine hiesu. Qui dixit. Ego eras ibi. sed expectabam agone tuum. Quarto est prope iustis ad exaudiendum. Ps. cxlii. Prope est dominus omnibus invocantibus eum in veritate. Sic fuit prope chanaanee et centurioni cui dixit. Vade sicut credidisti sic fiat tibi. Quinto est prope iustis de bono opere convenientibus ad opera eorum proficiendum. Math. xviii. Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo ibi mecum sum. ysa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine. Sexto est prope iustis et peccatoribus ad mercedem condignam tribuendam. Apoc. xxii. Ecce ego venio cito et merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera sua. Sic fuit prope illi diviti qui dicebat. Gaude anima mea habes multa bona in anno. plures nocte misit eum ad infernum iuxta stipedia meritorum. ut patet Luc. xii. Et nota quod nunc plus est dominus prope iustis ad remunerandum quam fuit in veteri. et via ad celum est modo propinquior quia tunc via ad celum ibat per infernam. modo autem vadit recto tramite. Mat. ii. Penitentiam agite appropinquant enim re. ce. Cum ergo dominus sit ita prope omnibus istis modis multum in domino gaudere debemus et nihil solliciti esse. quia ipse in adventu suo omnia providebit nobis et dabit. Et sic patet primum. Secundo apostolus ad orationem et gratiarum actionem nos inducit et profert. Et circa hoc duo facit. Primo remouet impedimentum orationis. Secundo inducit ad orationem ostendens in simul orationis modum. ibi. sed in omni oratione. Dicit ergo. Dominus prope est et ut possitis ad ipsum corda dirigere nihil solliciti sitis. j. Pe. v. Dem sollicitudinem vestram proicientes in eum. quoniam ipsi cura est de vobis. Hec sollicitudo que prohibet est inordinata et immoderata occupatio circa temporalia habens laborem in acquirendo. timorem in possidendo. et dolorem in amittendo. Sequitur. Sed in omni oratione et obsecratione et gratiarum actione scilicet de habitis iam beneficiis petitiones vestre inno. apud deum. Oratio dicitur simplex petitio. obsecratio dicitur petitio cum adiurati-

one. ut rogo te pro deo. et sic patet secundum. Tercio apostolus imprecatur et orat. ut pax dei vndeque et in omnibus nos custodiat. di. Et pax dei. scilicet a deo data et creata. et dicitur dei ad differentiam pacis dyaboli. de qua luc. xi. Cum for. ar. cul. atri. in pa. f. om. que pos. Et ad differentiam pacis mundi Jobanis. xiiij. Pacem meam do vobis non quod mundus dat ego do vobis. et ad differentiam pacis carnis. de qua Mathei. xiiij. Non veni mittere pacem in terram. sed gloriam. Que pax. i. exuperat omnem sensum. i. omnem cognitionem. Si enim minimam creaturam perfecte cognoscere non valemus quomodo illam nobilissimam et suavissimam pacem a deo nobis infusam cognoscemus. Hec inquam pax custodiat corda vestra. Ne per timorem malum vel amorem corrumpant. Cor enim maxime indiget custodia. proverbi. iij. Omnia custodia serua cor tuum. ex ipsa enim vita procedit. Et intelligentias vestras ne per errorem seducant. locus enim veritatis est ipsa pax. et ideo in pace nullus error potest remanere. ps. lxxv. In pace factus est locus eius. Et ut custodiat certe in hiesu christo domino nostro loco securo et firmo in quo omnia bona observant. Quia ut di. Grego. Sicut omnia ex nichilo facta sunt ita in nihilum tenderent omnia nisi manus omnipotentis ea teneret. Et sic patet tertium. In nativitate domini sermo de euangelio. ix. **W**angelizo vobis gaudium magnum quod erit omnibus pro quibus natus est vobis hodie salvator. Luc. ij. Sicut dicit Bernhar. tria sunt hodie mirabiliter coniuncta. scilicet deus et homo. mater et virgo: fides et cor humanum. Mirabile est ergo omnino et omnem intellectum transcendit humanum. quod deus incomprehensibilis et immutabilis factus et natus est homo ut hodie fuit. Verum non est impossibile si sane intelligatur. Nam factus est homo sine sui aliqua mutatione. Aliquando etiam ita aliquid fit quod secundum substantiam transmutatur. et ut sic caro fit terra. et terra fit lapis. Sic non est factus deus homo. Aliquando fit aliquid quod non mutat secundum substantiam sed recipit aliquid quod non habebat. Sicut quando lana tingitur. et homo fit frater. Et isto modo filius dei factus est homo. non quia in substantia fuerit mutatus. sed suscepit in se quod non habebat. scilicet naturam humanam: animam et corpus ad philip. ij. Habitu inuentus ut homo. Et ideo quod erat permansit. quia nul-

F. gaudium gaudium
F. castitatis gaudium
F. deuotio gaudium
F. pauperum gaudium

Gaudium quod est in se fit

quod est in se fit quod est in se fit

et sic patet tertium

ta mutatio in natura diuina facta est. et qd nō
erat assumpsit: nō cōmixonem vel diuisiones
passus. qz in psona filij dei nō sunt commixte
due nature. scz diuina et humana. sed sunt cō-
iuncte. ita qz quelibet mansit integra. nec pso-
na filij dei diuisa est ab alijs personis assumen-
do hūanam naturā. Quia vt dicit Aug. In
diuisa sunt opera trinitatis. In psona ergo fi-
lij dei assumente naturā hūanam erat patris
psona et spūs sancti. Io. xiiij. Non credis quia
ego in patre et pater in me est. Itē ibidē. Pa-
ter in me manēs ipse facit opera. Persona em̄
nō diuidit ab essentia. Et ideo in persona filij
dei humanā naturā assumēte fuit tota essētia
diuina. et p cōsequens omnes psonae sūt tres.
iste autē modus fuit possibilis deo. et p dei gra-
tiam factus est nobis intelligibilis. j. Corin. ij.
Nobis autē reuelauit deus p spiritū suū. Spi-
ritus em̄ scrutat etiā pfunda dei. ¶ Secūdu
mirabile est qz mater sit virgo et virgo sit ma-
ter. sicut factum est. quod possibile est deo. qz
virtus diuina multo melius ex sanguinibus
virginis potuit vnum corpus formare. qz vir-
tus seminis humani. Potuit etiam hoc cor-
pus ita formatum extra mittere sine corrupti-
one virginalis pudoris. et plus potest deus fa-
cere qz nos possumus desiderare. sed vna vir-
go potest hoc desiderare qz pareat sine sui cor-
ruptione. ergo deus potuit facere. Sic ergo h̄
intelligimus. vt deo possibile et non nature.
¶ Tercium mirabile est qz cor humanū pre-
dictis credit perfecte. non tamen inclināt ad
hoc credendum: sine dono fidei. j. Corin. xij.
Fides est donum dei. Et ideo oportet nos ha-
bere fidem ad ea pfecte credendum. que d̄ na-
tūitate filij dei dicuntur. Hierē. xv. Nūquid
federabitur ferrum ferro ab aquilone. i. fides
et cor humanum que sunt sicut duo ferra val-
de dura et non possunt coniungi i frigore infi-
delitatis. nisi ignis fidei assit. ¶ In autoritate
autem premissa de euangelio hac nocte eanta-
to sumpta quatuor de ipsa dicuntur. Primū
est ipsius natiuitatis autoritas. cum dicitur.
Euangelio vobis. angelus loquitur miss⁹ ex
parte dei ad hoc annunciandum. Secundū
est natiuitatis iocūditas. ibi gaudium magnū
Tercium est natiuitatis communitas. ibi. qd
erit omni populo. Quartū est natiuitatis ve-
ritas. ibi. quia natus est hodie saluator. Pri-
mo ponitur natiuitatis autoritas. quia ange-
lus loquitur ex parte dei dicens. Euangelio

vobis. id est bonam annunciationem vobis
loquor. Euangelium enim idem est quod bo-
na annuntiatio. ab eu quod est bonum. et an-
gelus quod nuncius. Ad hanc autem autori-
tatem roborandum ecclesia hodie quatuor vi-
ros eximios introducit. scz ysa. eximium pphē-
tarū qui a spiritu sancto inspiratus: non solū
christi natiuitatem. sed etiam omnia alia eius
humana predixit. vt de vno quoqz certitudo
magis firmaretur in nobis. nam predixit con-
ceptōem dicens. Ecce virgo cōcipiet et piet.
Predixit natiuitatem dicens. Parulus na-
tus est nobis. et filius datus est nobis. Predi-
xit predicatōem dicens. Videbūt oculi tui p-
ceptorē tuum. et aures tue audient verbum
post tergum monentis. Predixit passiōē di-
cens. Tanqz ovis ad occ. du. Predixit resur-
rectōem dicens. erit germen eius in magnificē-
tia et gloria et fructus terre scilz xpc sublimis.
Predixit ascensionem: dicens. Quis est iste
qui venit de edom. tinctis vestibibus de bosra.
Iste formosus in stola sua gradiēs in multitu-
dine virtutis sue. Et predixit xpi aduentū ad
iudicium dicens. Dominus ad iudicium veni
et eum senatoribus populi sui. Secūdo intro-
ducit paulum apostolum qui raptus in para-
disum xpm incarnatum vidit. et ideo qd pu-
non credebat postea firmissime credidit. Ter-
cio introducit euāgelistam lucam. dominū au-
toritate angeli natū recitantē. di. Euangelio
vobis gaudium magnum. ¶ Quarto intro-
ducit iohānem euāgelistam qui eternā gene-
ratōem xpi nobis describit di. Verbum caro
factum est et habitabit in nobis. Et vtrūqz ge-
neratōem iohānes veracit⁹ cognouit. Nā sup-
pectus dñi recubens in ipso sacro dñici pecto-
ris fonte vtrāqz generatōem pfecte potuit
et cognouit. Et ideo in prima canonica cap. j.
ipse sic ait. Quod vidimus et audiimus et ma-
nus nostre cōtrectauerūt de verbo vite hoc an-
nunciamus vobis. Aliam hō generatōē qua
xpc in vtero matris natus est recitat nobis
Matheus. j. ca. dicens. Quod enim in ea na-
tum est de spiritu sancto est. ¶ Habuit enim
xpc tres generatōes. et tripliciter fuit natus.
Ad qd representādū hodie tres misse cantant.
Prima natiuitas xpi est eterna ei⁹ generatio
qua semp⁹ et ab eterno generat⁹ et genitus est
a patre omnino ineffabilis et nobis incōprehē-
sibilis. ysa. liij. Generationem eius qz enar-
Et hanc significat missa matutinalis q̄ in me-

Quia natus

Quia natus

dia nocte cantatur. **S**ecunda christi natiuitas fuit qua conceptus est in virginis utero. qua iohannes natus fuisse dicitur quia statim conceptus omni perfectione anime fuit perfectus et vsum liberi arbitrii habuit. **H**ec fuit quantum ad aliquid obscura. in eo scilicet quod corpus fuit statim formatum et anima infusa in omni perfectione perfecta. **E**t quantum ad aliquid fuit clara: in eo scilicet quod sicut aliorum puerorum corpora illud corpus de purissimis sanguinibus beate virginis formatum est licet per spiritus sancti virtutem: et sicut corpora aliorum crescebat. **E**t hanc significat missa aurore que aliquid habet obscuritatis. et aliquid claritatis. **T**ercia christi natiuitas fuit qua hodie ex intemerato virginis gloriose utero natus est. que tota fuit clara. **E**t hanc significat missa cantanda in tertia clara die. **T**el tres misse tres status hominum representant. scilicet missa matutinalis statum hominis ante legem qui totus fuit tenebrosus. **M**issa aurore statum hominis sub lege qui habuit aliquid claritatis propter moralia precepta. et aliquid obscuritatis propter precepta ceremonialia. quod ut dicitur. **1. Corin. x.** Omnia in figura contingebant illis. **M**issa vero tertia statum hominis post christi aduentum qui totus fuit clarus. **N**on ergo fabulosum vel fictum christi natiuitas. sed omni fide digna et veritate obnixa et autoritate preclara. **1. Pet. j.** Non enim indoctas fabulas secuti notam fecimus vobis domini iesu christi virtutem. **A**d hanc ergo autoritatem insinuanda circa angelum christi natiuitatem nunciantem duo narrant. scilicet quod magna cum luce apparuit. quod nunquam in veteri testamento contigisse de angelis qui tamen sedule preceptis apparere dicitur. **B**eda. **E**t quia statim facta est cum angelo multitudo celestis militie dicitur. **G**loria in excelsis deo. **H**ec enim duo multum faciunt ad autoritatem dicti angeli autenticandam. scilicet quod fuit in multitudine et in lumine. **H**anc ergo natiuitatem christi qui hodie scilicet media nocte die dominica natus est in mundo. lucas narrat dicens. **E**xit edictum a cesare augusto ut describeretur vniversus orbis. **E**t dicas hic totam historiam natiuitatis. **I**deo ergo christus nascitur dum mundus describitur. quod ipse ad hoc veniebat ut homines terrenos ad celestem militiam transcriberet et quosdam eligeret alijs reprobatis. **E**t nota quod put in quibusdam chronicis inuenitur. **Q**uando autem hec descriptio fuit facta rome fuerunt inuenta milia et octingenta milia hominum pugnantium. **E**t sic per prophetam. **S**ecundo ponitur natiuitatis iocunditas. cum subditur. gaudium magnum.

Hic ubi nota quod propter decem magna bona que in christi natiuitate consecuti sumus summe gaudere debemus. **P**rimo quia natura humana est summe exaltata. que erat in infimis collocata. **Q**uia homo est deus et deus est homo. **E**t que nunquam potuit maior exaltatio esse. **H**anc exaltationem non cognoscit angelus. **Q**uisque enim ut dicit apostolus ad **Hebr. ij.** angelos appellat. **E**t ideo angelus qui prius sustinebat se ab hominibus adorari. tanquam maior. postea non sustinuit sed dixit se volenti adorare. **V**ide ne feceris conseruus enim tuus sum ego et fratrum tuorum. **A**poc. vii. **H**anc dignitatem peccator non cognoscit: qui pro re vili in luto peccati manet: et inter ribaldos dyaboli in platea mundi moratur. **S**ecundo quia humana natura est deo pacificata. que erat deo maxime inimica. quia cum deus sit homo non potest hominem amplius odire. odiret enim seipsum. **E**phe. ij. **I**pse enim est pax nostra. **E**t ideo natus statim fecit cantari pacem. **Luce. ij.** **E**t in terra pax hominibus bone voluntatis. **P**otesse hic dici de quadruplici pace quam christus in homine fecit. **T**ercio quod est summe dotata et omnibus bonis repleta. cum esset in summa miseria constituta. **Q**uia bona nature gratie et glorie extunc in natura humana in maxima copia sunt inuenta. **Q**uia bona nature reparauit. bona gratie donauit et bona glorie re-promisit. **D**eus enim dando nobis filium suum omnia bona nobis cum ipso dedit. **R**o. vii. **Q**uo non etiam omnia bona nobis cum illo donauit. **Q**uarto quod est perfecte illuminata cum esset vniuersum excecata in creatore et creature errans. **P**s. **E**roxitum est enim in tenebris lumen rectis scilicet christus deus noster. qui est lux vera que illu. o. ho. ve. in hunc mundum. **I**ohan. j. **y**sa. ix. **H**abitantibus in regione umbrę mortis lux orta est eis. **P**aruulus enim natus est nobis et filius datus est nobis. **I**n cuius signum angelus christi natiuitatem annuncians pastoribus cum magna luce apparuit. et tota illa nox a media nocte citra quam christus est natus ita fuit luminosa quod quasi dies videbat et statim novum sidus exortum fuit die noctisque fulgens donec magos ad christum perduxit ut verum lumen natum esse nunciaret. et demonstraret. **y**sa. lx. **S**urge et illumina hierusalem. quia venit lux tua et gloria domini super te orta est. **E**t ambulabunt gentes in lumine tuo. et re. **Q**uinto quia est sanitati restituta: quod erat omni infirmitate prostrata. **y**sa. x. **A** planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. **E**p

q. ut dicitur. gaud. debem.

em nascendo cōtra oēm cōmunem languores
 efficaces detulit medicinas. quibz omnes sana-
 uit. **Ps. cvj.** Misit verbū suū et sanavit eos
Aug. Magnus itaqz venit medic⁹ qz magn⁹
 vbiqz iacebat egrotus. **Pa** instituit sacramē-
 ta ecclesie cōtra oīm vulnus peccati valentia.
Sexto qz est libertati donata: que erat sub
 seruitute durissima dyaboli constituta. **Exq̄**
 em filius dei factus est hō: liberavit hoīem a
 dyaboli seruitute infundendo scz gratiā 7 vir-
 tutes p quas homo a iugo dyaboli liberatur.
Joh. x. Lex p moysen data est. gratia 7 vitas
 p hiesum xpm facta ē. **Colocen. j.** Qui eripu-
 it nos de potestate tenebrarū id ē demonum et
 transtulit in regnum. scz dilectōis sue. **Se-**
ptimo qz est a debito delictorū. p quo in carce-
 re inferni obnoxia tenebat absoluta qd impos-
 sibile erat solui. **Quis** em pdictū debitū plena-
 rie: et supabundāter in cruce solutum fuit. ī na-
 tiuitate tamē sufficiēter solutū fuit. qz cū ī sua
 natiuitate meritis infinitū acquisiuerit liquet
 qz p illud meritum totū debitum hūane natu-
 re poterat solui. **Sicut** em tunc in natura erat
 peccatum infinitum. ita reptum est in natura
 meritum infinitum scz in hiesu christo. sed illi
 qui meruit placuit differre vt abundant⁹ sol-
 ueret. **ysa. liij.** Gratis venūdatis estis. gratis redi-
 memini. **Octauo** qz est spūssancti roborē con-
 fortata. **Quāqz** em inuentus est aliquis ī tota
 hūana natura qui conciperet et nasceret sine
 peccato nisi xpc. et sic natura hūana in oīmibz
 homibz a peccato vincebat. in xpi aut natiui-
 tate natura vicit peccatum. **Ex** quo patz ma-
 ximū robor ei collatum ex oīm parte ad pecca-
 tum vincendū. **Et** ideo modo multi vincunt
 peccatū qui antexpi aduentū nō poterāt. qn̄
 potius omnes vincebant. **Ps. xij.** Non ē qui
 faciat bonū nō est vsqz ad vnum. **Nono** qz
 in natiuitate christi cepit natura hūmana vite
 aīme appropinquare et ad ciuitatem suam re-
 dire. qz prius semp versus mortem tendebat
 et in exilio exulabat. modo em qnto plus tendi-
 mus versus mortem corporis tāto plus tendi-
 mus versus vitam anime et versus ciuitatem
 nostram. **Propter** qd dicit apostol⁹ ad Phi-
 lipē. **j.** Cupio dissolui et esse cum xpo. **Prius**
 autem pro magno munere vita longa promit-
 tebatur homini. **Ero. xx.** Honora patrem tu-
 um et matrem tuam vt sis longeuus sup terrā
Decimo qz in natiuitate xpi natura huma-
 na oīm pfectionis genere fuit dotata vel perfe-

cta. **Nam** fuit perfecta in natura quia pncipi-
 um est coniunctum fini. scilicet deus hōi. **Quā-**
 quodqz enim tunc pfectum est quando con-
 iungitur suo principio. 7 nō quiescit donec ad
 idēz redit. sic aqua ad mare. **Sic** homo nō po-
 test quiescere nisi cōiungatur deo. **Aug.** Fecisti
 nos domine ad te et inquietum est cor nostrū
 donec requiescat in te. **Itēz** perfecta fuit ī gra-
 tia. quia ipsa pleitudo gratie tota humane na-
 ture se infudit. nec vnqz humana natura potu-
 it maiorem gratiaz obtinere qz vt filius dei eā
 assumeret et in ea nasceretur. **Item** pfecta fuit
 in gloria. quia filius dei verus homo statim na-
 tus est in gloria. et semp in vita beata fuit. **Si-**
 mul em fuit viator et cōprehensor. **Multi** er-
 go ī christi natiuitate gaudere debemus ī qua
 decem magna bona que homo summe deside-
 rat consecuti sumus. **Nam** summe homo desi-
 derat exaltari si sit depressus. pacificari: si sit in
 periculosa discordia. vitari: si sit miseria circū-
 septus. illuminari: si sit tenebris obumbratus.
 sanari: si sit graui infirmitate prostratus. liber
 fieri: si sit durissima seruitute subiugatus. a de-
 bito absolui. pro quo sit in duro carcere religa-
 tus. fortificari: si sit in viribus destitutus. ad ci-
 uitatem suam redire: si sit in exilio condemna-
 tus. et in omnibus perfici: si sit mirabiliter im-
 perfectus. **Hec** autem omnia per christi nati-
 uitate consecuti sumus. vt dictum est. 7 ideo
 gaudeamus. **Philipensis** vltimo. **Gaudete**
 domino semper iterum dico gaudete. **Gau-**
 dere ergo hodie debemus in christo ad memori-
 am predicta beneficia reducendo. sed non de-
 bemus hodie vane gaudere in mundo. in cho-
 reis et ludis: et spectaculis demoniorum. et co-
 mesationibus quibus hodie gaudet mundus
 qui verum gaudium in vanum gadium com-
 mutat. cuius finis est luctus. **Proverbiorum.**
 xiiij. **Extrema** gaudij luctus. oeu. **Et** sic pa-
 tet secundum. **Tercio** ponitur natiuitatis cō-
 munitas. cum subditur. quod erit omni popu-
 lo. **Natiuitas** enim christi omnibus est com-
 munis vt ab omnibus ametur et veneretur.
Primo enim fuit communis deo et
 hominibus. nam filius dei sumens carnem hu-
 manam in genere hominum. natus est verus
 deus et verus homo. **Salat. iij.** **At** vbi venit
 plenitudo temporis misit deus filiū suū factū
 ex muliere. factū sē lege vt eos zc. **Dicebat** em
 vt filius dei cui attribuitur sapientia inf bo-

mines nasceretur. vt humanam naturam que tota deordinata erat p sapientiam suam reordinaret. et supbum humani generis inimicum sue prudentia debellaret et viam sapientie hominibus demonstraret qui vbiq; errabundi vivebant. et q; sic cōis est. ideo deus et homo b natale venerantur. **S**ecūdo fuit cōis angelis et hominibus nam psona filij dei que nata est hiesus. est cum angelica natura maximam affinitatem habens. **Yob. iij.** Spūs est deus. **E**adem tñ psona carnem induens. et ver^o hō natus est. **I**n qua carne p omnia homib; filis fuit. **Phil. ij.** **I**n similitudie; ho. fac. est. habitum inuen. vt homo. **E**t iō angeli et homines debent hoc natale deuotius venerari. **E**t ppterrea angeli descendentes dixerunt. **G**loria i excelis deo. **E**t pastores omnes ad bethleem iuert et ipsum venerati sunt. vt p; **Lu. ij.** **N**atus ē etiam vt ruinas angelorū hominib; repletet. et ideo cōis vtriusq;. **T**ercio fuit cōis patrib; vt. te. et hominib; noui. **A**b illis em̄ fm carnē descendit scz abrahā ysaac et iacob. et alijs patribus. vt matheus narrat i euāgelio hac nocte cantato. **A**b illis em̄ descendens ad hoies nocte. venit et eis suam maiestatem ostendit p qd̄ bēni dicunt. **Luc. x.** **B**eati oculi q; vidēt que vos videtis. **E**t ideo priores et posteriores dñt ipz venerari. **Dat. xij.** **E**t q; pcedebāt z q; seqbant clamabāt dicētes. **B**enedict^o qui venit in noie dñi. **Q**uarto fuit cōis iudeis et gentilib;: nam de gēte iudea originē traxit z iudeus fuit. **Hebr. vij.** **M**anifestum est q; de tribu iuda ortus sit dominus noster. **S**ētiles autē in filios adoptauit fratres deinceps eos chūstianos vocans. **U**n̄ et nos qui gentiles eramus modo sumus et dicimur chūstiani. s. fratres et filij chūsti. **S**i autē filij et heredes vt dicit ap̄s **Ro. viij.** **E**t ideo omnia bona q; xpc est opatus sup chūstianos requieuerūt sic super filios suos et ipsi soli sunt heredes omnium bonoz xpi. **Yob. vij.** **V**olo pater vt vbi ego sum: illic et ipsi sint me. i. eorūdem bonoz possessores. **Luc. xij.** **E**go dispono vobis sic disposuit mibi pater meus reg. **Q**uinto fuit cōis viuus z mortuis. **N**am hō viuēs natus ē z aiām viuētē semp assumpsit. **S**ed i carne mortali est nat^o in qua fuit mortu^o. z ad mortuos descēdit. et in ip̄a a mortuis resurrexit vt viuos et mortuos viuificaret et ad immortalitē trāfferet. **Ro. iij.** **T**raditus ē ppter delicta nostra. et resurrexit ppter iustificatōem no-

stram. **S**icut em̄ in adam omnes moriunt. ita et in xpo omnes viuificabunt vt dicit ap̄lus. **j. Corin. xv.** **S**exto fuit cōis viris et feminis nam ex femina sumpsit carnem sed in forma viri apparuit. et hoc valde cōgrue. nā p virum et femiam pditio hūana aduenit. et iō vt iusta fieret satisfactio p illū salus debuit pcurari q; h̄ret picipiū cum vtroq;. vt sic vterq; fuit in culpa. ita vterq; pcuraret salutem. **E**t sic femina picipiū maledictōis extiterat. ita esset picipiū benedictōis et gratie. **E**t propterea incarnatio filij dei a maria initiū sumpsit. **Lu. j.** **S**pūs sanctus supue. i. te zc. **S**eptio fuit cōis iustis et peccatorib;. **N**am de iusta et s̄cta matre nasci voluit. sed p peccatorib; voluit incarnari vt ip̄os oraculo vine vocis ad penitentiam reuocaret. **Dat. iij.** **N**on veni iust. sed peccatores ad penitentiam. **E**t in hui^o figura in tota xpi genealogia nō fit mentio de aliqua sancta muliere nisi solū de peccatricib; scz raab. thamar. ruth. z bersabee. **O**ctauo fuit cōmunis diuitib; et pauperib;. quia diues sup omnes et in omib; bonis. de cui^o plenitudine accipiunt vniuersi. **H**odie fuit nat^o: s̄ in maxima paupertate. **Psal. xliij.** **S**imul iynū diues et pauper. **P**auperē em̄ vitaz elegit vt daret contemnere bona mundi. **E**t intantum fuit pauper q; sub dino natus est. nec ei fuit locus in diuersorio: nedum in domo. sed pannis vilib; est inuolutus et i psepio reclinās. **Dat. viij.** **A**lipes foueas ha. z vo. zc. **P**auptate; ergo elegit z paupertate; pdicauit. et ip̄i regnuz celi pmisit. **Dat. v.** **B**eati paupe. spl. q. ip. est reg. ce. **N**ono fuit cōis sapiētib; et simplicibus. **N**am sapia dei omnia regens et oia gubernans nata est vt puer pius vagitus emittens quasi penitus nihil sciens nec etiam loqui valens. qui aperuit os mutoz et linguas infantum fecit disertas. **E**t ideo magni sapiētes venerunt ip̄m adorare et similiter pastores simplices. **S**apientes autē mūdi inflati vento mūdane sciētie nolunt se huic puero humiliare. z ideo eius misteria nō cognoscūt. **Dat. xj.** **C**ōfitebor tibi dñe pater rex celi z terre. q; absco. hec a sa. et pzu. z reue. ea paruulis. **D**ecimo fuit cōmunis breuiter concludendo omni statui et conditioni. **N**am virgimbus et maritatis et viduis communis fuit. quia de mife virgine desponsata tamen nasci voluit. que post mortem vir viduata fuit. **I**tē fuit cōmunis senibus et pueris. quia eternus et antiquus die rum hodie natus est et cepit esse puer vnus

diei vt omnes cuiuscumq; etatis surgāt in ei-
landem. **Psal.** Iuuenes et virgines senes cu-
iunioribus laudent nomen domini. **Ite**z com-
munis fuit clericis et laicis. quia de stirpe sa-
cerdotali et laicali natus est. **Ite**m communis
fuit nobilibus et artificibus. magnis et paruis
vt non sint qui se a calore eius abscondant. **Nā**
de stirpe regia processit. vsq; ad patrem artifi-
cem et vxorem fabri. **Omnes** ergo christus ve-
nerunt natus. quia omnes in ipso partē ha-
bent scilicet homines et angeli. patres veteris
testamenti et noui. iudei et gentiles. viri et mor-
tui. viri et femine. iusti et peccatores. diuites et
pauperes sapientes et simplices. virgines et
maritate et vidue. senes et pueri. clerici et lai-
ci. nobiles et populares. **Et** sic patet tertium.
¶ Quarto ponitur natiuitatis veritas. quia
natus est nobis hodie saluator. **Vere** natus
est hodie saluator mundi. nec aliquis de hoc
dubitare debet. cum hoc per multa argumen-
ta fuerit demonstratum. et omnes creature ei-
us testificate sunt. **¶** **¶** Nam primo ipse
testificati sunt angeli. qui statim ipso nato ap-
paruerunt hominibus. dicentes. **Natus** ē no-
bis hodie saluator. **¶** Secundo testificati sūt
ipsum sol et luna et stelle. **Nam** hac die in ori-
ente tres soles apparuerunt. qui statim in vnā
coniuncti sunt. ad designandū q̄ tria. scilicet di-
uinitas. anima et caro. in christo coniuncta sūt
nouum scilicet anima de nouo creata. et anti-
quum scilicet caro ab adam descendens. et eter-
num scilicet deitas coniuncta sunt simul. et sūt
facta sol. vnus homo biesus christus. **Ite**m
hac die rome circa solem apparuit vnus cir-
culus aureus. in quo circulo erat quedam vir-
go pulcherrima: in cuius gremio erat quidem
puer. et dictum est imperatori q̄ ille puer erat
maior eo. **Siquidem** romani volentes octa-
uianum cesarem vt deum adorare. quia toti
mundo in pace presidebat. imperator recusa-
uit dicens. **Volo** prius scire si aliquis vnq̄
maior me nasciturus sit. **Et** aduocauit sibil-
lam. **Que** dum in die natalis christi in cama-
ra imperatoris vaticinijs intenderet vidit pre-
dictum circulum. et virginem in gremio pue-
rum gestantem. que omnia sibililla ostendit im-
peratori. dicens. **Hic** puer maior te ē. **Et** statim
audita est vox in camera imperatoris in capito-
lio. **Hic** est ara celi. **Unde**. vsq; hodie pre-
dicta camera que facta est modo ecclesia. vo-
catur sancta maria ara celi. **Imperator** autez

statim deposuit dyadema et illum puerum
adorauit. et recusauit deinceps ab hominibus
adorari. **In** hac nocte nato domino in orien-
te apparuit vna stella. in qua erat quidam pu-
er habens crucem in fronte qui voce huma-
na allocutus est magos. dicens. vt in iudeam
pergerent ad regem iudeorum natum adorā-
dum. **¶** Tercio testificate sunt eum omnia
elementa. **Nam** in hac nocte obscuritas aeris
in lucem quasi diei conuersa est. et rome
fons olei erupit qui fluxit vsq; ad tyberium
in signum q̄ fons pietatis et misericordie na-
tus erat omnibus gratiam et misericordiam
largiturus. **Templum** etiam pacis corruit.
Siquidem romani habentes per duodecim
annos continue pacem. templum pacis con-
struxerunt. in quo posuerunt imaginem romu-
li. et consuluerunt appollinem quātum dura-
re deberet. **Et** acceperunt responsum q̄ do-
nec virgo pareret et virgo permaneret. **Qui**
virginem impossibile reputantes parere po-
suerunt titulum: templum pacis eternum. **In**
hac autem nocte dictum templum corruit.
Item hodie vinee engadi floruerunt et balsa-
mum produxerunt. in signum q̄ ille erat. na-
tus qui omnia debebat conseruare per virtu-
tem liquoris sanguinis sui. **¶** Quarto testifi-
cata sunt eum animalia. **Nam** cum virgo re-
clinaret eum in presepio animalia que ibi erāt
scilicet bos et asinus genu flexerūt sibi. **Et** mul-
ti miseri christiani hodie christo genua nō fle-
ctunt. ysaie. j. Cognouit bos possessorem suum
et asinus presepe domini sui. israhel autem me
non cognouit. et populus meus non intellexit
¶ Quinto testificate sunt eum omnes pro-
phete. **Act. x.** **Hic** omnes prophete testimo-
niū pbibent. ysa. ecce virgo concipiet et pariet
filium. **Barnab.** **Post** hoc in terris visus est:
et cum hominibus conuersatus ē. **Zach.** **Ecce** rex
tuus venit tibi mansuetus. **¶** Sexto testificate
sunt eum multe figure veteris testamēti. et ma-
xime virga aaron que vna nocte germinabat
et fronduit et fructum fecit. sic xpc subito totus
perfectus fuit in aīma et in corpore et verus de-
us et homo et sic perfectus natus ē. **¶** Septimo
testificatur xpi natiuitatem diuina bonitas q̄
cum hm dyonisiū. bonus sit suūpius diffusiuū
et quāto melius est tāto magis diffundi debet
vt patet in sole. summū bonū qd deus est. ma-
xime se diffundere debuit. **Sūm**us autē diffusio-
nis modus bonitatis diuine fuit p̄ incarnatōem et

possunt ipm recipere. Cum ergo hūana natura poterat deum recipere tanq̄s verū hoīez et suppositum in hūana natura. ergo deus debuit incarnari et nasci sic ver⁹ hō in nā hūana. Et fm b̄ fil⁹ dei fuisse fact⁹ hōz nat⁹ etiā si hō nō peccasset. sed p̄ alia causa. ¶ Octavo hoc testificat summa dei iusticia. Propterea enīz xp̄c natus est vt p̄ homie pateret. et p̄ consequens esset iusta satisfactio. vt sicut supbiēdo homo voluit fieri deus. ita deus se humiliādo voluit fieri homo. Et sicut homo peccādo penam meruerat infinitam. et suū peccatū fuit in finitū multipliciter. ita de⁹ merendo i humana natura factus homo meritū acquisiuit infinitū. et suū meritū fuit infinitū multipliciter. ¶ Ad hanc aut̄ satisfactionem iustam. p̄sequendam oportuit q̄ deus fieret homo. vt esset de⁹ homo qui satisficeret. deus qui posset. et hō qui deberet. ¶ Nono hoc testificatur summa dei caritas. fecerat enī deus hoīem et multis gratijs dotauerat eum tandem ipm ad vitā beatam p̄ducturus. et homo om̄ibz gratijs se exuerat. et infinitis miserijs fuerat implicat⁹ et tādem ad illam vitam beatam nō ibat. sed ad inferos descendebat. Deus aut̄ ex maxia caritate misit filium suum in mundū factū hoīem de virgine glōiosa vt homi compateret eius miserias patiēdo. et sic ipm ab om̄ibz liberaret et ad vitam trāfferret eternam. Ep̄he. ij. pp̄t nīmiā caritatē qua dilexit deus. cuz es. mor. cō uiuificauit nos xp̄o cuius gratia sumus saluati et conresuscitati et cōsedere fecit in celestibz. ¶ Decimo hoc testatur dei perfectio: prop̄ quam dei p̄fecta sunt opera. Gen. j. Audir deus cuncta que fecerat et erāt valde bona. Propter peccatū aut̄ om̄ia effecta sunt imp̄fecta. Nam celū fuit ex pte euacuātū et paradīs⁹ totaliter remāsit vacuus. et sol et luna et stelle et om̄ia elemēta p̄fectōne sunt diminuta. et homo p̄fectus factus est totaliter imp̄fectus. vt ergo om̄ia ad p̄fectionē reducerētur. oportebat q̄ filius dei fieret homo in quo oīa cōiungerent suo principio et sic p̄ficerent. Quāz hō qui habet cū om̄ibz cōueniētiā cōiunctus est deo et deus homi: ita vt p̄ncipiū et finis omnium insimul sunt cōiuncta in vno homie xp̄o qz inq̄ntum deus est oim̄ principii et inq̄ntus homo finis. Apoc. j. Ego sum alpha et o principii et finis. Jo. xj. Ego si exaltatus fuero a terra oīa traham ad me. i. hoīem qui habet cū oībz cōueniētiā vt dicit Greg. Per xp̄m

ergo om̄ia ad p̄fectōez sunt reducta. Et quartus modus p̄ducendi hoīem est in vniuerso reptus. Nam primus fuit facere hoīem sine patre et matre vt adam. secūndus fuit facere hoīem ex patre sine matre vt eua. Tercius fuit facere hoīem ex patre et matre. vt omnes alij Quarto restabat hoīem facere ex matre sine patre et fuit xp̄c. In hac ergo generatōne totus mundus p̄fectōem accepit. Et sic p̄z quartum.

De epistola. Sermo decimus.

Multifarie multisq̄ modis olim loquens deus patribus in p̄phetis nouissime aut̄ diebus istis locutus est nobis in filio. Hebre. j. Quia homibz nō fortiter radicatis nec dei cō filium sup̄ salute. pp̄ua considerātibz subtiliter sed extrinseca tantū cernentibz videt q̄dam absurdum et obstupendum q̄ filius dei hodie natus sit de virgine glōiosa. ideo ap̄lus in epistola que hodie in tertia missa cantat̄ mirabiles condiciones de hoc puero scribit. et excellēter et multipliciter ipm nobis describit. Per quod ostendit nobis istum puerum vere fuisse filium dei. et sup̄ angelos et oīm creaturam p̄ que om̄ia vult nos ap̄lus inducere ad verā fidem reuerentiā et amorē ad istū puerū. ¶ Narrat enī apostolus i hac epistola. xx. cōditiones de hoc puero. p̄ quas ab oībz alijs sepatur et p̄ quas nobis reuerendus et diligēdus mirabiliter declarat. Prima est qz in ipso est determinata spes homis que p̄ longam expectatōem diu affluerat illius desiderij: qm̄ spes que differt affligit animā. vt dicit Proverb. xij. Ante aut̄ illud tempus dicebat homini a p̄phetis qui dei consilium sciebant. Expecta reexpecta. ysa. xxvij. Erat enim verbuz domini. Expecta reexpecta. sicut enim aqua frigida anime sitiēti. Et sicut nunciuz bonus de terra longinqua. sic fuit natiuitas istius pueri toti generi humano diu expectando afflicto. Propter quod dicebat. Utinam diriperes celos et descenderes. ysa. lxiiij. Ipse enīz hominis spem determinauit. et desiderium impleuit. Et hoc est. multifarie. id est multoties multisq̄ modis olim loquens deus patribus in p̄phetis. Multoties enim et multis modis deus locutus est patribus in p̄phetis et per p̄phetas. scilicet per somnia et imaginariam visionem. vt Hier. et Amos. et multis

vinginti condus p̄ p̄

alijs. et per apertam vocem in subiecta creatu-
ra formatam vt moysi. et in spiritu vt dauid.
Primissime autem diebus istis. scilicet tempo-
re natiuitatis ipse qui sic multipliciter loqueba-
tur aduenit et locutus est nobis realiter. nō di-
cendo. **E**xpecta reexpecta. sed illud. **E**go qui
loquebar. ecce assum. ysaie. lq. **S**ecūda est:
quia in ipso et per ipsam pacificati sum⁹ deo.
cuius signum est locutio. inimici enim non lo-
quantur adinuicem: nisi aliquando per inter-
positam personam. sic deus pater postq̄ adā
suum mandatum transgressus fuit nūq̄ ge-
neri humano locutus fuit nisi per subiectam
creaturam. **P**rimissime autem diebus istis. sci-
licet tempore natiuitatis locutus est nobis nō
per subiectam creaturam. sed in persona filij
sui. qui vsq̄ tunc per ora prophetarum locu-
tus fuerat. **E**t hoc est quod dicitur. locutus ē
nobis in filio in signum scilicet pacis perfecte.
Ipse enī est pax nostra. vt dicitur ad **E**phe.
ij. et **M**athei. xvij. **H**ic est filius meus dile-
ctus ipsum audite. **Q**uod et potes hic di-
cere de quadruplici pace quam christus fecit.
Habebat enim homo quadruplicem guerrā
scilicet cum deo cuius pacem christus fecit in
carnis assumptione. **I**tem homines ad inuicē
habebant guerram. hanc pacem christus fe-
cit in vnus baptismi et fidei et ecclesie institu-
tione. **I**ob. x. **A**lias oues habeo. que non sunt
ex hoc ouili. et illas oportet me adducere. et vo-
cem meam audient. et fiat vnum ouile et vnus
pastor. **T**erciam guerram habebat homo cū
angelo: hanc pacem christus fecit in sua ascen-
sione quando scilicet homines cum angelis in
gloria collocauit. **Q**uartam guerram habe-
bat homo cum seipso scilicet anima cum car-
ne hanc pacem fecit christus in spiritu sancti
missione per quem motus carnales sunt seda-
ti et spiritus carni dominabit. **T**ercia con-
ditio sequitur ex hoc dicto scilicet locutus est
nobis in filio. quia deus pater omnia misteria
in filio suo nobis manifestauit. **I**ohannis. xv.
Omnia quecunq̄ audiri a patre meo nota fe-
ci vobis. **Q**uia ante christi natiuitatem om-
nia in figura contingebant illis. vt dicit apo-
stolus. j. **C**orinthiorum. x. **I**n cui⁹ figura moy-
ses velata facie populo predicabat. **S**ed quan-
do deus pater locutus est nobis in filio cui to-
tum cor suum manifestabat omnia nobis refe-
rauit. et nulla figura permansit. **H**ebreo. vij.
Omnia nuda sunt et aperta oculis eius ad

quem nobis sermo. **I**n filio ergo loquendo
omnia nobis manifestauit. **I**n cuius figura in
morte christi velum templi scissum est. et visa
sunt sancta sanctorum. **I**ohannis. vi. **E**rant
omnes docibiles dei. quia deus per se docuit
nos. **M**athei. v. **A**periens os suum docebat
eos. **Q**uarta est alij filij non constituantur he-
redes. nisi in morte parentum et sunt vsq̄ ad
presinituz tempus sub tutoribus et actoribus
et per consequens a seruis nihil differre vidē-
tur. vt dicit apostolus ad **G**allath. iij. **S**ed
iste puer statim natus est constitutus heres
dei. **E**t hoc est quod ait quoniam constituisti
bere. **Q**uinta est. quia alij filij non constituun-
tur heredes in omnibus bonis parentum eor-
um. sed in quibusdam solum scilicet in bonis
terrenis. que sunt bona fortune. vt diuitie. sed
in bonis nature et glorie pater non constituit
filium heredem. **S**ed iste puer constitutus est
heres dei in omnibus bonis. scilicet nature:
fortune gratie et glorie. et hoc est quod di-
cit vniuersorum. **E**t ideo in fine omnium ora-
tionum dicimus: per dominum nostrum hie-
sum christum filium tuum. quasi ipse sit clau-
ger. et heres omnium bonorum. **S**exta est. q̄ alij
pueri quando nascuntur sunt omnino ignora-
tes et imperfecti. q̄ dicit phus. **A**nima nascitur
sicut tabula rasa in qua nihil est scriptum. per-
ficitur autē scientia et virtute. **I**n. ij. de anima.
Et ideo pueri traduntur magistris disciplinā-
di. **S**ed iste nō indiguit magistris. imo statim
natus sciuit omnia. q̄ iste est dei sapientia in-
creata per quam deus omnia condidit. **E**t h-
est quod inquit. per quem fecit et secula. i. per
cuius sapientiam fecit seculum inuisibile et vi-
sibile. **I**ste puer est ista sapientia a qua omnis
alia sapientia deriuat. et p̄ quam dicit sapiēs
omnis homo. **P**rouer. vij. **P**er me reges re-
gnant et legum conditores iusta decernunt.
Septima est quia alij pueri quando nascun-
tur sunt pleni immundicijs: nec pulcritudo ap-
paret in eis pfecta. **S**ed iste puer statim nat⁹
et anteq̄ natus fuit splendor et gloria dei. id ē
gloriose substantie dei fuit ita q̄ tota pulcritu-
do dei in eo relucebat. **S**ap. vij. **C**andor est
em̄ lucis eterne. et speculū sine macula dei maie-
statis. j. **D**e. j. **I**pse est in quem desiderant gen-
tes siue angeli prospicere. **I**ta est pulcer q̄ in
eius visione consistit nostra beatitudo. **L**u. x.
Beati oculi qui vident que vos videtis. **E**tia^m
fm humanitatem fuit pulcherrimus. **P**s. xliij

Speciosus forma p[ro] filijs hoim. Et ita fuit pulcer q[uod] eius splendor faciei splēduit vsq[ue] in orientem vt patuit in stella magoz. et vsq[ue] romam in sole patuit vt dictū est in p[re]cedēti sermone. Et hoc ē q[uod] dicitur qui cū sit splēdor glorie. **O**ctaua est. q[uia] alij pueri nō assimilant patrib[us] p[ro] omnia. sed in quibusdā lineamētis et accidētib[us]. nō autē in substātia. **S**z iste puer est substātie dei figura totā ip[s]am cōtinēs et representās. ita q[uod] qui videt filiū videt et patrē et ecōuerso. **J**ob. xiiij. **P**bi. g. vi. m. vi. et pa. m. **N**ō credis q[uia] ego in patre et pater i me est. **U**na ē ergo substātia et essentia patris et filij. licz sunt due p[er]sone. et ideo qui videt vnū videt et aliū p[ro]pter q[uod] apparet q[uod] iste puer vere est de[us]. Et hoc est 7 figura substātie ei[us]. **P**ona ē. quia alij pueri q[ua]n[do] nascuntur sunt imbecilles et ab alijs portant. Sed iste puer statim natus portauit et portat omnia verbo. virtutis sue id ē imperio potentie sue. Est ergo iste puer dei sapientia. dei gloria. dei substātia et dei virtus p[ro] quam omnia sunt p[er]ducta in esse et omnia cōseruant vt sint. **S**icut em̄ oīa p[er]duxit. ita oīa cōseruat. **S**ergo. **S**icut omnia ex nihilo facta sunt. ita in nihilū tenderent nisi manus conditoris ea teneret. **I**ste em̄ puer iacens in cunabulis omnia portabat et cōtinebat. **U**nde cantamus. **I**acet in p[re]sepio et in nabi[us] tonat. Et hoc est q[uod] dicit. portant omnia verbo virtutis sue. **D**ecia ē. q[uia] alij pueri nascuntur peccatores. **J**ob. **O**mnes nascimur filij ire. Et iō in digent p[ro] baptismum mundari. sed iste nō fuit natus peccator sed statim natus fecit purgationem peccatoz. quia statim meruit meritū infinitum p[ro] quod tota natura humana poterat purgan. sed i cruce meruit sup[er]abundāter meritum infinitum. p[ro] quod totam naturam purgavit. **A**poc. j. **Q**ui lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. **I**ste ergo puer tot[us] mundus. lauit nos a peccatis nr̄is a qb[us] nos null[us] vnq[ue] poterat liberare seu purgare. Et h[ec] ē q[uod] ait. **P**urgatōz peccatoz faciēs. **U**ndecia ē. q[uia] pueri alij vel infātes nō cōsueuerūt h[ab]ere in reuerētia. imo sedēt i trā cū infātib[us]. s[ed] iste puer statim natus sedet ad dextrā dei p[ro]p[ri]e oīpotētis i excelsis. **U**n̄ existēs in gremio m[atr]is sedebat ad dextrā maiestatis dei i excelsis. eo q[uod] filius erat beat[us] et indigēs. p[ro]p[ri]ensoz 7 viator. Et h[ec] est q[uod] dicit. **S**edet ad dextrā maiestatis i excelsis. i. in eq[ui]tate dei inq[ua]ntū de[us] et in potōrib[us] bois p[ro]p[ri]e inq[ua]ntū hō. **I**p[s]e em̄ fuit de[us] et hō

Et ideo inq[ua]ntum deus p[ro] omnia fuit equal[is] deo patri. Inq[ua]ntū hō hō fuit sup[er] oēm creaturaz visibilem et inuisibilem cōstitutus. **E**p[isto]l. i. **I**p[s]um dedit caput sup[er] oēm ecclesiā. **D**uo decima est. quia omnes alij pueri sunt infra angelos. sed iste puer fuit supra angelos sicut filius et dominus est supra seruos. Et hoc ē q[uod] dicit. **T**āto melior effectus angelis quāto differētius p[ro] illis nomen hereditauit. **Q**uia iste puer habuit nomen filij et domini. et angeli nomen serui. **U**nde dicuntur angeli. i. nūcij. Sed iste puer vt verus dei filius et dominus hereditauit. i. veraciter apprehēdit. nomē q[uod] est sup[er] oīe nomē. vt i noie hiesu oīe ge. flec. ce. **X**. vt dic ap[osto]lus ad **P**hili. ij. 7 **A**ct. iij. **D**e q[uo] em̄ est aliud nomen sub celo datum hominibus i quo oporteat nos saluos fieri. **U**nde etiam inq[ua]ntum fuit homo fuit super angelos in gratia et in gloria constitutus. **L**icet inq[ua]ntum fuit homo mortalīs et passibilis fuerit aliquantulum ab angelis minoratus. **P**salm. viij. **D**inuisti e. pau. ab an. Sed et hodie sup[er] angelos eum coronasti. **T**redecima est quia. alij pueri generantur ab hominibus et sunt filij hoim. Sed iste puer est filius dei in celis sine matre. et in terra sine patre. **U**nde nec angeli nec homines sunt filij dei sicut iste. Et hoc est q[uod] dicitur. **C**ui dixit aliq[ui] angeloz. si. m. e. r. q. d. nulli. 7 si aliquādo angeli dicunt filij dei iuxta illud. **J**ob. xxvij. vbi eras cum me simul laudarent astra matutina et iubilarent omnes filij dei. **D**icunt filij di adoptiui. sicut et homines. **J**ohan. ij. **V**idete qualem caritatem dedit nobis deus pater vt filij dei nominemur et simus. sed iste est vnicus filius dei naturalis eius substātia genitus. ergo iste puer homines et angelos excellit. **Q**uartadecima est. quia alij pueri nascuntur et generantur i tempore. sed iste est genitus a deo patre in eternitate. Et hoc est quod ait. ego hodie genui te. id ē in eternitate. **U**nde ita est eternus sic de[us] pater. et q[uia] eternitas ē tota fil. seq[ue]t q[uod] si p[ro]p[ri]e genuit eū in eternitate q[uod] sp[iritus] genuit eū. 7 iō fil[ius] sp[iritus] ē genit[us] a p[re] 7 sp[iritus] generat. **B**eata at[que] virgo h[ab]uit hūanitatē assumptaz genuit eū hodie h[ab]uit ecclēsie representatōem. **P**rouer. viij. **A**nte colles ego p[ro]turbabar. **Q**uintadecima ē. q[uia] est hōmib[us] vel angelis posset aliqua reuerētia exhiberi. tamē adorari vt deus nō debz aliq[ui] creatura. **y**sa. xliij. **G**l[ori]as meā al[ter]i nō dabo. **S**z de[us] mandat angelis. et multo magis hoimib[us] q[uod] istū

Dominica infra octanam natiuitatis de euangelio Sermo vndecimus.

Rat Ioseph et

maria mater iesu mirantes super his que dicebantur de illo Luc. ij.

Multa mirabilia sunt dicta et facta circa xpi natiuitatem in celo et in terra vt supra dictuz est ppter que regio tota concutit. et omnes in admiratōem ducunt. Et quid miruz si alij in admiratōez ducunt cum ioseph et maria mater eius qui de ipso pfectam fidem habebāt et sciebant ipm filiū dei esse de spūsancto conceptum: et natū ex ea. de his que dicebantur de illo de quibz loquit p̄sens euangelii. mirabāt in quo principalit̄ quiqz cōtinent. Primum est ioseph et marie sup his que dicebant de xpo cōgrua admiratio. in p̄cipio euāgelij. Secundum est symeonis de iesu z maria ardua prophetatio. ibi. Et benedixit illis symeon z dixit ad mariā matrē ei. Ecce positus est hic i rui nam zc. Tercium est anne de xpo cōfessio et verissima affirmatio. ibi. et erat anna pphetissa filia phanuel de tribu asser. Quartū est marie z ioseph ad p̄ria remeatio cū iesu. ibi. Et vt p̄fecerūt omnia fm legem dñi reuersi sunt i galileā in ciuitatem suā nazareth. Quintū ē xpi p̄fectus. et virtuosa cōfotatio. ibi. Puer aut̄ crescebat et confor. plenus sapiētia et gr̄a dei erat i illo. Primo ergo ponit ioseph z marie sup his q̄ dicebant de xpo cōgrua admiratio. Cōgrue em̄ mirabant̄ quando tot et talia cōtigerunt. Contigit em̄ miratio ex his q̄ sup̄ visitatum cursum nature fiunt: et supra naturam existūt. quoz causas ignoramus que vocantur mirabilia. multa aut̄ talia in xpi conceptōne et natiuitate cōtigerūt. p̄ q̄ ioseph et beata vgo nō immerito mirabāt. sic dic Origenes. cōgregem⁹ i vnū q̄ dicta et facta sunt i xpi cōceptōe et natiuitate et videbim⁹ innumera mirabilia. p̄ q̄ totus mūd⁹ obstupescere debet ac etiam admirari. Primum mirabile ē qz deus om̄ipotēs misit extremū baronem suū. scz angelū gabrielē ad quādā paupculam virginē significās scz v̄ volebat vnicus filium suū p̄ om̄ia sibi equalem ei colcarē. vt sicut esset filius vnicus dei in celis: ita esset vnicus filius virginis in terris. et volebat qz de ea carnem assumeret. fieretqz veraciter filius ei⁹ carnalis. Luc. j. Missus est angelus gabriel a deo

z. Quis vnqz similem amorē audiuit. Secundū mirabile fuit quia deus misit virginē. d. qz spūsanctus descenderet in eam: et illud corpus formaret. et animā in eo crearet ita qz ipsa esset experta consortio virili. nec vir in dicto puero aliquid facere haberet. et ideo esset filius dei. et filius virginis et non alicuius viri. et qz portaret eum sine pena et pareret sine corruptione. et ideo virgo permaneret post partuz sicut fuerat ante partum. Luc. j. Spiritus sanctus superueniet in te. et vir. altissi. obumbrabit ti. Quis audiuit vnqz tam admirabile et obstupendum. Tercium fuit. quia deus misit virginē dicendo qz per predictum puerū volebat genus humanum exaltare et liberare ita qz homines per xpm a dyaboli potestate liberarentur et i dei filios adoptarentur vt cū ipso in eius regno perpetuo regnarent. Et iō vocaret eum iesum. id est saluatorem. qz homines saluaturus et redempturus erat. Mat. j. Vocabis nomen eius iesum. Ipse em̄ saluum faciet populū suum a peccatis eoz. Istud est omnino mirabile: et supra totius facultatē nature. Ista tria mirabilia audiuit beata virgo ab angelo gabriele. que si explicarentur plus qz centum mirabilia continerent. Quartum mirabile audiuit a beata Elizabeth quia eodem die conceptionis chulsi beata virgo iuit in domum Zacharie et salutauit Elizabeth: ad cuius vocem elizabeth clamauit et vocauit eam matrem domini sui. et dixit filius suum ex hoc exultasse i vtero suo. Luc. j. Un de hoc mihi qz veniat mater domini mei ad me. Ecce vt facta est vox salutationis tue i auribus meis exultauit in gaudio infans in vtero meo. Istud fuit oīno mirabile. Quintū mirabile audiuit beata virgo z ioseph a pastoribus qui dixerunt eis qz angelus domini cuz magna luce apparuit eis. quod nuncqz auditū est in toto veteri testamento. qz angeli qui tam sepe apparuerunt patribus cum luce apparerent: et dixit eis qz natus erat saluator mundi et qz venirent in bethleem. et inuenirent infantem pannis inuolutum in presepio positum et subito cū angelo hoc dicente. facta est multitudo magna angeloz clamātū. Gloria in excelsis deo. Et in terra pax homibz zc. Sextum mirabile fuit audituz a magis qui de extremis terre venerunt in tredecim diebus hierusalem: dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Vidimus enim stel. e. in ori. z v. ado-

Inuenit qm dicitur in eu